

Tuusniemen Joulu 2016

TUUSNIEMEN JOULU 2016

Lukijalle.....	2
<i>Valto Holopainen</i>	
Muutoksen tuulia.....	3
<i>Asta Tirkkonen-Hersio</i>	
Anssi Junkkarin puhe Tuusniemen sankarihaudoilla.....	4
<i>Anssi Junkkari</i>	
Jouluna 2016.....	5
<i>Antti Ylönen</i>	
Joulurunno.....	5
<i>Tuulikki Metsola</i>	
Muistikuvia Jouluistani.....	6
<i>Onni Ryyänen</i>	
Aune 90-vuotta elämänpöytäkirjaksi.....	8
<i>Valto Holopainen</i>	
Rakas kummitätini Aune.....	8
<i>Timo Harakka</i>	
Toinen evakkoon lähtö karjalasta vuosi 1944.....	9
<i>Reino Miskala</i>	
Paimenpoikana Ruskilän Lautalassa.....	10
<i>Toivo Laitinen</i>	
Viipurista Tuusniemen tytöksi.....	12
<i>Jonna Myllykangas</i>	
Aapeli Juutilaisen kyläkauppa.....	14
<i>Veikko Juutilainen</i>	
Terveisiä Rukinleikkuihin Suomenmestaruuskisoista.....	15
<i>Sisko Räsänen</i>	
Uusia tuulia Tuusniemen satamassa.....	16
<i>Valto Holopainen</i>	
Kutujuhlista koottua.....	17
<i>Tuija Valta</i>	
Hotelli Hupelin uusi nousu.....	18
<i>Valto Holopainen</i>	
Kouluretki Kuopioon.....	20
<i>Olavi Nissinen</i>	
Kun siat karkasivat.....	21
<i>Tuulikki Metsola</i>	
Äidin tekemä ruusleipä.....	21
<i>Kaija Räsänen</i>	
Vuoden 2016 Vastamestari.....	22
<i>Pekka Mustonen</i>	
Kuusimetsän seikkailu.....	23
<i>Matti Poutiainen</i>	
Kuppikivi? löytyi Saunaniemestä.....	24
<i>Valto Holopainen</i>	
Nopea ja helppo muikkuherkku.....	24
<i>Valto Holopainen</i>	
Todellista perinnehistoriaa.....	25
<i>Valto Holopainen</i>	
Kuopion seudun Holopaisten historiaa.....	26
<i>Väinö Holopainen, Veli Holopainen</i>	
Holopaisten sukuseuran hallitus 2016-2018.....	28
Maatalousharjoittelijan muistiinpanoja vuodelta 1933.....	29
<i>Valto Holopainen</i>	
Risto Kolarin teoksia kesänäyttelyissä.....	30
<i>Raija Pohjolainen</i>	
Turulan talo Tuusniemen Kartanonsalossa.....	32
<i>Matti Poutiainen</i>	
Mikon kellot.....	33
<i>Valto Holopainen</i>	
Tulivenetsialaiset.....	34
<i>Joululehden toimitus</i>	
Tuusniemen kunnanvaltuuston päätöksiä huhtikuun 18.päivänä 1929.....	34
Matkakronikka.....	35
<i>Arvi Smolander</i>	
Muistoissamme.....	36
<i>Anna-Liisa Happonen, Lauri Happonen, Eevariitta Jäntti</i>	
Tuusniemen nykypäivää.....	40
<i>Valto Holopainen</i>	
Tuusniemen Yhtenäiskoulun 6.-luokkalaisten kirjoituksia harrastuksistaan, koulusta ja vähän muustakin.....	42
Hyvän Joulun toivotukset.....	46
Joulutervehdys.....	47
Ilmoitukset.....	48

PÄÄTOIMITTAJA

VALOKUVAT (ellei toisin merkitty)

Valto Holopainen

KANSI

Olli Lehto, kannen maalaus

LEHTITOIMIKUNTA

Kari Puustinen, puheenjohtaja

Raimo Hättinen, sihteeri

Anna-Liisa Happonen

Pekka Mustonen

JOULUTERVEHDYKSET

Anna-Liisa Happonen

ILMOITUKSET JA MARKKINOINTI

Kari Puustinen, Raimo Hättinen, Seppo Miettinen,

Reino Miskala, Hannu Tervo, Eero Smolander,

Osmo Väisänen

JULKAISIJAT

Tuusniemen Lions Club

Tuusniemen Kotiseutuyhdistys ry

PAINOPAikka

Kuopion Liikekirjapaino Oy

KIITOS

Julkaisijayhteisöt ja lehden tekijät kiittävät tukijoita, ilmoittajia, kirjoittajia, kuvittajia ja kaikkia lehden tekoon osallistuneita. Mahdollisesti kertyneet varat tullaan käyttämään kotiseututyön ja nuorison hyvien harrastusten tukemiseen.

**HYVÄÄ JOULUA JA
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA 2017**
Terveisin:

Lähetäessänne tämän lehden lahjaksi, voitte kirjoittaa tervehdyksen myös yllä olevaan laatikkoon.

Ensilumi 25.10.2016. Kuva Honkaniemestä.

Lukijalle

Ensimmäisen joululehtemme julkaisemisesta tulee kulu-neeksi 27 vuotta. Siis kolmikymppiset lähestyy. Vanhoja joululehtiä katsellessa saa ihmetellä, sitä asioiden määrää mitä vuosittain on lehden kansien väliin kerätty. Lehden sisältöä kasatessa vaivaa kuitenkin itsekritiikki ja toive täydellisestä Tuusniemen Joulu-lehdestä. Tulee pitää mielessä lehden julkaisemisen alkuperäinen tarkoitus. Sehän on. ”Kerätä talteen Tuusniemeläistä perinnettä, nykypäivää unohtamatta”. Lehden voimavarat tuntuvat näihin vaativiin tehtäviin olevan kuitenkin vähäiset. Varsinkin perinteen jatkuva karkaaminen on hyvin tavallista. Nykypäivästä, tästäkin vuodesta muodostuu kuitenkin perinnettä hyvin nopeasti. Olemmehan itse kukin huomanneet sen, kun muistelemme jotakin tapahtumaa, sanomme siitä olevan aikaa pari vuotta, vaikka siitä on kulunut jo 4 – 5 vuotta.

Kaupunkilaistuneet ihmiset sanovat helposti ”pienillä paikkakunnilla, kuten Tuusniemi ei tapahdu mitään” Kuinka väärässä he ovatkaan? Tapahtumia kyllä riittää – pieniä ja isojakin.

Voidaan myös kysyä onko tämä tärkeää? Julkista tiedonvälitystä (mediaa) seurattessamme huomaamme että asioita kysytään asiantuntijoilta. Lähes kaikki asiantuntijat, kun avaavat suunsa aloittavat lähes samalla tavalla ”Nyt elämme vaikeita aikoja, väestö vanhenee nopeasti, sairastelee enemmän, yhteiskunta velkaantuu kiihtyvällä nopeudella. Työttömyys lisääntyy, väestö muuttaa kasvukeskuksiin.” Tuntuuko tutulta? Asiantuntijat ovat usein oikeassa, mutta he eivät kuitenkaan näe toivoa, eivät ainakaan mainitse sitä olevan olemassa.

Onko meillä Tuusniemellä toivoa? Tänä syksynä julkaistiin ns. ”Kuntatutka”, jossa voi tarkastella oman ja muidenkin kuntien tilannetta. Tuusniemen osalta se ei ole huono. Meikäläistä ainakin ihastuttaa ilmapiirin hyvä sijoittuminen.

Niin kauan kun meillä Tuusniemellä on hyvä ilmapiiri meillä on myös toivoa.

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta 2017.

Valto Holopainen
päätoimittaja

Muutoksen tuulia

”Muutoksen maailmassa yksi asia on muuttumaton; taukoamaton muuttuminen”(filosofi **Herakleitos** n. 535-475 eKr), tämä aikalaisensa ajatus tulee mieleen kun ajattelee kulunutta valtuustokautta kunnallisen luottamushenkilön silmin. Muutoksen myötä tämä kuluva valtuustokausi venähtää neljää vuotta pidemmäksi valtuustovaalien siirryttyä ensi vuoden huhtikuulle ja uuden kunnanvaltuuston aloittaessa tulevan vuoden kesäkuun alusta.

Sote-ja maakuntauudistus on suurimpia hallinnon ja toimintatapojen uudistuksia, mitä Suomessa on tehty. Niin Suomessa, meidän maakunnassa ja myös Tuusniemellä on kuluvana vuonna aloitettu ja tehty toimenpiteitä tämän muutosohjelman aikaansaamiseksi.

Yksinkertaisimmillaan sanottuna muutoksen myötä maakunnasta tulee itsehallintoalueita, joille siirtyy valtion ja kuntien tehtäviä, maamme hallituksen tavoitteena on saada toimiva, tasapuolinen ja julkisen talouden kestävyysvajetta hillitsevä järjestelmä. Tämä tarkoittaa ainakin toimintatapojen muuttumista, yksilön, yritysten ja järjestöjen yhteiskunnallisen merkityksen vahvistumista.

Muutoksen myötä kunnille jää edelleen merkittäviä tehtäviä; tulevaisuuden kunnat ovat paikallisen osallistumisen, demokratian, sivistyksen ja elinvoiman yhteisöjä, kunnalla on vastuu edelleen osaamisen ja sivistyksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, liikunta-, kulttuuri- ja muista vapaa-ajan palveluista, nuorisotoimesta, paikallisesta elinkeinopolitiikasta, maankäytöstä ja rakentamisesta.

Meillä Tuusniemellä tähän uudistukseen on varauduttu mm. organisaatiouudistuksella sekä talouden tasapainottamisella. Sopeuttamisohjelman myötä vaikeasti ennustettava kuntatalous on saatu pidettyä ”kurissa” ja tämänkin vuoden jälkeen taseessa oleva ylijäämä on reilusti positiivinen.

Muutoksia kuluvana vuonna on tapahtunut myös kunnan johtavissa virkamiehissä, kunnanjohtajan lähdettyä virkavapalle valmistelemaan sote-ja maakuntauudistusta ICT-työryhmän vetäjänä ja hallintojohtajan siirryttyä vs.kunnanjohtajaksi, jouduttiin valitsemaan hallintojohtajalle viransijainen, lisäksi niin sosiaalijohtajan, teknisen johtajan kuin rehtorinkin virat tulivat uudelleen täytetyiksi eläköitymisen ja poissiirtymisten vuoksi, näin koko kunnan johtoryhmä on ollut muutoksen kourissa.

Mainitsin jo alussa kunnallisvaalien siirtymisen huhtikuulle, tämän lisäksi valtuuston kokoon tulee muutos, uuden kuntalain mukaan valtuuston koko meidän kokoisessa kunnassa tulee olemaan 13 valtuutettua, ellei valtuusto toisin päättä. Tätä tervehdystä kirjoittaessa kunnanhallitus on esittänyt valtuustolle 17 valtuutetun valtuustoa.

Valmistautuminen kuntavaaleihin on jo kovassa käynnissä ja rohkaisenkin kuntalaisia asettumaan ehdokkaaksi vaaleihin, tarvitaan erilaisia, innokkaita, kehittämishaluisia valtuutettuja asioistamme päättämään.

Jatkuva muutos, omat paikalliset epävarmuustekijämme ja talouden huono ennustettavuus tuovat haasteita kunnalliseen päätöksen tekoon, mutta yhteen hiileen puhaltamalla ja tulevaisuuteen uskoen voimme pärjätä.

Elinvoiman ylläpitäminen on nyt ja tulevaisuudessa yksi tärkeä kunnan peruspalvelujen mahdollistaja. Kunnan päättäjillä (ja myös kuntalaisilla) on suuri vastuu kunnan ilmapiirin ja vetovoiman luomisessa. Eripuraisa päätöksenteko heittää varjon elinvoiman kehittämisen päälle. Nopeatahtinen, asiantunteva ja yritysmyönteinen päätöksenteko luo puitteet joustavalle kasvulle. Mielestäni valtuustokauden loppua kohti meilläkin on päästy jo tälle linjalle ja sen soisi jatkuvan tulevaisuudessakin.

Yksi asia joka tulee ja pysyy on Joulukuu, rauhoittumisen, hiljentymisen ja myös ilon juhla.

Toivon Joululehden lukijoille Rauhallista Joulunaikaa ja Hyvää Uutta Vuotta,

Asta Tirkkonen-Hersio
Kunnanvaltuuston puheenjohtaja

Anssi Junkkarin puhe Tuusniemen sankarihaudoilla itsenäisyyspäivänä 2015

Kunnioitetut sotiemme veteraanit, hyvät kuulijat,

Kun Talvisota syttyi marraskuun viimeisenä päivänä 1939, oli Suomen armeija ja kotirintama hieman hämmäntynyt. Ei ollut minkäänlaisia tarkkoja määräyksiä, miten pitäisi suhtautua kaatuneisiin.

Aluksi oli määräys haudata kaatuneet rintaman selustassa oleviin hautausmaihin. Ilmassa sinkoili kuitenkin erilaisia käskyjä eri rintamaloikoilla ja eri esikunnista. Epävarmuus kalvoi taistelevia etulinjan miehiä, ja kotiseudun väki painosti saamaan kaatuneet kotiseudun multiin.

Oli kyllä epävirallisia ohjeita, miten hautaus kotiseudulle piti hoitaa, mutta ne koskivat vain kaatuneita upseereita. Monet etulinjan miehet tosiaankin uskoivat, että vain upseerien ruumiit vietäisiin kotiseudun multiin ja tavalliset rivimiehet haudattaisiin joukkohautoihin taistelukentälle. Nämä ohjeet kuitenkin unohdettiin pian.

Sotilaslapit saivat aikaan omavaltaisella toiminnallaan sen, että ensimmäiset epäviralliset Kaatuneiden Evakuoimiskeskukset perustettiin jo joulukuussa 1939 huolimatta päämajasta tulleesta kirjelmästä, jonka mukaan kaatuneet haudataan taistelukentille joukkohautoihin.

Vasta 24. tammikuuta vuonna 1940 päämaja antoi viralliset ohjeet evakuoitikeskusten perustamiseksi ja luvan lähettää kaatuneet kotiseudulle. Vainajat haudattiin sankarihautausmaihin tasa-arvoisesti riippumatta yhteiskunnallisesta asemasta tai sotilasarvosta.

Tämä käytäntö, tuoda kaatuneet kotiseudun multiin, on ollut ainutlaatuista koko maailmassa.

Suomalaiset sankarihautausmaat ovat hyvin hoidettuja, kauniita hiljentymissaikoja. Ne sijaitsevat kirkkomaiden arvokkailla paikoilla. Niiden suunnitteluun on osallistunut maamme nimekkäimpiä arkkitehtejä, muistomerkkien suunnitteluun maailmankuuluja kuvanveistäjiämme. Itsenäisyyspäivän viettoon kuuluu kunniakäynti sankarihaudoilla, niinkuin tänäänkin Tuusniemellä.

Tuusniemen sankarihautausmaa on historianharrastajalle kiehtova paikka. Täällä on hautakiviin merkitty kaatuneen sotilaan kuolinajankohdan lisäksi paikkakunta, missä hän on kaatunut. Tämä avaa mielenkiintoisia ulottuvuuksia, kun pystyy sijoittamaan tapahtumat kartalle, ja sen missä tuusniemeläiset miehet ovatkaan taistelleet ja itsenäisyyttämme puolustaneet. Tuusniemen kirkonkylän hautausmaahan on haudattu 155 sankarivainajaa, Rus-

kilaan 3. Hautausmaamme pohjoisnurkkaan haudatut vuoden 1918 viisi uhria siunattiin vuonna 2004.

Järvi-Kuopion seurakunnassa myös Muuruvedellä on kiveen merkitty kaatumispaikkakunta. Vehmersalmella on rinteeseen upotettu laattoja, joihin on nimetty paikkakuntia, joissa Vehmersalmen miehet ovat taistelleet. Säyneisissä on hautakiveen merkitty sotilasarvo, joka tuo asiaan lisää mielenkiintoa. Monilla Suomen pitäjistä on näin menetelty huolimatta tasa-arvopykälästä.

Kaavilla asia on ratkaistu muistomerkillä, johon on merkitty sekä kaatuneiden sotilasarvot että kuolinpaikka.

Kunnioitetut sotiemme veteraanit, hyvät kuulijat,

Vuoden 1996 itsenäisyyspäivän juhlassa rovasti-isäni lainasi katkelman opetusneuvos **Raili Malmbergin** runosta ”Rakkautentunnustus isänmaalle”, ja minäpä tahdon tehdä samoin.

”Minun isänmaani on itsenäisyys.

Minun isänmaani on vapaus.

Minun isänmaani on **Sibeliuksen** sinfonia ja **Monosen** Satumaa-tango haikeasti haitarilla soitettuna.

Isänmaani on suomalainen kansa, minun kansani, kaikki suomalaiset ikään, ammattiin, asuinpaikkaan katsomatta, puoluekannasta riippumatta, työläinen, talonpoika, palkansaaja ja johtaja, maalainen ja kaupunkilainen, nuori ja vanha.”

”Minun isänmaahani kuuluvat myös sankariristien rivit, niiden veljien ja sisartemme muiston kunnioittaminen, jotka eivät väistäneet vastuuta silloin, kun isänmaa heiltä vastuunkantamista ja uhrauksia vaati, ja joita saamme kiittää siitä, että nyt voimme elää vapaan maan kansalaisina.

Eläköön, kauan eläköön Suomi!”

Jouluna 2016

Ja Jumala sanoi: "Tulkoon valo". Ja valo tuli. Se valaisi, kunnes pimeys peitti maan. Kunnes...

Jumala lähetti enkeli Gabrielin Galilean kaupunkiin, jonka nimi on Nasaret, neitsyen tykö, joka oli kihlattu Joosef nimiselle miehelle Daavidin suvusta; ja neitsyen nimi oli Maria. Ja tullessaan sisälle hänen tykönsä enkeli sanoi: "Terve, armoitettu! Herra olkoon sinun kanssasi." Mutta hän hämmästyi suuresti siitä puheesta ja mietti, mitä tämä tervehdys mahtoi tarkoittaa. Niin enkeli sanoi hänelle: "Älä pelkää, Maria; sillä sinä olet saanut armon Jumalan edessä. Ja katso, sinä tulet raskaaksi ja synnytät pojan, ja sinun on annettava hänelle nimi Jeesus."

Jeesus puhui taas kansalle ja sanoi: "Minä olen maailman valo. Se, joka seuraa minua, ei kulje pimeässä, vaan hänellä on elämän valo."

Siksi on joulu. Siunattua Vapahtajamme syntymäjuhlaa Sinulle ja läheisillesi!

T. Antti Ylönen

Jouluruno

*Tänään paistaa aurinko
kun juhlaa vietämme.
Lumesta ei ole tietoaakaan,
vaan tuskin sitä kaipaamme.*

*Parasta on hyvä ystävyys
sekä yhteys keskellämme,
kun jälleen syntymää Jeesuksen
taas kerran juhlimme.*

*Paras lahja ihmiskunnalle
oli Jeesuksen syntymä.
Onhan hänen omilleen
luvassa ikuinen elämä.*

*Siksi nyt adventtiaikana
tahdomme Hänestä iloita.
Hän on luvannut olla kanssamme
päivänä jokaisena.*

Kirjoitettu joulun aikaan 2015

Tuulikki Metsola

Kuva Kolilta: Antti Ylönen.

Onni Ryyänen 97 vuotissyntymäpäivänä 19.10.2016. Kuva: Esko Taskinen.

Muistikuvia Jouluistani

Pitkän elämäni varrella kulttuurimme ja koko maailmamme on muuttunut.

Kerron muistiini tallentuneista joulutapahtumista lapsuuteni ja nuoruuteni ajalta.

Joulukirkko oli lapsuudessani varsin tärkeä jouluun ja joulun viettoon kuuluva tapahtuma. Pitkien matkojen takaa se vaati vaivannäköä ja ponnisteluja.

Hatarasti on muistissani varmaankin ensimmäinen kirkkomatkani. Äitini herätti minut unenpöpperöisen ja puki päälleni nopeasti. Päällysvaatteenani oli uusi pompatakki, jossa oli turkiskaulus. Sen oli tehnyt **Jussi**-kummini. Pidin siitä pompasta, koska siinä oli turkiskaulus niin kuin oli isänikin turkissa.

Kirkonkylälle oli matkaa 21 km. Aamuyötähän se varmaankin on ollut, kun matkaan lähdettiin. Istuin reenperässä äidin ja isän välissä. Muistiini peilautuu vieläkin varsin tarkkana kuva näkymästä, jossa kapeaa tietä reunusti korkea metsä. Puunlatvat näyttivät hipovan yönhämärää taivasta.

Matka meni minulta nopeasti, kun uni voitti uteliaisuuteni kurkistella vällyn reunan alta pimeään vähäisiä näkymiä. Äiti herätti minut peittojen alta ja kertoi, että nyt ollaan jo kirkonkylällä. Maisemat olivat muuttuneet – talojen valoja näkyi joka puolelta ja tiet olivat täynnä ihmisiä ja hevosia. Aisakellojen ja kulkusten konsertti täytti tie-noon varhaisena jouluaamuna.

Kirkko näytti tavattoman suurelta. Katto oli korkealla, suuria ikkunoita oli paljon ja oli monta kaunista kattokruunua. Kirkossa oli monta uunia. Uunit olivat korkeita ja oudon näköisiä. Lähinnä oleva uuni säteili lämpöä kasvohini. Lämmittäjä kiersi uunilta toiselle, hämmensi hiiliä ja lisäsi puita uuneihin. Lämmittäjä jäikin kirkosta mieleeni joulukirkkoni merkittävimpanä henkilönä.

Vaikka havaintoni kirkossa olivat arkipäiväisiä, jäi sieltä mieleeni pysyvä side joulukirkkoon ja joulun viettoon.

Vuonna 1926 joulupäivänä syntyi siskoni **Irma**. Olin silloin 7-vuotias. Ajatukseni hapuiliivat monitahoisesti – toisaalta siskon syntymisenkin merkitsi paljon, mutta mik-

si juuri jouluna, kun joulu meni pilalle. Harmitti kovasti. Ei kyllä voinut odottaakaan, että olisin ymmärtänyt, kuinka arvokasta oli syntyä juuri jouluna, vapahtajamme syntymäpäivänä. Sattumako lie johdattanut, kun Irma sitten aikanaan synnytti esikoislapsensa joulupäivänä.

Itsenäisyytemme ensimmäisellä vuosikymmenellä elintason nousu ja lisääntyvä tietoisuus eurooppalaisista tavoista toivat joulun viettoon aineellista hyvää, arvokkuutta ja juhluutta.

Kolmikymmenluvun syvä talouslama, pula-aika, joka alkoi vuonna 1929, köyhdytti maamme ja kansamme ja toi mukanaan uhkaavia poliittisia vaarailmiöitä. Talouselämän ja sivistyksen kehitys pysähtyi. Ihmisten elämää varjostivat monet epävarmuustekijät. Tavaroiden ja omaisuuden hinnat romahtivat. Palkat laskivat niin, että töitä tehtiin jopa ruokapalkalla. Eräs tuusniemeläinen, nyt jo manalle mennyt, kertoi muistavansa, kuinka hänen kotiinsa Levälahteen tuli kirkonkylältä nuori mies ja pyrki töihin. Kertojan isä oli sanonut, että kyllähän töitä olisi, mutta kun ei ole rahaa, millä maksaisi palkan. Isännän ja töihinpyrkijän keskustelun tuloksena mies oli kuitenkin jäänyt taloon töihin. Hänelle oli etsitty työvaatteet talosta. Hän oli ollut kuin perheenjäsen talossa kevääseen saakka.

Puutteellista sosiaaliturvaa korvasi hyvä yhteisöllisyys. Sanottiin, että kun hätä on suuri, on apu lähellä. Naapureista pidettiin huolta. Vähästäinkin oltiin valmiita antamaan hädässä olevalle. Kaksi köyhää jakoivat leivän, kun toisella ei ollut enää mitään.

Vaimoni on kertonut, kuinka naapurin **Ell**i kävi usein kysymässä, että onko jäänyt kukonkuoria tai muita tähteitä. Usein oli Elli saanut kukonkuorien lisäksi voinokareen ja kokonaisen leivänkin kainaloonsa.

Tässä yltäkylläisyyden ja itsekkyyden ajassakin tarvitsemme monella tavalla leivän jakamista, antamisen ja auttamisen iloa. Vielä joulun jälkeenkin.

Muistan yhden jouluaaton, vuonna 1933 se ehkä oli. Isoäitini pyysi minua mukaansa, kun oli lähdössä lähinaapurisiin noin puolen kilometrin päähän viemään joulutervehdystä. Mummolla oli monenmonta kääröä ja pakettia varattu viemisiksi. Minunkin pieneen reppuuni tuli melko painava uunissa ruskeaksi paistettu lihakimpale, ja vähän muutakin. Mummollani oli omat kantamuksensa.

Matkalla mummo kertoi, että **Helmin** ja **Juho-Henrikin** perheellä on suuri puute kaikesta. Helmi on sairastellut pitkin syksyä ja Juholla on mennyt aika joukkonsa hoitamiseen.

Pihapiirissä vahvistui joulutunnelma. Pieni mökki kyhjätti korkean metsän ympäröimänä, oikealla oli piene-
pieni sauna ja taaempaan vasemmalla navettapahanen. Lyhyen päivän vähäistä valoa tuli mökkiin neljäruutuises-
ta ikkunasta.

Talvi yllätti 11.11.2016, jolloin tämä kuva Onnin kotipihasta otettiin.

Sisälle tultuamme kostea tunkkautunut ilma täytti hengityksemme.

Toivotettuamme hyvää joulua mummoni avasi lapsille varatut kääröt. Lapset osoittivat ilonsa, heidän silmänsä säteilivät kirkkaina.

Isoäitini kysyi, onko heillä nyt mistään huutava puute ja pääsettekö pyhien ylitse.

Palasimme kotiin. Huomasin, kun mummo pyyhki kyyneleitä poskipäiltään. Mieltäni lämmitti perheen ilmaise-
ma suuri kiitollisuus käynnistämme.

Vajaassa sadassa vuodessa on kansamme noussut tuolta elämisen mahdollisuuksien äärirajoilta maailman kansojen kärkejoukkoon. Menneitä muistellessa tuntuu arveluttavalta se mieletön tuhlaus, mikä joulunviettoomme nyt liittyy. Lastenkin mielet sekoavat, kun lahjojen määrä on tolkuton. Aineellisesti puutteellisissa jouluissa oli vaikuttavaa joulumieltä, ja ihmisillä kiitollisuutta vähästäkin. Ylellisyyden keskellä olemme menettäneet jouluhartautea.

Tutustukaa nuoret menneisyyteemme, esivanhempien elämäntilanteisiin. Vaalikaa perinteitämme ja kulttuuri-
rämme.

Tuusniemen Joulu on lunastanut paikkansa joululehtenä Tuusniemellä ja lähinaapureissakin. Lehti on ilahduttava joulutervehdys varsinkin täältä muuttaneille tuusniemeläisille. Kiitos suuren työn tehneelle toimitukselle ja pitkäaikaiselle päätoimittajalle.

Toivotan kaikille lehden lukijoille Joulurauhaa.

Onni Ryynänen

(kirjoittaja on 97 v. Tuusniemeläinen sotaveteraani.
toim. huomautus)

Aune 90-vuotta elämänkerta kirjaksi

Huhtikuun 23 päivänä 2016 vietettiin Vaajakosken kirkossa **Aune Kulmalan** o.s. **Ihalaisten** syntymäpäiviä. Samalla julkaistiin hänen elämästään kirja ”Sokealle silmänä kuurolle kielenä”, jonka kirjoitti ja kokosi **Raili Ojala Signell**.

Aune syntyi **Taavetti** ja **Helmi Ihalaisten** kolmantena lapsena Tuusniemen Salonkylän Otuksella. Nuorena hän oli kauppa-apulaisen Juurikkamäessä **Uuno Holopaisen** kaupassa, piikana Juurikkamäen taloissa ja lapsenlennä Vihtaniemellä. Hän aloitti opiskelut ja valmistui sairaanhoitaja-diakonissaksi vuonna 1951. Elämäntyössään hän erikoistui ja ansioitui kuurosokeiden erikoistyöntekijänä Suomessa ja ulkomailla. Syntymäpäivät muodostuivat mieliinpainuvaksi monella eri tavalla. Puolet suuresta vierasjoukosta olivat kuuroja. Monipuolinen ohjelma tulkattiin kaikille. Aunen merkittävyyttä todistaa myös se, että tapahtuma julkaistiin mm televisiossa. Haastattelu oli kaikkien nähtävänä Yle Areenassa.

V.H.

Aune ja kummi-poika toimittaja kansanedustaja Timo Harakka piti Aunelle puheen, joka on luettavissa otsikolla ”Rakas kummitätini Aune”.

Tuusniemeläissyntyinen Aune Kulmala o.s. Ihalainen 90-vuotisjuhlissa, jossa julkaistiin hänestä tehty elämänkerta. Kirjassa on 455 sivua ja yli 100 valokuvaa. Kirjaa on saatavissa tämän lehden toimituksesta. Joulukuusta alkaen kirja on lainattavissa Tuusniemen kirjastosta.

Rakas kummitätini Aune,

Eräänä yönä, kun en saanut unta, palasin mielessäni vuosikymmenten taakse, asuntoosi Jyväskylän Yliopiston kadulle.

Silloinkin on yö, enkä saa unta. Pikkupoika on päässyt suureen kaupunkiin ja seuraa lumoutuneena viidennen kerroksen ikkunasta, kun liikenne virtaa taukoamatta Eurooppa nelosella, unelmien valtatiellä.

Rekka-autot ovat tulossa kaukaa, menossa kauas, mielikuvituksen ulottumattomiin.

Siinä huoneessa en malta nukkua. Kun käännyn ikkunalta, siirryn suoraan Afrikkaan. Kaikki puunaamiot, veistokset, punoskorit, kielisoittimet, jotka olet tuonut lähetyskentiltä Ambomaalta, kuiskivat pikkupojalle maailman rajattomuuden äärettömyydestä.

Sinä veit minut matkalle. Veit minut ensi kertaa lentokoneeseen, kun olin vasta viikon vanha.

Hait minut äidin ja isän luo, sain kodin. Vartuin turvassa, lämmössä.

Muistan aina, kun pihaamme pörähti punainen Fiat 600, pääsin kanssasi seikkailuun. Linnanmäki! Korkeasaari! Puijon torni! Olet avannut minulle maailman, aina uudestaan.

Kuitenkin mieliinpainuvin matkamme oli aikamatka. Veit minut omaan kotimökkiisi Itä-Suomen syrjäkylälle. (Tuusniemen Otukselle) Pikkupoikanakin tajusin, että olit elämässäsi kulkenut 1800-luvulta avaruusaikaan, maalaisköyhälistöstä maailman ääriin. Paimentyttö oli raivannut tien omalle uralleen, itselliseksi, autoilevaksi virkainaiseksi.

Elämäntyösi on ollut heikompien ja haavoittuvien auttaminen.

Kuurojen diakonissa on tukenut satojen pienten eläjien elämää, pienissä taisteluissa ja pienissä haaveissa. Myös meidän perhettämme.

Olet antanut minulle toisenkin perheen. Kun muutit pois Yliopistokadulta, annoit minulle nipun vanhoja kirjoja. Kului aikaa, ennen kuin uskalsin lukea ne. Lopulta lähetin itse kirjeen. Vuosikymmenten jälkeen tapasin hänet, jonka luota aloitimme ensimmäisen lentomatkamme.

Täytät pian 90 vuotta. Olet kertonut, että paras matka on vielä edessä. Sitten vasta päästään perille.

Mietin sitä unettomana yönä. En pääse mukaasi, mutta sinun ansiostasi tiedän reitin, enkä pelkää.

Timo

Toinen evakkoon lähtö karjalasta vuosi 1944

Talvisodan jälkeen keväällä 1942 palasimme Saarijärveltä takaisin Karjalaan. Menimme Salmin Uuteenkylään, jossa kaikki asuinrakennukset oli poltettu. Pystyssä oli vain Uudenkylän kansakoulu ja meidän pellolla oleva tsasouna. Saimme tilapäisen asunnon Ala-Uuksusta. Siellä oli äitimme vanhempien kotipaikka. Ala-Uuksussa oli suurin osa taloista käyttökelpoisia.

Aika oli talvisodan jälkeistä jatkosotaa, jota sanottiin myös asemasodaksi. Tämä olotila jatkui 1940 – 1944 juhannukseen saakka. Suomen sotilaat oli asemassa Äänislinna- Aunus linjalla. Pääjoukko Neuvostoliiton sotilaista soti muita Euroopan maita vastaan ja Saksa piiritti Leningradia.

Elämää sodan jaloissa

Karjalassa alkoi kova jälleenrakennusvaihe ja taloja ja muita rakennuksia alkoi nousta talkoovoimalla.

Ala-Uuksun kylässä oli myös neuvostosotilaiden vankileiri. Oli korkeat piikkilanka-aidat ja parakki aidan keskellä. Sieltä sai aamuisin hakea vankeja rakennus ym. töihin ja palauttaa illansuussa.

Ala-Uuksussa oli myös saksalaisten sotilaiden osasto. Heidän kanssaan vaihdettiin tavaroita. Annoimme heille pyynnöstä kananmunia ja maitoa ja saimme tilalle lihasäilykepurkeja ja kahvia.

Lapsena ei osannut pelätä ketään vaan asiat tuntui jännittäviltä. Varsinkin, kun kävimme isäni kanssa hakemassa sotavankeja rakennustöihin. Isäni käveli kiväärin kanssa ja sotavangit 2-3 perässä, sekä minä viimeisenä.

Asemavaiheen aikana lähes joka päivä aamulla noin 9.00 aikaan lensi pommituslaivue 6-9 ja sanottiin, että kesän aikana pudotettiin noin 300 pommia. Suurin osa pommeista putosi Uuksun jokeen eivätkä pommit räjähtäneet.

Suomen ilmatorjunta

Näin kaksi kertaa, kun Suomen ilmatorjunta ampui kaksi pommituslaivuetta alas. Molempien koneiden lentäjät hyppäsivät laskevarjolla alas Laatokan rannassa ja hävisivät metsään. Näistä lentäjistä kuului vain huhuja, kuinka he olivat taistelleet vastaan kiinni otettaessa.

Elämä vaarallista

Elämä kävi vaaralliseksi, kun pommitukset lisääntyivät. Silloin muutimme Uuteenkylään. Heti seuraavana päivänä oli

Tsasouna, joka sijaitsi Miskalan mäellä 100 m päässä rakennuksista, joita ei ole enää olemassa. Kuva kirjoittajan.

Miskalan perhe: takana vas. Johannes Miskala s. -08, Reino s. -36, Aune s. -33. Edessä vas. Aulis s. -44, Airi s. -45, Anastasia os. Jestoi s. -12. Kuvasta puuttuu Ruotsissa sotalapsen olleet Maire s. -35 ja Rauha s. -38. Myöhemmin syntyivät Reijo Pekka s. -52 ja Kari s. -54. Lapsena kuolivat Arvo 4 v. (hukkui) ja Meeri Helena 2 kk:en ikäisenä. Kuva kirjoittajan.

edellisen asunnon pihaan pudonnut pommi, joka oli tuhonnut piharakennuksen ja ikkunat karmeineen oli lentänyt pois paikoltaan.

Mistä perheille ruokaa?

Isäni oli vain osittain armeijan palveluksessa. Väliaikoina hän osallistui nuotanvetoon Laatokalla. Nuotta oli äitini vanhemmilla. Talvella lähdettiin nuotalle viiden hevosen voimalla. Hevoset vetivät laidallista liisterekettä. Illansuussa, kun miehet ja hevoset palasivat oli neljä rekeä täynnä siikaa ja kuhaa sekä yhden hevosen reessä nuotta. Rannassa nuottamiehet jakoivat sopivan saaliin miehille ja huutokaupalla yleisölle.

Tilanne kiristyy

Olimme muuttaneet uuteen taloon lokakuussa 1943, jossa asuimme juhannusaattoon asti 1944. Tilanne rintamalla oli kiristynyt, joten oli taas evakkoon lähtö. Ajoimme isäni kanssa koti-irtaimistoa juna-asemalle. Meillä oli lainassa armeijan hevonen ja lavakärri. Juhannusaattona kokoonnuimme juna-asemalle. Myös meidän lehmät lähtivät ajamalla tietä pitkin muiden sukulaisten lehmien kanssa. Isäni nuorin sisko 16-vuotias **Nadja** ajoi lehmä Uuksusta Juankoskelle asti noin 300 km matkan. Junamatka Uuksusta Kuopioon kesti ainakin viikon. Kuopiosta tulimme Karjalankoski- laivalla Juankoskelle.

Juankoskella saimme asunnon Hämälänsaaresta Uittoyhtiön talosta. Myöhemmin olimme lehmä vastassa Juankoskella. Lehmien saapuessa oli ensimmäisenä meidän sarvipäinen Heluna-lehmä.

Hämälänsaareissa asuimme lähes 5 vuotta ja sinä aikana kävin siskojen kanssa Puukkomäen kansakoulua.

Myöhemmin v. 1948 saimme ostettua tilan Västinniementä Pyöräkäntie 171. Päätila on nykyisin minun ja puolisoni omistama. Tämä kertomus on muistelmia yli 73 vuoden takaa.

Reino Miskala
Tuusniemi

Paimenpoikana Ruskilan Lautalassa

Itäsuomalainen lehmärotu kyyttö oli lähes ainoa rotu Savossa. Suurusjärven naisväki lypsillä 1950 luvulla. Kuva Ville Miettisen kokoelmista.

Tämä on nuoren koulupojan tarina noin 70 vuotta sitten. Muitten ikäisten tapaan olin osallistunut erilaisiin töihin kotona ja isovanhempieni luona. Siellä minusta tuli iso-isäni kalakaveri. Opin soutamaan ja huopaamaan sekä pitämään veneen kurssissa, verkkoja laskiessa ja myös nostettaessa. Muitakin töitä sain tehdä, tietenkin kykyjeni ja mahdollisuuksieni mukaan.

Perunan kylvö- ja nostotyössä olin pienestä pitäen mukana, ja joskus jopa naapureissa talkooporukassa. Tultuani 13-vuoden ikään aloin miettiä, että koulun lukuvuoden päätyttyä voisi kesän ajan tehdä jotain jatkuvaa työtä. Saisin ehkä saisi palkkaakin. Mitä sellainen työ voisi olla? Koululaisten kesätoista ei edes puhuttu silloin. Mietin asiaa omassa päässäni ja puhuin vanhemmilleni. Myönteistä vastausta ei näyttänyt olevan. Olin kuitenkin vielä liian nuori varsinaisiin miesten töihin, joten ikäiselleni paremmin sopivaa sen pitäisi olla.

Paimenpojaksi Lautalaan

Sitten tapahtui ihme, jota olin oikeastaan odottanut, kun alkoi toivo jo muuten hiipua. Odotettu ja toivottu uutinen tuli vanhempieni kautta, jonka mukaan Lautala- niminen talo tarvitsee lypsykarjansa kaitsijaksi paimenpojan. Talo oli tuttu minulle ennestään, sillä siellä oli menneinä vuosina ollut kauppa ja kotoani sinne oli vain vajaan kahden kilometrin matka. Niinpä minä kipaissin sinne heti paikalla saamaan tarkempia tietoja.

Taloa isännöi **Esko Räsänen** yhdessä vaimonsa Vienon kanssa ja he ottivat minut ystävällisesti vastaan. Isäntä kertoi, että heillä ei ole talon ympärillä peltolaitumia tarpeeksi, joten lypsykarjaa on laidunnettava yleisillä

metsäalueilla. Kun siellä ei ole aitoja eikä muita esteitä on eläimien mukana oltava aina ihminen, jotta ne eivät harhau ihmisten pihoihin tai muille sopimattomille alueille. Paimenen tehtävä on aamulypsyt jälkeen johdatella lehmät laidunalueille, olla päivät siellä niiden mukana ja tuoda eläimet iltalypsyn aikaan takaisin. Tällainen olisi sinun työpäiväsi, sanoi isäntä ja kysyi, tuntuuko vaikealta? Minä sanoin. Ei muuten, mutta mistä tiedän milloin on iltalypsyn aika, kun ei ole kelloa? Minä sanoin. Kyllä lehmät tietävät, isäntä vastasi. Sitten keskusteltiin vielä hetki, seuraavana aamuna alkavasta työstäni. Sen jälkeen läksin kevyin askelin kotiin kertomaan uudesta kesätyöpaikastani.

Paimenpojan ensimmäinen työaamu

Ensimmäisenä työaamuna hiukan jännitti. Kuinka homma onnistuu, sitä mietin. Aamulypsyt jälkeen sain lehmät huostaani ja matka metsälaitumille alkoi. Eläimet tunsivat reitin ja maaston ja minulla oli oikeastaan helppo tehtävä kulkea vain perässä ja pitää karja koossa. Kun kohdalle sattui hyvä syömapaikka, eläimet olivat paikallaan ja söivät lähes yhtämittaa. Ei kuitenkaan ihan koko päivää, vaan lepäsivät ja märehivät välillä. Silloin minä sain myös syödä rauhassa eväitäni, jotka **Vieno**-emäntä oli aamulla mukaani laittanut.

Päivä eteni rauhallisesti iltaa kohden, eikä tuntunut lainkaan pitkästyttävältä. Oli aikaa kuunnella metsän ääniä, tuulen huminaa ja lintujen laulua. Kuuntelin myös lehmien kaulassa olevien kellojen kilkatusta, joissa kaikissa tuntui olevan hiukan erilainen sointi.

Lehmät tiesivät milloin lypsyaika lähestyy

Illan tullen eläimet tuntuivat tosiaan tietävän, että lypsyaika lähestyy. Kuin yhteisestä sopimuksesta koko karja lähti liikkeelle ja suuntana oli kotiaitus. Perille saavuttua päättyi minun työpäivä ja talon emäntä ja isäntä hoitivat lypsyhommat.

Jatkossa työni sujui samaan tapaan kuin ekana päivänä. Vaihtelua päiviin tarjosi laaja metsäalue, joten oli mahdollisuus vaikka päivittäin hakea uusia maisemia ja parempia heinäkaskustoja lehmille. Vaihtelua päiviin toivat myös satunnaiset metsässä liikkujat, joiden kanssa saattoi aina muutaman sanan vaihtaa.

Eräänä päivänä jostain kaukaa kuulin vieraiden karjankellojen sointia. Sama toistui seuraavana päivänä ja vielä kolmantenakin. Silloin päätin, että tuosta täytyy ottaa selvä. Aloin ohjata omaa karjaani vieraiden kellojen suuntaan ja pian asia selvisi. Vastaa tuli tuttu poika ja kansakoulukaverini **Martti Hiltunen**, joka oli kotitalonsa lypsykarjan kanssa samassa tehtävässä kuin minäkin. Vain muutama kerta meistä oli tervetullutta seuraa toisillemme. Jatkossa Martin karjan kellot lakkasivat pian kuumasta, eikä uusia tapaamisia myöhemminkään tullut.

Viihdyin paimenena ja muissakin töissä hyvin

Viihdyin yksinäisessä työssäni ja nautin luonnossa olemisesta ja liikkumisesta. Tunsin iloa ja hyvää mieltä kohdalleni osuneesta kesätyöpaikasta. Näitä paimenpoikakesiä kohdallani oli muistaakseni vain kaksi. Sitä en aivan varmasti muista, mutta joka tapauksessa vielä kouluvuosien jälkeenkin olin Esko-isännän töissä. Osallistuin moniin maataloudessa esiintyviin töihin, kuten viljan puintiin, perunan kylvö- ja nostotöihin, sekä olin mukana joissain korjaus- ja remonttihommissa.

Esko opetti minua myös kyntämään, mutta se ei silloin vielä onnistunut. Olisi tarvittu enempi voimaa ja myös taitoa pitää yhtä aikaa ohjaksista ja auran sarvista kiinni. Mutta hevosen opin valjastamaan ja myös riisumaan. Kun Esko lähti Kuopion torille myymään sipulia ja muitakin maataloustuotteita, niin vein hänet illalla hevosella Vehmersalmi-laivalle Mustinlahteen, ja seuraavana iltana hain hänet takaisin. Kymmenisen kilometriä oli matka suuntaansa ja hevosella sellaiset ja pitemmätkin matkat tehtiin. Eskolta sain oppia myös siihen miten dynamiitilla räjäytetään isoja kiviä tai kalliota. Silloin ei ollut koneporia. Minä pidin porasta kaksi käsin kiinni ja Esko löi isolla moukarilla poran päähän. Joka lyönnin välissä minä käänsin poraa hiukan toiseen asentoon, jotta reikää syntyi. Muuten pora täytyi tarkasti pitää samassa pystyasennossa, muuten moukari olisi voinut osua poran pitäjän käsille. Se oli sellaista työtä, jossa luottamus kaveriin on oltava vahva. Kun reikä oli tarpeeksi syvä, Esko laittoi dynamiitin, nallin ja sytytyslangan paikalleen sekä asetti panoksen porattuun reikään ja sytytti sytytyslangan. Sitten huudettiin vaaravaroitus kovalla äänellä ja poistuttiin itse nopeasta turvallisen matkan päähän. Mitään vahinkoja tai tapaturmia ei räjäytys- tai muissakaan töissä tapahtunut,

Kirjoittajan syntymäkotiki Ruskilan Kolmikannassa syyskuussa 2016.

vaan yleensä kaikki sujui niin kuin oli suunniteltukin. Esko oli reilu ja rehti isäntä sekä hyvä työnantaja. Suoritettaviin tehtäviin hän antoi aina selvät ohjeet, joten niitä oli vasta-alkajankin helppo noudattaa. Myöskään yhdessä työskennellessä hän ei huutanut eikä ollut pahalla päällä. Jos ei joku tehtävä heti onnistunut toivotulla tavalla. Esko oli myös mainio jutun kertoja ja hänellä oli jännittäviä tarinoita mm. Suomen sotavuosilta. Hän itse oli haavoittunut rintamalla. Vihollisen räjähtävä luoti oli osunut suoraan hänen rintaansa. Hän avasi paitansa rintamusta ja kyllä arvet oli selvästi näkyvissä. Miten tuolloisesta voi selvitä? Minä kysyin. Kyllä suomalainen sotilas selviää pahemmastakin, sanoi Esko.

Eskon työt päättyivät aikanaan

Eskon työt päättyivät aikanaan ja minä sain myymäläharjoittelijan paikan Osuusliike Uurtajan Ruskilan myymälästä. Puolen vuoden kuluttua päämyymälään Tuusniemelle ja ura jatkui. Eskon tapasin uudelleen noin kymmenen vuoden jälkeen Tervossa jossa oli silloin työpaikkani. Esko oli siellä aivan muissa asioissa ja tapaamisemme oli meille molemmille iloinen yllätys. Pikaiset kuulumiset vaihdettiin ja puhuttiin minun työurastani. Tietenkin muisteltiin myös niitä vuosia, jolloin olin hänen töissään, aluksi paimenpojan ja myöhemmin muissakin tehtävissä. Keskustelun päätteeksi Esko sanoi: ”Hyvin on elämäsi sujunut ja urasi kehittynyt, mutta hyvä perusta sille rakentui jo minun töissä ollessasi” Minä myönsin, että niin varmasti oli ja kiitin Eskoa menneiden vuosien hyvästä yhteistyöstä sekä saamistani ohjeista tulevaan elämään varten.

*Toivo Laitinen
Salo*

Viipurista Tuusniemen tytöksi

Kun **Irja Smolander** (o.s. **Räsänen**) syntyi vuonna 1925, elettiin aikaa, jolloin toivuttiin ensimmäisestä maailmansodasta ja Suomen sisällissodan aiheuttamasta kahtiajakautuneisuudesta. Elämää rakennettiin uudelleen ja pyrittiin vahvasti kohti uutta. Karjalan tyttönä Irjallekin tulivat lapsuusvuosina tutuiksi Viipurin monet hovit: elokuvat, toinen toistaan prameammat ravintolat ja muutoinkin huoleton elämä. Vanhempien ja kolmen tyttären muodostama perhe asui Viipurin lääninvankilan asunnoissa, sillä isä **Väinö** toimi vartiopäällikkönä.

Koulu, kotityöt ja partiottyttötoiminta täyttivät Irjan elämän. Kunnes maailma ympärillä alkoi vähitellen muuttua. 1930-luvun lopulla ilmapiiri Viipurissakin alkoi muuttua ja asukkaille esitettiin mahdollisuutta muuttaa pois. Alkuun kevyin, mutta pian jo vakavammin äänenpainoin. Pieni osa väestöstä jättikin Viipurin, mutta nopeasti kesän 1939 lopulla elämää käynnisteltiin uudelleen. Vakaus ei kuitenkaan ollut pysyvää. Antaa Irjan kertoa omin sanoin siitä, mitä eräänä, historiallisestikin merkittävänä, päivänä tapahtui. Seuraavan puheen hän kirjoitti veteraaniopettajien tilaisuuteen vuonna 1989:

”Meillä jokaisella täällä olevalla on omakohtaisia muistoja tuosta syksystä 1939 ja erikoisesti tuosta päivästä 50 vuotta sitten. Myös meillä, jotka lähdimme silloin evakoon, tuo päivä merkitsi elämän muutosta, kaiken entisen jättämistä ja uuden tuntemattoman aloittamista. Emme ehkä silloin pystyneet sitä täysin tajuamaan, mikä muutos itse kunkin elämässä tapahtui.

Jos hiukan muistelisin tuota aikaa omalta kohdaltani eli viimeistä koulupäivääni Viipurissa ja sen ajan tapahtumia. Olin 3:lla luokalla Viipurin tyttölyseossa syksyllä -39. Oli ollut YH-aika, jolloin koulutyö oli lakannut ja pienimmät lapset oli evakuoitu kaupungista maaseudulle. Liimattiin ikkunoihin liimapapereita ristikkäin sirpale-suojiksi ja kasattiin hiekkasäkkejä kellareiden ikkunoiden eteen ja kaivettiin puistoihin sirpalesuojia.

Muistan erään sunnuntaiaamun Viipurin rautatieasemalla. Miehiä meni itään, kuka kertausharjoituksiin, kuka linnoitustöihin. Eivät kait itsekään tarkalleen tienneet mihin. Oli tavaton tungos. Olin äitini kanssa kenttäkeittien vierellä ammentamassa hernekeittoa lautasille. Muonitus oli täysin vapaaehtoista. Ei kyselty palkkaa. Mieliala oli korkealla. Kaikilla vain: Kannasta ei tuumaakaan. Oli sellainen tunne, ainakin koulutyön mielessä, että sotaa ei voi tulla.

Sitten alkoi taas koulu. Kaikki tuntui rauhalliselta. En tarkalleen muista, olimmeko koulussa olleet viikon vai muutaman päivän, kun tuli tuo 30. marraskuuta, torstai. Koulumme rehtori sanoi rukousten jälkeen, että koulussa pannaan päivän kuluessa toimeen koehälytys, joka annetaan koulun kellolla ja jolloin eri luokat suojautuvat määrättyihin paikkoihin. Lukiolaiset mm. koulun halkopinon väleihin. Meidän luokalla oli saksan tunti ensimmäisenä. Saksaa opetti jo eläkeikää lähestyvä lehtori. Hän puhui

tunnin alussa melko pitkään meille siitä, ettei vaan saa tulla paniikkia, jos jotain sattuu, sillä paniikista tulee aina paljon vahinkoa.

Tunti kului lopuilleen. Järjestäjä avasi ikkunaa ja silloin se alkoi. Sireenit ulvoivat kaupungissa korviahuumavasti ja itäisistä kaupunginosista kuului jyrähdyksiä. Meidän lehtorimme kokosi kiireesti laukkunsa ja lähti luokasta mahdollisimman nopeasti. Me oppilaat jäimme paikoillemme vähän hölmistyneinä. En muista annettiinko se luvattu hälytys koulun kellolla koskaan. Luokkamme johdatti sitten viereisen rakenteilla olevan vakuutusyhtiön talon kellariin koulumme biologian opettaja ja kirjailijana tunnettu **Kalle Väänänen**. Kouluni sekä tuo vakuutusyhtiön talo ovat vielä tänäkin päivänä pystyssä Viipurissa.

Emme olleet vielä päässeet pois koulurakennuksesta, kun jyrinä ja pauke voimistumistaan voimistui. Tuona päivänä oli jo kaupungissa tulipaloja ja ihmisiä kuoli kaduilla konekiväärien luoteihin. He tulivat uteliaisuuttaan katsomaan lentokoneita. Ehkä ei vielä uskottu sodan mahdollisuuteen. Tänne kellariin sitten sotilaspojat toivat sähkösanomia, joissa kerrottiin sodan alkamisesta. Kellarissa olimme puolille päivin. Sitten päästettiin meitä samaan suuntaan kulkevia ryhmissä kotiin. En tiedä, miksi ryhmissä?

Sää oli muistini mukaan sinä päivänä Viipurissa melko kuulas, taivas ohuen pilviharson peitossa. Ei lunta, kadut kuivat, ehkä pienoista pakkasta aamulla. Paloautot ajoivat. Ihmisiä juoksenteli kaduilla sinne tänne. Muu liikenne tuntui olevan pysähdyksissä. Kotiin tullessani sisällä ei ollut ketään. Kello käydä raksutti keittiön lattialla. Oli pudonnut hyllyltä tärinän vaikutuksesta, sillä läheiselle ratapihalle oli pudonnut pommeja.

Samana iltana sitten lähdin pikkusisareni kanssa pois kaupungista. Muistikuvani on, että silloin satoi kevyesti lunta. Oleilimme Viipurin lähistöllä maaseudulla maalis-kuun 6:teen päivään, jolloin sitten jouduimme lähtemään hevosella osittain Saimaan jäätä pitkin Mikkelin eteläpuolelle, koska Kouvolan ja Simolan risteysasemien kautta pääsy oli kyseenalaista.

Sen suuntainen oli minun päiväni tuo 30. marraskuuta 50 vuotta sitten.”

Elämä alkaa uudelleen

Perhe sijoitettiin pika-asutuslain mukaisesti väliaikaisesti Orivedelle, josta he siirtyivät myöhemmin Väinö-isän työn perässä Kuopioon. On vaikeaa astua heidän asemaansa ulkopuolisena, muukalaisena. Oma koti ja tuttu elämä ehkä pysyvästi taakse jääneinä. Epätietoisuudelle ja surulle ei kuitenkaan saanut antaa tilaa, oli aloitettava alusta.

Irja jatkoi partiotoimintaa myös uudella kotipaikkakunnallaan. Ehkäpä se oli yksi tapa selviytyä: huomata, että jotain säilyi kaikesta huolimatta muuttumattomana.

Irja ja Mikko perheineen 50-luvun lopulla. Irjan sylissä Hannu, Mikon sylissä Riitta.

1940-luvun lopulla Irja kirjoitti ylioppilaaksi Kuopion tyttölyseosta, nykyisestä Kallaveden lukiosta. Jotain sitoutumisesta ja ystävyiden merkityksestä kertonee se, että Irja oli koko elämänsä ajan aktiivisesti yhteydessä vuosi vuodelta harvemmaksi käyvään ylioppilasluokkaansa.

Irja muutti kotoaan opiskelemaan Jyväskylän opettajaseminaariin. Valmistumisensa jälkeen hän sai tiedon ensimmäisestä työpaikastaan. Opettajaa odotettiin Tuusniemelle, Liukonpellon kansakouluun. Työsuhde-etuna hänelle tarjottiin majoitusta koulun asunnossa. Irja otti työn vastaan ja tällä suostumuksellaan kirjoitti alkulauseen tulevan perheensä tarinalle.

Perheen perustaminen

Liukonpellon koulu toimi aktiivisesti myös varsinaisten oppituntien ulkopuolella, ja siellä järjestettiin esimerkiksi lauluiltoja kylän nuorille. Näissä iltamissa Irja tapasi tumman nuorukaisen, jonka sisareen hän oli tutustunut jo aiemmin. Askeleet kävivät helposti samaan tahtiin ja Irjan ja **Mikon** häitä tanssittiin heinäkuussa -52. Vihkiminen järjestettiin Kuopiossa Irjan vanhempien kotona, jonka jälkeen juhlia jatkettiin Tuusniemellä, Susijärven kylällä.

Avioliiton alkuaikaan Irja sai uuden työn Puolangalta, Joukokylän koulusta. Tuore aviopari muutti sinne, ja Puolangan vuosien aikana perheeseen syntyivät tytär **Riitta** ja poika **Hannu**. Tuusniemi pysyi molemmille tärkeänä, ja 50-luvun lopulla Mikko rakensi perheelleen kesäpaikan Susijärven rannalle. Mökki oli iso osa elämää Irjalle ja Mikolle. Sama rantapaikka on säilynyt erityisen rakkaana myös meille jälkipolville.

Eläkkeellä ei levätä laakereilla

Irja työskenteli eläköitymiseensä saakka opettajana, toimien viimeiset vuodet Saarijärven koulussa Kuopiossa. Suvivirren kaiuttua koulun juhlasalissa suuntasi siniharmaa Nissan Sunny saman tien Susijärvelle. Marjapensaat, kukkaistutukset ja kasvimaat kukoistivat, ja syksyisin me lastenlapset saimme todellista tuntumaa perunannostoon. Talvisinkaan ei ollut pulaa oman maan antimista, sillä Irja-mummon kylmäkellarin anti tuntui ehtymättömältä.

Eläköityminen ei tarkoittanut Irjalle pysähtymistä, ei edes hidastamista. Matkailu ympäri maailmaa Mikon kanssa muodostui suorastaan harrastukseksi, ja me saimme postikortteja milloin Kanariansaarilta, milloin Floridasta ja milloin Mustanmeren rannoilta. Matkoilla mukana olivat usein läheiset ystävät Tuusniemeltä.

Irja toimi aktiivisesti veteraaniopettajien ryhmässä. Matkat Karjalan alueille olivat hänelle erityisen tärkeitä, joskaan koti-ikävä lapsuuden maisemiin hän ei milloinkaan meille myöntänyt.

Puoliso Mikko menehtyi vuonna 1999. Raskaasta menetyksestä huolimatta Irja jaksoi olla positiivinen ja valaa elämäniloa myös meihin muihin. Kesäisin Irja tuli edelleen Susijärven mökille, ja yhteys Kuopion lukioaikaisiin ystäviin pysyi syvänä. Viikoittaisten ystäväkahvien aikaan keskiviikkoisin Irjaan saattoi törmätä Kuopion keskustassa.

Irja nukkui pois 2.8.2015. Ehdimme juhlaa hänen 90-vuotispäiväänsä noin kahta kuukautta aiemmin.

*Jonna Myllykangas
Irjan tyttärentytär*

Aapeli Juutilaisen kyläkauppa

Kyläkauppoja oli 1930–50 luvulla Tuusniemelläkin melkein joka kylässä. Yksi tällainen oli sedälläni **Aapeli Juutilaisella** Salonkylässä. Aapelilla oli leppoisa ja kiireetön palvelu kaupassaan. Kauppiaan ollessa kotona kauppa oli ”aina auki”. Asuinrakennuksen päädyssä oli erillinen sisäänkäynti kauppaan. Kaupassa oli pitkä myyntipöytä jossa oli pinkka valkoista käärinpaperia, johon kauppias merkkasi ostokset hintojen ynnäystä varten. Laskukoneena oli korvan takana lyijykynä. Punnitusta varten oli linnunkkavaaka.

Muistan vieläkin sen puotikamarin tuoksun. Siellä oli kangspakat, kumikengän terät, pohjanahkat, saippuat, tupakat. Hevosvaljaat ja iso öljylamppu riippuivat katosta. Kaikki ne tavarat antoivat sen aromin puotiin.

1940-luvun lopulla kun tavaraa alkoi olla runsaammin saatavilla, ostetuimmat artikkelit olivat kankaat ja tupakka. Kankaissa tarjonta oli flaneli, diagonaali, sarka ja aivina. Piipputupakoista muistan Jymy ja Seitsemän veljestä. Holkkitupakoita oli mm Saimaa, Työmies, Matti ja Fennia. Ei ollut askissa tarroja terveydelle vaarallista ja tappavaa, vaan luki nautinnollisen täyteläistä ja antoisaa.

Siitä kiireettömyydestä, jos aamusta tuli naapurin mies kauppa - asioille pyysi Aapelia käyttkö tallissa pyöräyttämässä hevoselle apetta ja antamassa vettä? Näinhän sitä tehtiin ja sitten hoidettiin kauppa-asiat. Muistan erään kylämatkan setäni luokse. Oli sunnuntaipäivä ja oli jo syöty. Aapeli köllähti ruokalevolle tuvanpenkille. Kylänpoikia tuli penkille istumaan ja Aapeli kysyi mitteessä poijat?

Pojat sano jotta olis ostettu tupakkaa. Aapeli sano, olisiko se nyt teille niin tarpeellista? Pojat tunsivat Aapelin ja tiesivät jotta tupakat vielä saadaan, kun penkillä jaksetaan odottaa. Kun Aapeli oli nukkunut ruokalevot hän nousi penkiltä ja sanoi pojille jotta lähetäänpä kauppaan, ja niin sai pojat tupakat.

Tukkuliikkeet eivät toimittaneet tavaroita kuorma-autoilla kyläkaupoille. Aapelikin joutui hakemaan hevosella tavarat kesällä laivalta Levälahden laiturista ja talvella talvitietä pitkin Kuopiosta. Tukkuliikkeet, joita Aapeli käytti olivat mm Minna Canthin perilliset Kanttilan myymälä, Pohjois-Savon Rautakauppa ja Kansalliskauppa.

Tarina talvisesta tavarankäytöstä Kuopiosta

Neljän hevosen letka oli tulossa Kuopiosta. Ilta oli alkanut hämärtää ja tuiskusi jonkin verran. Miehet kävelivät hevosten perässä, jotta pysyisivät lämpiminä. Aapeli oli sanonut miehille että kun päästään kotiin otetaan pienet tuijaukset. (oli käynyt Kuopiossa ns. pitkäripasessa) Miehet keskenään epäilleet että näinköhän Aapeli raaskii? Niin päästiin perille, syötiin ja kahvia juodessa Aapeli otti rommipullon esille. Sitten sokeripalaan muutama tippa rommia ja miehille sokeripala mieheen ja niin tuijaukset oli otettu. Tämän kertoi hevosmiehenä ollut **Eino Hakkarainen**.

Aapeli Juutilaisen kaupparakennus Salonkylässä. Kaupan ovi oikealla. Kuva otettu 50-luvulla. Kuva: Otto Juutilaisen kokoelmista.

Aapelin nuukuutta kuvasti toinenkin tarina. Salonkylän Otuksen **Otto Juutilainen** meni kauppaan setänsä luokse ja kertoi menneensä kihloihin viime viikolla. Aapeli otti hyllystä lyijykynän ja antoi sen kihlajaislahjaksi. Otto kertoi myöhemmin jotta meinasi sanoa että katkasenko kynän ja annan morsiamelle toisen puolen. Muttei uskaltanut jottei lahjan antaja tykkäis huonoa.

Aapelilla oli tapana ostaa kevättälvella porsas kasvaamaan joulukuksi veljeltään Salmenkylän Otto Juutilaiselta. Olin kerran mukana viemässä porsasta sedälleni. Hinta oli 50 markkaa, jota setäni ei maksanut rahana vaan keräsi tavaraa hinnan edestä. Loppusumman hienosäätö tehtiin tulitikku puntilla tai kyntteli paketilla.

Tuusniemen kaupankäyntiin liittyy seuraavakin tositarina

Tuusniemen Osuuskauppa Harjuun tuli länsi-Suomesta kauppa-apulaiseksi **Esteri Ekström**. Hän kertoi jotta alkusi savon murteen ymmärtäminen tuotti vaikeuksia. Ensimmäisenä työpäivänä kauppaan tuli vanhahko savolaisukko. Hän kiirehti kysymään mitä ostoksia isännälle saisi olla? Mies vilkaisi syrjäsilmillä ja alkoi täyttää piippuaan. Vähän ajan kuluttua uudestaan, mitä saisi olla? Lopulta mies nosti katsettaan ja sano: ”Tänne on tainna tulla veres myöjä” Niin kaupat synty. Miehen lähdettyä Esteri kysyi myymälässä myyjänä olleelta myyjältä **Ellä Penaselta**, mitä tarkoittaa veres myöjä? Elli suomensi sanat ja niin sai pohjanmaan tyttö ensimmäisen oppitunnin savon kielestä. Esteri kertoi nauraen, jotta sain myös työkaverien kesken vähäksi aikaa korkonimen Veres myöjä.

Muisteli

Veikko Juutilainen
Kuopio

Terveisiä Rukiinleikkuun Suomenmestaruuskisoista

Riuttalan talomuseo sijaitsee Itä-Karttulassa. Kuntaliitoksen jälkeen se on kuulunut Kuopion kaupunkiin. Jo Riuttalan talomiljöön itsessään on kunnioitusta herättävä kokemus maaseudun elämäntapoineen. Sukupolvien työstä kertovine suurine naisten ja miesten tupineen, savusaunoineen ja ominen ruumishuoneineen. Sitä ei varmaan osaa tämän ajan kylläisyydessä elävä ihminen edes ajatella sen ajan elintasoja, jonka tuo paikka asukkaineen on vuosisatojen saatossa kokenut.

Samoin kuin sitäkin mitenkä monta sukupolvea on vuorollaan taloa asunut ja moniko taapero on siellä ensiaskeleensa ottanut. Jokaisen Suomen kansalaisen olisi käytävä se omakohtaisesti näkemässä ja kokemassa. Jo useamman vuosikymmenen aikana Riuttalan pelloilla on järjestetty rukiinleikkuun SM-kilpailut. Aikaisempina vuosina perinnetaitajina oli leikkaajia ympäri Suomen, taitojaan verestämässä.

Tuon tapahtuman tarkoituksena lienee tärkeintä se, että nuorempi sukupolvi saisi jonkinlaisen kuvan siitä, että mitenkä ison työn takana on esivanhempien ruuan saaminen ollut. Ennen kuin leipä on ollut pöydässä syötävänä, on se sitä ennen kylvetty, leikattu sirpillä, puitu jyvät irti oljista pölyisessä ja kuumassa riihessä. Työ on ollut raskasta ja voimia kysyvää. Sitä ei voi tämän päivän nuori mies tai nainen puimurin ohjaamossa istuessaan kuin aavistella.

Ensimmäisen kerran me tuusniemeläiset osallistuimme ko. kilpailuihin 22 vuotta sitten, siis vuonna 1994. Silloin Keski-Tuusniemen maamiesseura järjesti Riuttalaan linja-autoretken. Meitä oli täysi auto ja kaikilla oli iloinen mieli ja huumorin kukatkin puhkesivat monen monta kertaa täyteen loistoonsa. Monet tuusniemeläiset osallistuivat myös leikkuutapahtumaan.

Pikkuhiljaa muut tuusniemeläiset tippuivat pois joukosta, mutta juurikkamäkeläiset ovat sitkeästi sinnitelleet siellä mukana. Vuosien saatossa on joku nuorempikin kylämme ihminen innostunut lähtemään mukaan ja ihan hyvällä menestyksellä.

Kerronpa kuinka nyt kuluneena, -16 syksynä oli nuori kuopiolainen mies opetellut rukiin leikkuun nykyaikaisin opein, eli oli katsonut internetistä ja sieltä saamallaan taidolla hän tuli ja osallistui kilpailuun, sijoittuen nuorempien miesten sarjassa kunnioittavalle kolmannelle sijalle,

Juurikkamäkeläiset korjasivat voittosirpit Riuttalassa 1994. Kuvassa vasemmalta Sisko Räsänen (Lammintausta), Martti Räsänen (Koivumäki), Toimi Kokkonen (Kokkola), Hilma Räsänen (Happola), Eemeli Räsänen (Remanen)

meidän kylän poikien Martin ja Heikin jälkeen. Tuo ko. nuori oli pukeutunutkin Sammatin pojan **Elias Lönnrotin** tavoin tuohihattuun ja selässään tuohikontti.

Joka kerta kun me juurikkamäkeläiset olemme mukana olleet, niin koskaan me emme ole tulleet kotiin ilman tuliaisia. Kaikkein useimmin kultaisia ykköspalkintoja ovat tuoneet **Räsänen Hilma** ja **Kokkosen Toimi**. Kun taas **Räsänen Heikki** ja **Martti** vuorottelevat ykkössijasta nuorempien miesten sarjassa. Joukkuekilpailun tänä syksynä, -16 voittivat juurikkamäen varhaisnuorten joukkue. Joukkueeseen kuluivat **Kirsti Bruun, Heikki ja Martti Räsänen**. Me juurikkamäen aikuisten joukkue hävisimme yhdellä pisteellä nuorille.

Vanhempien joukkueessa touhusivat **Raili, Toini** ja allekirjoittanut. Aivan ensimmäistä kertaa vuonna 1994 kilpailuun kylältämme osallistuivat Hilma Räsänen, **Remasten Eemeli, Koivumäen Martti**, Toimi Kokkonen ja allekirjoittanut.

Sisimmässäni toivon, että esivanhempien työ maaseudun asuttuna pitämiseksi jatkuu sukupolvesta toiseen ja että maaseudun rauhallinen ja kiireetön ja helpompi elämäntapa kiinnostaisi ja tuleviakin sukupolvia.

Hyvää Joulua ja Raukaisaa Uutta Vuotta!

toivottaa Sisko Räsänen

Uusia tuulia Tuusniemen satamassa

Satamaa ja sen ympäristöä on pidetty Tuusniemen käyntikorttina. Kun aikojen kuluessa on mietitty Tuusniemen matkailun kärkituotetta – on sen keksiminen ollut vaikeaa. Juojärven nimeäminen Pohjois-Savon maakuntajärveksi aloitti lähentymisen oikeaan suuntaan. Kunnan päättäjien ja ideanikkareiden yhdessä ja erikseen rakentama satama sopi maakuntajärven kumppaniksi hyvin, toisiaan täydentäen. Kumpikin, kun vielä sijaitsee Sinisen Tien välittömässä läheisyydessä.

Kuluneen kesän kesätahtumat Kutujuhlat ja Venetia-ilta tulivat tuomaan Tuusniemeä ja sen satamaa entistä enempi esille.

Jokapäiväisempää oli sataman palveluiden kehittymisen uusien toimijoiden taholta. Matkailumaatila Viitakko vuokrasi sataman, sekä hotelli- ja ravintolalaivan Juoveden. Matkailuneuvonta siirrettiin laivaan ja laivaemäntä **Virpi Hakkarainen** otti palvelut vauhdilla hoitoonsa. Pitkäaikaisena matkailun ammattilaisena hänellä oli silmää, siitä mitä ihmiset tarvitsee ja kaipaa.

Yhden kesän koettuna selvisi moni asia mm. siitä mitä satamaan vielä tarvittaisiin ja minkälaisia mahdollisuuksia siinä olisi. Virpin vastuualueina oli hotelli- ja ravintolalaiva matkailuneuvonta, karavaanialue, alueen yleinen siisteys ja vierasvenesatama. Neuvontaa ei siten ollut enää satamapaviljongissa, vaan se oli laivassa.

Uusia kehittämistarpeita asiakkaiden kanssa keskustellessa tuli esille. Rantasaunaa, siistiä kunnollista venettä vuokrattavaksi. Karavaanialueen vieressä voisi olla pieni hiekkaranta. Siinä saisivat lapset pulikoida vanhempien silmien alla. Tietysti aikuisen aamu-uinti olisi siinä mukava hurauttaa. Mopopoikien metelöinti nukkumaisena pitäisi saada loppumaan.

Paistetuista muikuista tuli suosittu tuote. Pieni mainos Sinisen Tien varressa oli mukavaa nähdä ja se toi heti veden kielelle. Karavaanarit antoivat kiitosta yöpymispaikkansa mahtavista maisemista, jossa ei itikatkaan vaivaa.

Toivomme, että muikut paistuvat ja maistuvat vielä ensi- ja seuraavina kesinäkin.

Valto Holopainen

Katse tulevaisuuteen. Pitkäaikainen satama- ja laivayrittäjä Eino Räsänen (vas.) tähyää jo Hupeliin. Virpi Hakkarainen ja Eerik Nissisen katse on jo ensi kesään.

Virpi Hakkarainen satama- ja laivaemäntänä oli tuttu näky pyyhäلتäessään polkupyörällä satama-alueen eri kohteisiin.

Suvi-Tuuli on jo haikeissa lähtötunnelmissa

Kutujuhlista koottua

Monenlaista ruokalistaa kutujuhlla.

Kutujuhlia vietettiin Tuusniemen Puistosatamassa 1. – 2.7.2016 ensimmäistä kertaa. Kutujuhliin osallistui noin 2000 pääsylipun maksanutta kävijää, minkä lisäksi tapahtuman järjestäjät, myyjät ja vapaalippulaiset. Lapsilla oli vapaa pääsy pääjuhlaan. Viikonloppu onnistui hyvin, vaikka 5000 hengen tavoitteellisesta kävijämäärästä vähän jäättiin.

Kutujuhlien suojelijana toimi näyttelijä – kirjailija **Antti Heikkinen**. Hän myös avasi juhlan päätapahtuman. Juhla alkoi ekumeenisella hartaushetkellä ja päättyi HojoHojon varttuneemman väen tansseihin. Festivaalien pääesiintyjä olivat **Ismo Alanko** perjantaina HojoHojossa ja **Olavi Uusivirta** sekä savolaisräppäri **Timi Lexikon** lauantaina pääjuhlassa. Kutujuhliissa pidettiin koko lauantaipäivän 4H:n lapsiparkkia, jossa Sikapossu Selmeri viihdytti lapsia ja vei heitä kalastamaan. Lapsille ohjelmaa tarjosi Kengurumeininki-orkesteri. Perjantaina Juojärven Kalakerho järjesti uistelukilpailun.

Kutujuhlien pääkokkina toimi TV:stä tuttu maineikkaan helsinkiläisravintola Savoy'n keittiömestari **Kari Aihinen**. Ilman savolaisjuuriakin Aihinen hoiti tehtävänsä varsin lupsakkaasti. Aihinen ja **Seppo Mönkkönen** juonsivat yhdessä Kutujuhlat. Tapahtumassa tarjoiltiin tuoretta Juojärven muikkua eri muodoissa ja kyytipoikana saattoi siemailla Kutujuhlien omaa Alahovin viinitilan Kutuviiniä.

Kutujuhliissa parisuhteesta vapaana oleville jaettiin sinkkurannekkeita. Paria oli tarkoitus katsastella leikki-mielisessä Kutukympissä, mikä kuitenkin typistyi henkilöhaastatteluksi sinkkumiesten jänistettyä Kutukutsun.

Silti Kutu-pisteessä keskellä satamaa sattui odottamattomia kohtaamisia. Outokummun pursiseuran regatassa seurattiin vanhojen laivojen ja veneiden menoa. Juojärven muikulle valittiin nimeksi Juojärven Uatelinen.

Maaseudun tulevaisuus – seminaarissa koulukeskuksesta Kutujuhlaperjantaina pohdittiin maaseudun tulevaisuutta ja vetovoimaisuutta. Vaihtoehtoisia etenemispolkua on monia, joista yhteistuumin haluttiin edetä alueen kehittämisen polkua. Juhlaviikko jatkui Tuusniemen kylillä paikallisella kyläläisille ja lomavieraille tarkoitettuna ohjelmalla.

Kutujuhlien tunnuslause oli ”Lämpöä, lempeä ja kireitä siimoja!”. Kutujuhlat jatkuvat tutulla savolaisella huumorilla ja romantiikka-teemalla myös tulevina kesinä. Kesän 2017 Kutujuhlien suunnittelu on jo aloitettu.

Hyvää joulua ja Onnellista Uutta Vuotta kaikille toivotellen!

*Tuija Valta
Tuusniemen Teollisuus Oy:n toimitusjohtaja*

Hotelli Hupelin uusi nousu

HISTORIAA

UKONLAHDEN KOULUSTA HUPELIKSI

Ukonlahden koulu/ Levälähdän koulu/ Laukansalon koulu

Koulu perustettiin vuonna 1908. Siihen aikaan seudulle ei ollut vielä maantietä. Oli ainoastaan polkuja ja reittejä, sekä vesiteitä. Lähimpänä olevaan kouluun oli matkaa yli 6 km. Koulu toimi aluksi Ukonlahti 2 tilalla puisessa huoneistossa. Rakennus paloi 1941. Koulun pitoa jatkettiin **Eino** ja **Liisa Väätäisen** talossa, kunnes uusi ja uljas **Eino Sorri** suunnittelema, nykyaikaisin mukavuuksin varustettu kaksikerroksinen kivinen koulurakennus valmistui Ukonlahti 8:aan Levälähteen 1949. Koulun ensimmäiseen johtokuntaan kuluivat **Juho Turunen, Anton Lempi-**
nen, Otto Laukkanen, Arvi Räsänen, Pekka Paukkonen ja **Ida Hiltunen**. Alakoulu aloitti toimintansa 1929, jolloin opettaja toimi toisen puolen vuotta Kosulan koululla. Kun osa koulupiiristä liitettiin Vehmersalmeen kuntaan, muuttui koulu supistetuksi ja alakoulu siirtyi Juurikkamäen kouluun. Ukonlahden koulu muutettiin 1952 Levälähdän kouluksi.

Uusi uljas koulu

Eino Sorri suunnitteli kaksikerroksisen, kivisen koulurakennuksen, nykyaikaisilla mukavuuksilla. Koulu valmistui 1949. Koulun nimi muutettiin vuonna 1952 Levälähdän kouluksi.

Levälähdän koulun toiminnot siirrettiin 1.8.1978 Laukansalon koululle. Joka sekin lakkautettiin 31.7.1984.

Hotelli Hupeli

Rakennus oli käyttämättömänä viisi vuotta. Kunta myi kiinteistön 14.3.1983 Roll-laivoille, jonka yrittäjänä toimi **Rolf Stellberg**. Hän oli jo tätä kauppaa ennen hankkinut omistukseensa Saimaan Laivamatkat.

Vilkkaan, rohkean rakentamisen ja laajentamisen jälkeen muodostui Hotelli Hupeli samannimiselle jo aikaisemmin nimensä saaneelle tilalle. Hupelin toiminta alkoi vilkkaasti. Laivat toivat matkailijoita Levälähdän satamaan, josta linja-autot kuljettivat niitä Valamon ja Lintulan Luostareihin.

Rolle

Pelkkänä Rollena tunnettu Rolf Stellberg muodostui laivamatkojen käsitteeksi. Hän syntyi Helsingissä ja toimi Etelä Suomessa autokauppiaina. Rolle oli kuitenkin matkailumies ja ideanikkari vailla vertaa. Mies herätti henkiin savolaisen sisävesiliikenteen ja Kuopion matkustajasataman. Ideat eivät loppuneet laivaliikenteeseen. Myönteisellä persoonallisuudellaan ja vahvalla osaamisellaan Rolle toi alueelle paljon uutta raikkautta ja uutta elämää.

Rolle. Kuva kirjasta Kuopio 200 vuotta - 1982. Kuvaaja: Olavi Hartikainen.

Stellberg oli ihminen, joka myös toteutti ideoidaan. Hänet tunnettiin lempinimellä ”Hupelin Keisari”

Rolle kuoli äkillisesti kesällä 1986 vain 48 vuotiaana. Sen jälkeen toimintaa ei enää pystytty jatkamaan ja se hiipui vähitellen kokonaan. Monet jo vireillä ja ideoina olevat hankkeet jäivät toteutumatta.

Savon Sanomat kirjoitti 14.5.2008 (Hannu Virtanen) LEMMENLAIVA oli Rollen kuningasidea. Hän oli ideansa kanssa vakavissaan ja aikoi sen toteuttaa. Vanhempi polvi muistaa telkkarista tutun Lemmenlaiva-sarjan. Savon Sanomat teki jutun Rollesta lokakuussa 1985. Siinä hän poseerasi Levälähdän laiturilla. Takana oli jättimäinen Royal Princess.

Tavoitteena oli hankkia alus, jota hän oli jo kartoittanutkin. Se olisi pitänyt sisällään huipputaso ravintoloita, luksushyttejä 300 – 400 matkustajalle, pelikasinon, uimaltaan, erilaisia myymälöitä ja paljon muita herkkuja. Rolle halusi laatua laineille.

Suunnitelmat talvikäytöllekin olivat valmiina. Koko komeus olisi ajettu talveksi Savilahden rantaan opiskelijoiden asunnoiksi.

Roll-laivat jäi onneksi henkiin ja toimii tänäkin päivänä 2016.

Norjan vuonohevosia Loma-Hupelin pihassa 1998. Kuvan omistaa Usko Antikainen.

Rolle ihmisenä ja mieleen jäänyt muistelmä (kirjoittaja)

Puhdas luonto oli Rollen ajattelussa matkailun valttikortti. Ulkopuolisille Rollessa viehätti hänen tapansa ajatella. Lähtökohta asioiden kehittämislle oli aina myönteinen. Rolle oli herkkä, aistiva ihminen, joka hoksasi idean nupun vaikka aidanseipästä. Hän oli suvaitsevainen, mutta terveellä tavalla kriittinen. Hän ei pistänyt kieroä vaihdetta silmään, vaan otti aina kantaa asiallisesti.

Olin kesällä 1986 Tuusniemen elinkeinoasiamiehenä. Rolle tuli juttusille ja esitti kutsun Hupeliin, sanoen ” Otappa **Valto** tässä joku ilta vaimosi kyytiin, tulkaa Hupeliin niin pannan sauna lämpiämään ja ruvetaan suunnittelemaan semmoista ideaa, että mitenkä toteutettaisiin laivaliikenne välille Tuusniemi – Valamon Luostari”.

”Hätjälän” kerkesin tämän vaimolle kertoa, kun kuulin, että Rolle on äkillisesti kuollut. Järkytys oli tietysti valtava. Ajoin niiltä sijoiltani Kasthaus Nissiseen Viitajärvelle (nyk. Viitakko) Halusin jutella tapahtumasta silloisen isännän **Matti Nissisen** kanssa, ajoin sieltä vielä Hiidenlahteen Mekaanisen Musiikin Museolle **Jörgenin** luokse samalle asialle. Käyttäytymistäni selittää se, että olimme Tuusniemen Matkailun kehittäjinä myös hyviä ystäviä Rolle, Matti, Jörgen ja minä.

Itä – Suomen Kunto – ja Kurssikeskus Hupelin Tukiyhdistys ja Tuusniemen Teollisuus Oy ostivat Hupelin 29. päivänä lokakuuta 1991.

Kurssikeskus toimikin vilkkaasti kunnallisuusneuvos **Lauri Vartiaisen** ja toiminnanjohtaja **Anja Korhosen** toimesta. Hupelissa järjestettiin runsaasti erilaisia kursseja. Se sai järjestääkseen myös ammattiliittojen tuettuja lomia. Kurssikeskusta markkinoitiin koko valtakunnan alueella voimakkaasti. Kuitenkin Tukiyhdistys ajautui konkurssiin ja lopettamaan toimintansa. Tuusniemen Osuupankki osti Hupelin 13. päivänä lokakuuta 1994.

U A KÖTT Aktiebolag Tyresösta Ruotsi osti Hupelin 13. päivänä tammikuuta 1997

Yhtiön taustalla oli Levälähdessä kotoisin oleva ja Tukholmassa yrittäjänä toimivat **Usko Ilmari Antikainen** ja **Sinikka Tuulikki Antikainen**.

Uskolla oli paljon ja uusia kehittämisideoita, joista osan toteuttikin. Hupelia markkinoitiin voimakkaasti. Sillä oli mm siihen aikaan muilla yrityksillä vielä vähäisesti liikkeellä olevat ammattitaidolla valmistetut kotisivut. Tilalle rakennettiin mm. suuri tallirakennus, johon otettiin Norjan vuonohevosiä, jotka olivat hyvät aloittelijoiden opetella ratsastamaan. Muitakin monia ohjelmajpalveluita kehiteltiin mm. pilkkikilpailuita ja riippulentämistä. Monia kursseja ja kokouksia pidettiin. Hupelissa oleva saunaosasto uima-altaineen oli paikkakunnan ainoa ja on vieläkin.

Pitemmän päälle Antikainenkin joutui kuitenkin luopumaan ”koti-hotellistaan”

Utta Hupelia on mm. kaunis kaarisilta.

Utta Hupelia on entisestä tallista tehty juhlasali.

S & S Partners Oy Ltd osti Hupelin 3. päivänä maaliskuuta. 2009

Yhtiön taustalla oli Helsinkiläinen yrittäjä **Tapio Saari**. Tämän jälkeen Hupeli on ollut pääasiassa autiona, siis ilman mitään varsinaista käyttöä.

HUPELIN UUSI ELÄMÄ

Kaikkien tuntema tuusniemeläinen monialayrittäjä **Eino Räsänen** osti Hupelin 6. päivänä lokakuuta 2015 omistamansa yrityksen nimiin.

Nyt taas päättyi 7 vuotta kestänyt pitkäaikainen hiljaisuus. Eino kunnosti Hupelin ympäristöineen hyvään kuntoon. Tallin karsinat purettiin ja koko rakennuksen sisäpuoli uusittiin 100 hengen yleisötapaturmatilaksi. Tekolampi ruopattiin, vesi-, viemäri ja sähköjohdot uusittiin. Laitettiin laajakaistayhteys. Kunnostettiin ympäristön istutukset nurmikoineen.

Varsinaista toimintaa pyörittää Hengen Voimaa ry. Yhdistyksen tarkoituksena on kehittää yhteiskristillistä toimintaa eri järjestöjen ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

Toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen, eikä yhdistys kuulu mihinkään kirkkokuntaan.

Nyt on siis olemassa eräänlainen kohtalon ja tapahtumien yhteys: Rolle Hupelin isäntänä suunnitteli laivamatkoja Tuusniemeltä Luostariin, jonka sitten nykyinen Eino-isäntä toteutti jo ennen Hupelin isännöytystä.

Valto Holopainen

Kouluretki Kuopioon

Elettiin kevättä 1950. Tuusniemen Saunaniemen koulun opettajat ja päättäjät, sekä oppilaat tekivät päätöksen siitä, että tehtäisiin retki Kuopioon ja tutustuttaisiin Kuopiolaisiin paikkoihin.

Matka Kuopioon tehtäisiin **Erkki Kulajoen** kopilla varustetulla kuorma-autolla. Kustannuksista vastaisivat oppilaiden vanhemmat. Muistitietojeni mukaan muualta, kuten koululta tai kunnalta ei tullut retkeen rahaa.

Me oppilaat odotimme retkipäivää suurella innolla. Taisimme olla ensimmäinen koulu Tuusniemellä, joka tekisi retken Kuopioon. Retkipäivän aamu koitti ja me odotimme opettajien **Esteri Harmaisen** ja **Toivo Kyllösen** kanssa kuorma-autoa, joka veisi meidät sitten Kuopioon. Kuorma-auto tuli ja me nousimme siihen. Kopista ei nähty kunnolla ulos. Siinä oli ainoastaan yksi pieni, kapea ikkuna, josta näki ulos. Siitä ne jotka sattuiivat istumaan kopin etuosassa yrittivät vuoronperään kurkotella ja ihmellä auton kovaa vauhtia. Maisemien näkeminen jäi siten varsin vähäiseksi. Monelle oppilaalle autokyyti taisi olla ihan ensimmäinen elämässään.

Opettaja Toivo Kyllönen meni istumaan matkanjohtajana ohjaamoon kuljettajan viereen. Opettaja Esteri Harmainen oli meidän oppilaiden kanssa lavalla ja piti samalla järjestystä. Tämä ettei vain me oppilaat innoissamme tekisi mitään järjetöntä.

Jännevirran salmen lossilla tulimme kopista alas. Se oli ilmeisesti turvallisuusnäkökohta. Sitten olivat vuorossa Kallansillat, joista emme muuta nähneet kuin siltapalkkien vilinä pienestä ikkunasta. Matkaan meni aikaa kaksi tuntia ja sitten olimmekin jo Kuopiossa.

Ensiksi menimme käymään Puijolla, sen tornissa. Torni oli korkea, kivistä joskus tuhatkahdeksansataa luvulla rakennettu. Tornista siikailimme maisemia. Joku oppilas sanoi näkevänsä sieltä Mustikkavuoren ja Rämänmäen.

Seuraavaksi vierailimme Heikkisen Konepajalla. Konepajalla oli paljon ihmeellisiä koneita, joita hoitelivat ammattitaitoiset henkilöt. Mieleeni on jäänyt erikoisesti sorvi, joka leikkasi rautaa.

Konepajalta menimme Savon Sanomien toimitukseen. Toimituksessa meille selvitettiin miten lehti syntyi. Siitä selostuksesta ei paljon jäänyt mieleeni muuta kuin selostajan kädessä oleva kaareva pahvi (vai oliko se jotain metallia?) jossa oli kirjoituksia, joista ei saanut mitään selvää. Meistä otettiin siellä valokuva, joka olikin sitten lehden sivuilla.

Kävimme museossa, jossa oli paljon nähtävää. Siellä oli mm. valaan leukaluu ja sitä **Simo** ja joku toinen oppi-

*Lehtileike Arvi Pelkosen
kokoelmista (Korpelan Arvi).*

las yrittivät nostaa. Nähtiin kappale Toivalasta veden alta löytyneestä Sandelsin tykkiveneestä. ja vielä sinne siirretty pieni savutupa. Museon opas ei siitä tietenkään tykännyt ja nostajat saivat tekemisistään terävät arvostelut.

Ne nähtävyydet, joissa meidän piti käydä, oli sitten käyty. Meidät otettiin ulos autosta Snelmannin puistossa, johon me sitten levittäydyimme kuin lehmäkatras keväiselle laitumelle. Opettaja Esteri Harmainen jäi meitä varjelemaan. Opettaja Toivo Kyllönen lähti kuorma-autolla jonnekin, jossa viipyi muutaman tunnin. Jälkiarviointini on, että hän meni Puijonsarvi -ravintolaan ryyppäämään.

Koitti kotiinlähdön aika ja oppilaat löytyivät kaikki, kuin myös opettajamme.

Tulomatkasta ei ole mielestäni mitään muistikuvia. Jälkeenpäin olen kuullut, että auton kuljettajana oli pitkäaikainen Tuusniemlainen automies **Aulis Tirkkonen**.

*Rovaniemi syyskuun 26.päivänä 2016
Olavi Nissinen*

Kun siat karkasivat

Lienen ollut 11- tai 12-vuotias ja saanut ensimmäiset nylon sukani. Olimme taas, kuten aina kesäisin tulleet Helsingistä Tuusniemen Koivuranta mökillämme.

Eräänä päivänä meidät oli kutsuttu Tulikallioon vierailulle. Siellä asui **Beda Räsänen** (o.s. Cajander), joka oli kanttori **Samuel Cajanderin** tytär. Samuelin ja hänen vaimonsa **Soliman** hautakivi on muuten Tuusniemen tapulista pienen matkan päässä.

Bedan veli **Bruno** oli naimisissa isäni tädin kanssa, joten siten olimme hiukan sukuakin. Bedasta muuten joku kertoi minulle, että hän oli kanttorin tyttärenä n.k. "hienosta perheestä" kotoisin ja sitten mennyt manviljelijän kanssa naimisiin, niin joku oli sanonut Bedasta: "Ennen sitä kuljettiin yksillä kengillä, mutta nyt kuljetaan kaksilla kengillä" tarkoittaen, että pellon kurassa oli pantava kalossit jalkaan kenkien päälle.

No niin, mutta eräänä kauniina kesäisenä päivänä lähdimme kohti Bedan mökkiä. Siihen aikaan ei tietä vielä ollut oitettu ja mökiltämme Koivurannasta, joka oli pikkupappilan vieressä, oli ainakin 10 km ellei enemmänkin kävelemistä Tulikallioon. Meillä ei ollut autoa eikä tainneet silloin linja-autotkaan kulkea - ehkä oli sunnuntai.

Kun vihdoinkin hikisenä pääsimme Bedan mökille, jossa Beda asuin poikansa Taunon (ja muistaakseni tämän vaimon) kanssa meidät otettiin ystävällisesti vastaan. Beda oli jo hyvin iäkäs ja oli menettänyt muistinsa. En ollut koskaan enen tavannut de-

mendiaa sairastavaa ihmistä ja ihmettelinkun Beda noin joka viiden minuutin kuluttua kysyi uudestaan ja uudestaan: "Tämä on **Aarne**, mutta mittee joukkoa nämä muut ovat" Isä selitti hänelle kerta kerran jälkeen, että olimme isän vaimo ja lapset ja lapsenlapsi **Esko**. Beda myös ihmetteli miksi emme tuoneet Helena mummoa mukamme, vaan olimme jättäneet hänet Koivurantaan. **Helena** oli todellisuudessa kuollut jo kauan sitten.

Vierailu sujui kyllä muuten hyvin, mutta minä ja sisarenpoi- ka Esko lähdimme ulos katselemaan paikkoja. Jonkun matkan päässä metsässä oli aitaus, jossa oli kaksi valtavan kokoista uroskarjua. Siat hermostuivat, kun kiipesimme aidalle katsomaan ja alkoivat rynnäitä aita vasten, kunnes ne saivat yhtäkkiä rikottuk- si aidan ja syöksyivät ulos metsään. Säikähdin aivan hirveästi ja hyppäsin lähimpään pensaikkoon uhkaavia sikoja pakoon. Minun uudet nylonsukkani repesivät riekaleiksi.

Pelokkaina ja kauhuissamme juoksimme kertomaan sisälle mitä oli tapahtunut. **Tauno** ja muita miehiä lähti sikoja tavoit- tamaan. Siinä oli tosi kova homma, mutta jotenkin ne lopulta saivat siat kiini ja aitaukseen, jonka laudat he korjasivat.

Näin joulun maissa, kun sikoja syödään muistuu mieleen tämä Tulikallion sikaseikkailu. Onneksi siinä ei kenellekään ihmiselle eikä sioillekaan tapahtunut mitään vahinkoa. Mutta sel- lainen oli sikaseikkailu ja se jäi yhdeksi lapsuuteni muistoksi.

Tuulikki Metsola

Äidin tekemä ruisleipä

Useita tuoreita ruisleipiä oli ison tuvan pöydällä. Ne olivat äitini tekemiä ruisleipiä kotipellossa kasvatetusta rukiista.

Ruisjauhojen tie jyvistä jauhoiksi oli aika pitkä. Jauhojen tekeminen kesti noin vuoden ja siihen tarvittiin useiden ihmisten työtä.

Syksyllä isäni kynti pellon hevosen vetämällä sorkkauat- ralla ja tasoitti maan risukarhilla. Sitten isäni kulki pellolla jyväkopsan kanssa ja kylvi käsin rukiin jyvät maahan. Syk- syllä siemen nousi oraalalle.

Seuraavana kesänä ruis kasvoi täyteen mittaansa tähkä- si. Viljan korret leikattiin käsin sirpillä tai viitakkeella. Ku- hilaat vietiin lämmitettyyn riiheen orsille kuivamaan. Sitten kuhilaat hakattiin riusalla ja jyvät puhdistettiin viskuukoneel- la (siivuukoneella). Lopuksi kuivat jyvät vietiin vilja-aittaan varastoon talveksi. Kun äitini tarvitsi ruisjauhoja, isäni vei jyvät hevosella paikkakunnan kotimyllyyn.

Äidilläni oli aina sama iso astia valmiina ruisleivän tekoa varten. Kun leipä alkoi loppua, äitini pani illalla leivän hap- panemaan yön ajaksi. Seuraavana päivänä äitini haki halkoja puuliteristä ja pani tuvan uunin lämpiämään. Samalla hän alusti käsin taikinan, pani jauhojen sekaan välistä vettä ja suolaa. Pöydän päällä hän pyöritteli valmiin taikinan sopivan kokoisiksi leiviksi. Leipien kypsessä uunista levisi tupaan ja kammariin tuoreen leivän lämmin tuoksu. Kypsät leivät äiti-

Pirttiahon riihi 2016, 23.10- Kuva: Seppo Miettinen.

ni otti pois uunista puisella leipälapioilla ja pani ne tuvan pöy- dälle jäähtymään.

Äitini, Pirttiahon emännän lisäaineeton ruisleipä oli ravit- sevaa kotiruokaa ja eväisleipää koko perheelle. Äitini kotite- koinen ruisleipä oli myös suosittu lahja kaukaakin tuleville vieraille.

*Kuopio 18.10.2016
Kaia Räsänen*

Muistelma Kojanlahden ja Kosulan välillä sijaitsevalta Pirt- tiahon tilalta. Omistaja Tauno Räsänen.

Vuoden 2016 Vastamestari

Kuhinaa vastantekopaikalla vas. Tyyne ja oik. Erkki Miettinen.

Vastamestari Toimi Kokkonen on myös Suomenmestari rukiinleikkuussa.

Tuusniemellä pidettiin heinäkuun alussa Kutujuhlat sata-ma-alueella. Niiden yhteydessä Kotiseutuyhdistys järjes-ti vastamestari-kilpailun. Kilpailu oli ensimmäinen laa-tuaan ja tavoitteena on tehdä tapahtumasta vuosittain tois-tuva.

Kotiseutuyhdistys pyysi Koillis-Tuusniemen kyläyhdis-tystä mukaan kisan järjestelyihin. Suunnittelupalaveri pi-dettiin **Pirjo** ja **Teuvo Smolanderin** kotona. Mukana oli isäntäväen lisäksi **Matti Rahunen** ja **Pekka Mustonen**. Palaverissa sovittiin mm. vastamestarikisan säännöt, jot-ka koskivat arvosteluraadin kokoonpanoa sekä vastojen arviointikriteereitä. Kriteereinä olivat vastan muoto, pan-ta, kädensija, kokonaispituus, ladonta ja yleisilme. Sauno-jiksi pyydettiin neljä henkilöä, kaksi naista ja kaksi mies-tä.

Vastaksia kisaan taitettiin kotiseutuyhdistyksen tilalta Honkajärveltä kaksi henkilöauton peräkärrillistä. Pyöril-lä oleva sievä sauna löytyi Pajumäestä Pääkkösen Aarol-ta. **Seppo Hallman** hinasi sauna tapahtumapaikalle trak-torillaan.

Kutujuhille osallistujista halukkaat saivat opastusta vastan tekemiseen **Erkki Miettiseltä**, **Teemu Räsäsel-tä** ja **Sisko Räsäsel-tä**. Erkki erityisesti perehdytti panna-n tekemisen saloihin. Tehdyistä vastoista arvosteluraati, **Erkki Räsänen**, Teuvo Smolander, Seppo Hallman ja Pekka Mustonen, valitsi neljä vastaa testattavaksi

kylpijöille. Vastat oli numeroitu, joten kylpijät eivät tienneet vastojen tekijöiden nimiä. Kylpijät, **Mirva Mäkilä**, Pirjo Smolander, **Matti Holopainen** ja **Martti Halme**, testasivat paikalle siirrettyssä hyvin lämmitetyssä saunassa kisaan valitut vastat reippain elkein.

Saunajat arvostelivat vastat sovittujen kriteereiden mu-kaan. Valinta oli yksimielinen. Raadin mielestä kaikilta ominaisuuksiltaan parhaan vastan oli tehnyt Toimi Kok-konen.

Pekka Mustonen yhdessä Pirjo Smolanderin kanssa ju-listi Tuusniemen ensimmäiseksi vastamestariksi **Toimi Kokkosen** juhlien päänäyttämöllä. Palkintoina voittajal-le luovutettiin kunniakirja, saunominen Koillis-Tuusnie-men savusaunassa, **Anna-Liisa Happosen** tekemä kala-kukko ja Tuusniemen Pitäjäkirja. Muille loppukilpailuun päässeille vastan tekijöille annettiin Oikeihen immeisten Tuusniemi valokuvien - kirjat.

Vastamestarikisa kiinnosti kohtalaisesti yleisöä ja toi piristystä Kutujuhliin. Saunajat pääsivät isolla kuvalla Sa-von Sanomien juttuun.

Pekka Mustonen

Kuusimetsän seikkailu

Alle 20-vuotiaana aloin tienata vaaterahaa muurahaisten munituksella, ropsin kuorinnalla, sekä olemalla kasakka-
na, eli renkinä naapureissa. Osaan sen homman vieläkin.

Harvassa nykypäivän ihmisistä tietää muurahaisten munituksesta. Utopistinen juttu, tiennee tänä päivänä jos siitä puhutaankaan.

Ns. "maailman matkaja" **Veikko Räsänen** kanssa teimme tätä bisnestä, työtä, sillä totta kai muurahaist pistivät hanttiin, kun pidimme heitä työmiehinämme.

Meillä oli työvälineinä n. 10 m pitkä ja noin 2 metriä leveä ns. jokamiehen lakanakangas. Viritimme sen aurinkoiselle paikalle metsään. Lisäksi meillä oli pitkä säkki ja lapio. Säkin päässä oli "suula".

Lakanan, eli ns. lavan sisäpuolen reunoille laitoimme lepän lehtiä, jonne sitten työmiehemme muurahaist kantoivat munansa piiloon. Sieltä sitten illan tullen otimme heidän työnsä tulokset säkkiimme.

Näin sitten vedimme ne kilometrin taivalluksen jälkeen kotiin ja kuumaan saunaan kuivamaan. Tietysti ennen työn varsinaista tulosta täytyi muurahaispesiä kantaa säkillä ympäri lähimetsiä tälle lavalle ja tietenkin "työmiehet" mukana.

Munat olivat näiden "päämajojen" keskellä, josta ne sitten kaivettiin kasaan etteivät tuhoutuisi.

Samoista pesistä voi kesän aikana saada tulosta useammankin kerran.

"Eikös ollut aikamoista varkautta"?

Me kuitenkin iloitsimme työmiehemme tekemästä työstä. Vaikka muurahaishappo poltti käsistämme nahkaa pois. Muurahaisia kuitenkin törmäili ympäri ihoa, vaatteen allakin. Kaikesta huolimatta saalis miestä yllyttää, ylimääräisestä rahasta oli kovasti puutetta.

Keräämämme munat kuivattiin saunassa. Tuoreista munista tuli kuivattuna 1 kilo kuivia munia. En muista, mutta "tuskainen" työ lienee kannattanut, koska sitä teimme. Nämä luonnontuotteet menivät kuulemma lääketeollisuuteen, sekä ulkomaille. Ostomiehiä oli mm. Heinävedellä.

Saunan lämmitys oli tarkkaa puuhaa, ettei lämmitetty liian kuumaksi. Olisi voinut muuten saunakin palaa! Tätä "bisnestä" tehtiin ns. luppoaikana mm ennen heinänte-
koaikaa. Saunaa lämmitettäessä meni paljon halkoja. Eräs kesä sitten äiti kielsi meiltä tämän "tienestin" "Äiti sanoi, että mehän talvella palellutaan, jos nyt poltatte kaikki saunan lämmitykseen varatut polttopuut. Kyllähän me sitten

uskottiin. Muutenhan olisi pitänyt talvi viettää kylmän uunin pankolla. Pahan korven serkkupojat **Mauno, Pekka** ja **Mikko Poutiaiset** tekivät myös tätä työtä. He olivat keksineet, ettei muurahaisilla tarvinnut teettää kaikkia töitä. Ennen, kun pääasiassa viljat puitiin riiehellä, lähinnä ohra ja ruis. Puintijätteet tuli siivota viljoista pois. Tämä tapahtui siivuukoneella, masiinalla, mikä lieneekään ollut sen oikea nimi.

Siihen laitettiin eriharvuisia seuloja jokaiselle viljalajille oma seulansa, että saatiin jyvät erotettua akanoista.

Niinpä veljekset olivat keksineet nykyaikaistaa työn. Heidän mielestään sopiva seula koneen takaosaan ja kone pyörimään. Tietysti puhtaalla miestyövoimalla, kun kyseessä oli saada puhdas luonnontuote. Eli muurahaisten valkoisen puhtaata munat. Tulos ei kuulemma ollut niin puhdas kuin perinteisellä menetelmällä. Kumminkin ostajat olivat nämäkin tuotteet ostaneet, liekö hinta ollut hieman halvempi.

Lieneekö muurahaist ajatelleet olevansa maanpäällisessä helvetissä, kun ovat lentäneet seulan lävitse koneen ropelin tuulessa.

Matti Poutiainen
Kaavi/Tuusniemi

Muurahaispesä 2012 Susimäessä Lisä-Korpelan tilalla. Nyt pesää ei löydy. Minne se on joutunut? (toimitus)

Kuppikivi? Löytyi Saunaniemestä

Tuusniemen Juurikkamäen ja Juojärven kylien rajalla sijaitseva Saunaniemi ja sillä sijaitseva samanniminen tila on todistettujen perimätietojen mukaan ollut asuttuna aina vuosilta n. 1750. Pitkästä ajasta johtuen niemessä on ollut useitakin asuinpaikkoja, joiden sijaintia on tutkinut nykyinen Rovaniemellä asuva tilan omistaja **Olavi Nissinen**. Tila on myös paikka, jossa Olavi on syntynyt.

Pari kesää sitten Olavi löysi rannasta pyöreän litteähkön kiven. Löytöpaikka on ollut kauan asutun Saunaniemen talon piharantana.

Kivi on kiinnostava sillä sen keskellä on viisi senttiä syvä kuppi. Kupin halkaisija kolme senttiä, sen pohja n. pyöreä. Kiven halkaisija on 15 senttiä.

Eri puolilta Suomea on löydetty liki 500 kiveä ja kalliota, joihin esi-isämme ovat hioneet pyöreitä kuppeja. Tutkijat eivät ole saaneet vielä selville niiden merkitystä. Vanhin kuppikallio on löydetty Siilinjärveltä.

Mitä kupit ovat?

Usein ne ovat sidoksissa ympäristöönsä. Ne sijaitsevat jollain lailla esim. karjanhoitoon, viljapeltoihin, muinaiskalmistoihin, kulkureitteihin. Kuppeihin on mitä ilmeisimmin uhrattu jotakin. Metsästäjät tipautti siihen verta, viljan korjaaja jyviä, lypsäjä maitoa. Viinanpolttajat tipauttivat kuppiin ensimmäiset tipat ja niin edelleen. Uhrin tarkoituksena oli onnen ja jumalien suosion säilyttäminen. Vanhaan aikaan niitä epäiltiin myös pirun sorkan jäljiksi sen liikkua jostain syystä niillä main.

Saunaniemen kuppikivi.

Löytäjän kanssa on sovittu, että kivi sijoitetaan ensi kesänä ainakin väliaikaisesti Tuusniemen Satamaan julkiseen tai salaiseen paikkaan. Siellä se olisi kaikkien nähtävänä. Uhrikivenä, se tuottamaa hyvää onnea ei kuitenkaan taata.

Valto Holopainen

Lähteet: AARRE-lehti 2/16
LISÄTIETOJA: kulttuuriympäristö.nba.fi

Nopea ja helppo muikkuherkku

JUOJÄRVESTÄ ON SAATU TAAS HYVIÄ MUIKKUJA. LAITA NOPEASTI JA HELPOSTI SUUSSA SULAVA MUIKKUHERRKU.

OHJE:

Muikkuja laitetaan valurautapannulle vieri viereen. Pannu täytetään puoliksi vedellä ja laitetaan kiehumaan. Pälle ropsautetaan pari hyppysellistä karkeaa merisuolaa

Pilkotaan keskikokoinen sipuli, ripotellaan pannulle. Nyt alkaa olla muikut jo kypsiä, mutta keritään vielä lohkoo siihen vainokareita ja lorauttaa pari ruokalusikallista kermaa.

Kun tämä on tehty on herkullinen muikkuruoka valmis Takaan, että aikaa ei mene 10 minuuttia kauempaa.

VH.

Kuva 1.

Kuva 2. Valmis muikkuherkku.

Todellista perinnehistoriaa

Tuusniemellä on vuosikymmenien saatossa perustettu paljon yhdistyksiä, jotka ovat sitten aikojen saatossa, mikä tarpeettomina, mikä toimijoiden loppuessa ja monista muista syistä nukahtaneet. Tuusniemen kunnan kotisivuilla on julkaistu lista yhdistyksistä, jotka eivät ole toimittaneet tietojaan patentti- ja rekisterihallitukselle ja tullaan poistamaan yhdistysrekisteristä tammikuun 17. päivän 2017 jälkeen.

Tässä Tuusniemen Joulussakin on julkaistu joitakin yhdistysten historiikkeja.

Jokaisen yhdistyksen toimintaan sisältyy paljon asioita, jotka olivat aikanaan tärkeitä. Yhdistyksen toimijat tekivät usein paljon pyyteetöntä työtä ja näkivät paljon vaivaa. Kaikki nämä on nyt historiaa.

Jotkin näistä saattavat vielä toimiakin, tai niiden odotetaan alkavan toimia. Jospa tämä lista herättelee.

ASUTUSLIITON TUUSNIEMEN YHDISTYS R.Y. 66407
ELÄKELIITON LEVÄLAHDEN YHDISTYS R.Y. 120877
ETELÄ-TUUSNIEMEN MAAMIESEURA R.Y. 10895
Haurangin maa- ja kotitalousseura ry 90328
ITÄ TUUSNIEMEN ERÄNKÄVIJÄT R.Y. 94690
Itä-Suomen kunto- ja kurssikeskus Hupelin tukiyhdistys ry. 149995
Juojärven Eläkeläiset ry. 150215
Keskustan Haurangin paikallisosasto ry 158767
Keskustan Tuusjärven paikallisosasto ry 96251
KESKUSTAPUOLUEEN KOSULAN
PAIKALLISOSASTO R.Y. 96677
KESKUSTAPUOLUEEN LEVÄLAHDEN
PAIKALLISOSASTO R.Y. 94615
Keskustapuolueen Paakkilan paikallisyhdistys ry. 151598
KESKUSTAPUOLUEEN RUSKILAN-KOJANLAHDEN
PAIKALLISOSASTO R.Y. 121556
KOSULAN DEMOKRAATTINEN YHDISTYS R.Y. 77349
LAUKANSALON VASAMA R.Y. 101235
Liukonpellon maa- ja kotitalousseura ry 44282
LOUKEISEN PIENVILJELIJÄIN OSASTO R.Y. 74842
LÄNSI-TUUSNIEMEN PIENVILJELIJÄIN OSASTO R.Y. 14859
OHTAANNIEMEN PIENVILJELIJÄIN OSASTO R.Y. 12824
PAAKKILAN DEMOKRAATTISET NAISET R.Y. 82129
PAJUMÄEN PAUKKU R.Y. 85745
Petäjämäen maa- ja kotitalousseura ry 56900
SALONKYLÄN METSÄTYÖNTEKIJÄIN
AMMATTIOSASTO R.Y. 97036
SOITUNSALON DEMOKRAATTINEN YHDISTYS R.Y. 55700
SUOMEN AUTOLIITON TUUSNIEMEN OSASTO R.Y. 94934
Suomen Kansan Demokraattisen Liiton Haurangin osasto ry. 38842
SUOMEN KANSAN DEMOKRAATTISEN LIITON
HIIDENLAHDEN-VIITAJOEN YHDISTYS R.Y. 90478
SUOMEN KANSAN DEMOKRAATTISEN LIITON
JUURIKKAMÄEN TYÖVÄEN JA PIENVILJELIJÄIN
YHDISTYS R.Y. 39114
SUOMEN KOMMUNISTISEN PUOLUEEN
PAAKKILAN OSASTO R.Y. 78278

Suomen Kommunistisen Puolueen Tuusniemen osasto ry. 83578
SUOMEN MAASEUDUN PUOLUEEN LEVÄLAHDEN
PUOLUEOSASTO R.Y. 109623
SUOMEN MAASEUDUN PUOLUEEN TUUSJÄRVEN
PUOLUEOSASTO R.Y. 109596
Suomen Maaseudun Puolueen Tuusniemen kunnallisjärjestö ry. 112847
SUOMEN MAASEUDUN PUOLUEEN TUUSNIEMEN
PUOLUEOSASTO R.Y. 108460
SUOMEN PIENTALONPOIKIEN PUOLUEEN
SALONKYLÄN PUOLUEOSASTO R.Y. 78092
Suvasmökkiläiset ry. 124830
TUUSJÄRVEN MAAMIESEURA R.Y. 67931
TUUSJÄRVEN TYÖVÄEN JA PIENVILJELIJÄIN
YHDISTYS R.Y. 78251
Tuusniemen Hirvimiehet ry. 68777
Tuusniemen Karateseura ry 153589
TUUSNIEMEN KESKUSTANUORET R.Y. 110192
Tuusniemen Kokoomuksen Nuoret ry. 112466
Tuusniemen Latu ry 153789
Tuusniemen Laukansalon maamiesseura ry. 47227
TUUSNIEMEN LIIKETYÖNTEKIJÄT R.Y. 71909
Tuusniemen Marttayhdistys ry 11320
TUUSNIEMEN NUORET PIONEERIT R.Y. 69986
TUUSNIEMEN PAJUMÄEN PIENVILJELIJÄIN
OSASTO R.Y. 22898
TUUSNIEMEN PIENVILJELIJÄIN OSASTO R.Y. 12895
TUUSNIEMEN POHJOINEN PIENVILJELIJÄYHDISTYS
R.Y. 55524
Tuusniemen Porvarilliset Varhaisnuoret ry. 129097
TUUSNIEMEN SEUDUN
MIELENTERVEYSTOIMINNAN TUKI R.Y. 117325
Tuusniemen Taksit ry 119254
Tuusniemen Tempaus ry. 39825
Tuusniemen Tuttavat ry. 69982
TUUSNIEMEN TYÖLÄISNUORET R.Y. 57058
TUUSNIEMEN TYÖVÄENYHDISTYS R.Y. 56383
Tuusniemen Vesaiset ry. 114504
Tuusniemen Voimistelu- ja urheiluseura Kisa ry. 30818
TUUSNIEMEN YMPÄRISTÖN TARKKAILUYHDISTYS
R.Y. 94815
Vasemmistoliiton Tuusniemen kunnallisjärjestö ry 48597

Kuopion seudun Holopaisien historiaa

Historian tietojen mukaan Savon heimo erkaantui Muinais-Karjalan heimosta, jonka asutusta 1000-luvun alussa oli Saimaan/Laatokan länsipään ja Suomenlahden välisellä alueella. Tämän Savon heimon alkuperäksi katsotaan asutus Mikkelin seudulla. Savon kielimuoto katsotaan olevan selvästi muinaiskarjalan jatkaja.

Sitten Savolainen asutus on levinnyt varsin laajoille alueille. 1500-luvulla Pohjois-Savoon, 1550-luvulla Länsi-Savoon ja Kainuuseen, että 1600-luvulla Koillismaalle. Hämmäläinen erämaa-alue Länsi-Savo on nykyinen Keski-Suomi. Savolaismurteiden aluetta katsotaan olevan noin 1/3 Suomen pinta-alasta.

Savo ilmaantuu historiasta Pähkinäsaaren rauhankirjoissa 1323, Ruotsalaisessa muodossa Sauolax, Latinaksi Savolax ja Venäläisessä tekstissä Sevilaks`ju.

Arvo Soininen kertoo kirjassa Pohjois-Savon asuttamisesta. Holopaisia mainitaan ensimmäisen kerran Leppävirran eteläosia käsittelevässä osassa. Soisalon poikki vienyt vanha maataipale Unnukalta Saijanlahdelle oli vielä 1560-luvulla asumatonta seutua. Ensimmäiset talot olivat Saijanlahdella lähellä lahden läntistä pohjukkaa. Siellä oli neljä taloa, joista kahta verotettiin jo ennen Klemetti-kirjurin aikaa. Toinen näistä verotaloista oli 1550-luvun lopulle saakka Monnisilla.

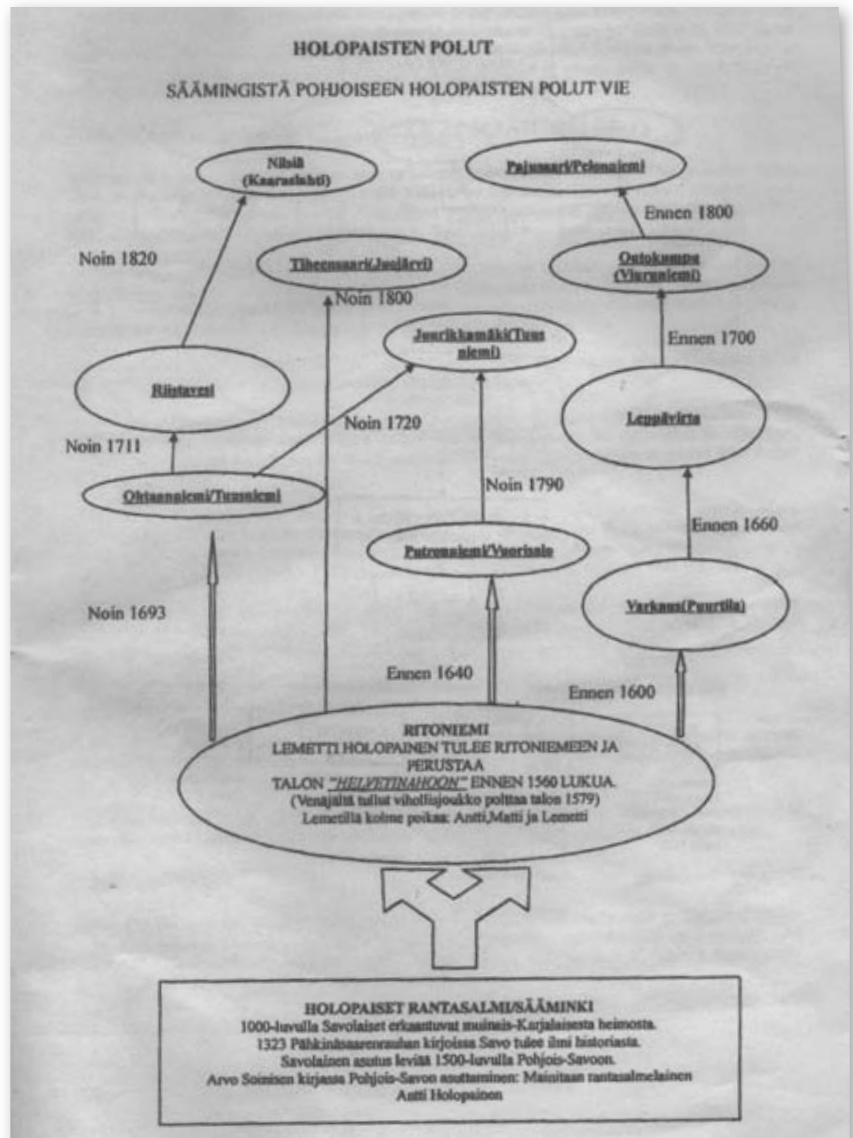
Toinen Saijanlahden verotaloista kuului **Olli Juvoselle**, jolla oli maita myös Rantasalmen Voinsalmella. Juvonen näyttäisi olleen sieltä lähtöisin. Juvosen maat lienevät aikaisemmin olleet Rantasalmelaisen Antti Holopaisen talon erämaita.

Pohjois-Savon asutustoimintaa 1500-luvulla edistivät erityisesti **Klemetti-kirjuri (Klemetti Henrikinpoika Krook)** oli Savonlinnan linnanvoutina 1542-1561), sekä hänen seuraajansa **Kustaa Fincke**.

Ritoniemessä oli Ihalempisiä neljässä talossa, joita verotettiin jo ennen Klemetti-kirjurin aikaa. Suvun kantatalo näyttää olleen Säämingin kunnan puolella, mutta 1550- ja 1560-luvun verokirjoissa se on merkitty Rantasalmen pitäjään kuuluvaksi.

Yhtä taloa asui **Klemetti Holopainen**. Taloa verotettiin ennen Klemetti-kirjurin aikaa. Holopainen on lähtöisin joko Rantasalmen itäosasta tai Säämingistä.

Savonlinnan läänin verotettavat Holopaiset 1571: Sääminki 3, Rantasalmi 3, Tavissalmi (=Kuopio) 1.

Holopaisien polut.

HOLOPAISET RITONIEMEEEN

Ritoniemi on kapea Kallaveteen pistävä niemi Vehmersalmen lounaisrannalla. Siellä asui myös Säämingistä lähtenyt, vuoden 1550 jälkeen Tolvanniemeltä kadonnut Lemetti Holopainen. Ritoniemeen **Lemetti Holopainen** tuli Säämingistä noin 1540-1560 (Väinö Holopainen Kaarsalahden Holopaisia kirjassa sivu 42). Etäpalstoja saattoi sijaita eri paikassa kuin verotuspaikka oli ja muuttoa saattoi tapahtua useammassa vaiheessa. Tästä johtuen varsinainen asuinpaikka voi olla ristiriitainen.

Esko Kähkönen: (Eräsijoista nykyiseksi Vehmersalmeksi kirjassa) Mainitsee Ritoniemen tyvessä oli 1500-luvun puolivälissä 4 tai 6 taloa. Lemetti Holopaiselle kuuluva oli Helvetinahossa.

*Vanha Mikko Holopaisen
hautaristi kukitettiin
sukukokouksessa 2014
Tuusniemellä. Risti
löytyy heti tapulin
alapuolelta. Kukittajat:
vas. Veli Holopainen,
Senni, Mia Maria
Kalske os. Holopainen.
Eeva Räsänen os.
Holopainen. Eeva
myös saarnasi kirkossa
juhla jumalan-
palveluksessa.*

*Teksti kukitetussa hautaristissä:
Mikko Holopainen * 1799 † 9.10.1861
Maria Helena Pitkänen * 1808 † 1.7.1886.*

Tällä Lemetti Holopaisella tiedetään olleen kolme poikaa **Antti-**, **Matti-** ja **Lemetti Lemetinpojat**. Näistä polveutuu Kuopion seudun Holopaiset ja todennäköisesti myös Pohjois-Karjalan sukuhaarat.

Pohjois-Savo oli 1500-luvulla hyvin levotonta rajaseutua. 1579 Venäjän karjalaiset joukot hyökkäsi Kuopioon. Ritoniemessä ja lähitienoolla tuhottiin 8 taloa mukana myös Lemetti Holopaisen talo. Täyssinän rauhassa 1595 nämä seudut tulivat osaksi Ruotsin valtakuntaa, jolloin raja siirtyi Ohtaansalmen itäpuolelle ja Stolbovan rauhassa vuonna 1617 kauemmaksi itään. Tällöin asutus levisi mm. Tuusniemelle, Ohtaanniemelle ja Riistavedelle, sekä siitä pohjoiseen ja itään. Ohtaanniemen ensimmäiset talot ovat 1630-luvulta, viidennen talon perusti **Hannes Matinpoika Mustonen** 1657. Mustosten jälkeen talo oli vuodesta 1672 **Iivari Räsäsellä**, joka möi sen **Mikko Lemetinpoika Holopaiselle** ja hän on ensimmäinen Holopainen Tuusniemellä. Tämä Mikko Holopainen on kuudetta pol-

vea Lemetti Holopaisen jälkeen, joka oli ensimmäinen Holopainen Ritoniemessä.

Isossajaossa tuosta Ohtaanniemen talosta muodostettiin kolme erillistä taloa Holopaisille. Ohtaanniemi 18 Alatalo, numero 19 Keskitalo ja numero 20 Repomäki. Holopaisten nimissä talot olivat vielä 1800-luvun lopulle saakka. Näiltä asuinsijoilta Holopaisia on muuttanut mm. Tuusniemen Juurikkamäkeen, Tuusjärvelle, Riistavedelle ja Kaavin pitäjään. Repomäen talon vanhat kivijalat ja muurin pohja on nähtävillä vielä nykyisinkin (2013) Ohtaanniemellä.

HOLOPAISET KUOPION SEUDULLE JA MAAILMALLE

Riistavedellä Leppärannassa on edelleen toimiva sukutila Holopaisilla. Tämä tila on Ritoniemestä joskus 1700-luvun puolivälillä tulleen **Olli Heikinpoika** Holopaisen jälkeläisillä. Ollin isä **Heikki Mikonpoika** oli talollinen Ritoniemessä ja on Lemetti Holopaisen jälkeen seitsemättä sukupolvea. Olli oli Heikki Holopaisen ja **Inkeri Keinäsen** nuorin poika.

Tie nimeltänsä Holoppalantie kyltteineen löytyy Kuopio Joensuu valtatie varrelta ennen Tuusniemen pitäjän rajaa. Tästä talosta on myös lähtöisin hiljakkoin edesmennyt, Kuopion seudulla tunnettu Metsätieteen professori **Viljo Emil Holopainen**. Toinen tunnettu Helsingissä vaikuttava Meteorologian- ja filosofian professori **Eero Olavi Holopainen** on tätä Ollin jälkipolvea.

Myös Ohtaanniemen sukuhaaraa kytkeytyy tähän sukutilaan. Sillä Ollin pojalla Mikko Holopaisella oli **Juliana** Holopainen vaimona Ohtaanniemi 20 Repomäen talosta.

Tuusniemen Tiheensaassa, joka sijaitsee Juojärven rannalla on vanha Holopaisten asuinpaikka. Noin 1800 Vehmersalmen Ritoniemestä tullut **Mikko Mikonpoika** Holopainen perusti sinne talon ja viljelykset. Nykyisin paikkaa isännöi mm. Eino Petter Holopaisen perilliset.

Varkauden, Leppävirran ja Joroisten, sekä Vuorisalo/ Putronniemen sukuhaarat tulevat **Matti Lemetinpojasta**. Näistä haaroista Putronniemi ja Vuorisalon haaraa on aika hyvin selvitelty aivan elossa oleviin sukulaisiin saakka. Leppävirralta Outokummun Viuruniemeen tulleesta Lemetti Holopaisesta ja hänen pojastaan **Paavosta** on **Leena Kattelus** tehnyt kirjan.

Vehmersalmen alueella asuu edelleen runsaasti Holopaisia, Vuorisalossa (Putron-niemi) on asunut satoja vuosia **Olli Lemetinpojan** sukuhaaraa, joka mainitaan

maakirjoissa 1640. Samaa sukuhaaraa lienevät Varkauden ja Leppävirran Holopaiset.

Kuopiossa asuvat Holopaiset ovat Lemetti Holopaisesta polveutuvien sukuhaarojen jälkipolvia. Yksittäisiä Holopaisten asutuksia Kuopiossa on vaikea määrittää.

*Väinö Holopainen
Veli Holopainen*

Holopaisten sukuseuran Hallituksen jäsenet 2016-2018

Hallituksen jäsenet:

Veli M Holopainen Mäkitie 50 D 33 61300 Kurikka
puheenjohtaja
veli.holopainen@hotmail.com
Puh. 044 031 1515

Mikko Savolampi Kangastie 8 B 6 92500 Rantsila
varapuh.joht.
mikko.savolampi@gmail.com
Puh. 044 311 8621

Veli J Mehto Hirvenpolku 1 As 470910 Kuopio
jäsen
veli.mehto@luukku.com
Puh. 050 569 5721

Sisko Hamkar Katvelankatu 13 B 44200 Suolahti
jäsen
ninnihamkar@gmail.com
Puh. 046 550 4828

Kari K Holopainen Koivutie 17 79130 Sorsakoski
jäsen
kari.holopainen@gmail.com
Puh. 044 054 6453

Raija Majanen Tömenkatu 1 50170 Mikkeli
jäsen
raija.majanen10@gmail.com
Puh. 0400 796 042

Risto O Holopainen Lipontie 25 76120 Pieksämäki
jäsen
holtsiholopainen@gmail.com
Puh. 044 048 2689

Hallitus organisoi toimintaansa siten että kullekin jäsenelle jaetaan vastuualueita ja tehtäviä.

Varajäsenet:

Anja Kinnunen	Outokumpu
Antti Holopainen	Lahti
Pentti Holopainen	Helsinki
Marke Lehtinen	Suolahti
Leena Kyllönen	Helsinki
Taisto Holopainen	Helsinki
Heikki Holopainen	Vartiala

Kuopion Sukukokouksen 2018 järjestelytoimikunta

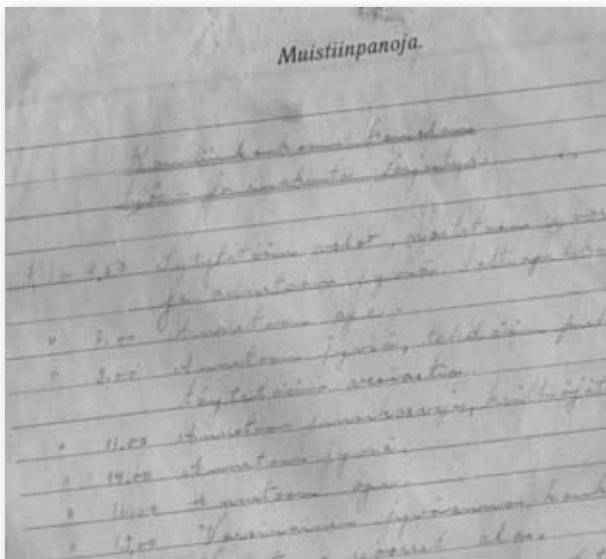
Kari J Holopainen	Kuopio	Vetäjä/hallituksen jäsen
Valto Holopainen	Tuusniemi	
Heikki Holopainen	Vartiala	
Riitta Jauhainen	Siilinjärvi	
Risto O Holopainen	Pieksämäki	Hallituksen jäsen
Markku Holopainen	Tuusniemi	
Sirpa Keinänen	Siilinjärvi	
Kari K Holopainen	Sorsakoski	Hallituksen jäsen
Eeva Räsänen	Kuopio	

Maatalousharjoittelijan muistiinpanoja vuodelta 1933

Tuusniemen Tiheensaaressa 24.10.1914 syntynyt **Viljami Holopainen** oli 19-vuotiaana maatalousharjoittelijana Muuruvedellä Kauniskankaan tilalla. Myöhemmin viljelijänä Paakkilassa ja Koivulan Viljona tunnettu nuorukainen teki harjoittelijana runsaasti muistiinpanoja. Pitkä aika ja lyijykynän käyttäminen ovat niitä harmaannuttaneet ja tehneet ne osin vaikeaselkoisiksi. Jotakin mielenkiintoista kuitenkin selviää:

Sekalaiset työt

Marraskuun aikana ajettiin kaikenlaista joutavaa puuta rantaan pyykintekopuiksi kesän ajaksi. Keväällä puut pilkotaan ja pannaan pinoon. Näin ollen saadaan siellä poltetuksi huonoimmat puut, jotka eivät tulisi muualla poltetuksi. Sekalaisiin töihin olen myöskin merkinnyt puiden pilkkonnan maatilan tarvista varten.

Muistiinpanot.

Kauniskankaan kanalan työ- ja ruokintajärjestys
Klo 4.50 Sytytetään valot, nostetaan yöorret ylös ja annetaan jyviä lattia-apekouruihin.
Klo 7.00 Annetaan ape
Klo 9.00 Annetaan jyviä, tehdään puhdistustyöt, täytetään vesiastia.
Klo 11.00 Annetaan jyviä, keittiöjätteitä ja piimää.
Klo 14.00 Annetaan jyviä
Klo 16.00 Annetaan ape
Klo 19.00 Varsinainen jyväännös kaukaloihin, lasketaan yöorret alas.
Klo 20.00 Iltatarkastus. Valot sammutetaan
Vettä, kuivikerehua, näkinkuoria, soijaa ja hiiltä pidetään aina saatavilla.

Viljami Holopainen lääkintämiehenä siellä jossain. Kuva: Heimo Holopaisen kokoelmista.

Risto Kolarin teoksia kesänäyttelyissä

Kuvataiteilija **Risto Kolari** (1952-1994) teoksista järjestettiin Tuusniemellä viime kesänä kaksi näyttelyä. Toisen kokosi Etelä-Tuusniemen kyläyhdistys Kosulan vanhalle koululle, jossa Risto Kolarilla oli aikoinaan ateljee. Esillä oli pääasiassa yksityishenkilöiden kokoelmista lainattuja maalauksia, piirroksia ja grafiikkaa, vanhimmat taiteilijan opiskeluvuosilta.

Omakuva.

Toinen näyttely järjestettiin vierastotalossa, Tuusniemen Osuuspankin omistamassa tilassa, jonne Tuusniemen Kotiseutuyhdistys ry:n hallussa olevista maalauksista valittiin suurikokoisia, värikkäitä, pääosin abstrakteja teoksia.

Suomalaisessa taiteessa työn kuvaamisella on pitkät perinteet. Risto Kolarista tuli tämän perinteen jatkaja. Hän kuvasi maaseudun murrosta, kotikylänsä ihmisiä raskaissa metsä- ja maataloustöissä. Hän teki sen omalla tunnistettavalla tyylillään, usein pelkistäen, mutta silti niin, että maalausmallit olivat tunnistettavissa.

Muotokuvamaalarina Risto Kolari tavoitti mallinsa ulkonaisen olemuksen, persoonallisuuden, mutta myös henkevyuden äärimmäisen hienolla tavalla. Omakuvat, läheisten muotokuvat ja muut henkilökuvat ovat onnistuneita mistä tahansa näkökulmasta katsottuina.

Esittävistä aiheista taiteilija siirtyi kuitenkin 1980-luvulla abstrakteihin aiheisiin. Tärkeäksi tulivat värit, värien rinnastukset, värien voima. Silti tärkeinä asioina pysyivät sommittelu ja rytmi, maalaustekniset taidot.

Kirkonkylässä järjestetyn näyttelyn avajaisissa taiteilijatoverit muistelivat Riston elämän vaiheita Kuvataideakatemiaan pääsykokeista Riston viimeiseen matkaan. Kuvataiteilija **Pentti Meklin** Kuopiosta kertoi yllyttäneensä Ristoa hylkäämään esittävät aiheet ja keskittymään väreihin. **Seppo Väänänen** Varkaudesta palautti mieleen sen maalauksen, jonka perusteella pitkätukkainen nuorimies valittiin opiskelijaksi Kuvataideakatemiaan Helsinkiin.

Maalaus, jossa poika seisoo selin pellon laidassa, riitti todisteeksi hänen lahjakkuudestaan. Tosi kaunis maalaus, muisteli Seppo Väänänen, joka arvasi tekijän pääsevän oppilaitokseen tällä teoksella. Seppo Väänänen valittiin samalle vuosikurssille. Savolaiset, vähävaraiset taiteilijatoverukset ystäväystyivät luontevasti, vaikka olivatkin luonteeltaan kovin erilaisia.

Kuopiolainen taiteen ammattilainen **Jouko Kivimäki**, joka oli kokoamassa Risto Kolarin muistonäyttelyä vuonna 1995, tuntee hyvin Risto Kolarin tuotantoa, mutta luultavasti moni Riston teoksista on vielä piilossa kotien kätköissä.

Kesänäyttelyiden yhteydessä monet muistelivat Risto Kolaria, kylätiellä kulkijaa, joka rohkeni lähteä taiteen ohdakkeiselle polulle. Taiteilijan kotikylän näyttelyn järjestämisestä vastasi **Terttu Kolari**, kirkonkylän näyttelystä kotiseutuyhdistyksen puheenjohtaja **Pekka Mustonen**. Molemmilla oli apunaan innostuneiden talkoolaisten ryhmä. Riston veli, **Markku Kolari**, ja sisar **Eija Hartzell** tutustuivat molempiin näyttelyihin, samoin Kuopion taidemuuseon edustajat.

Löytyisiköhän kunnanvirastosta tila Risto Kolarin pysyvälle näyttelylle? Esille ripustettuja teoksia voisi vuosittain vaihdella ja kutsua hänen taiteilijatovereitaan esittämään omilla teoksillaan.

Vanhaan viisauteen- Elämä lyhyt, taide pitkä- tukeutuen, pysyvää näyttelyä kannattaisi harkita.

Raija Pohjolainen

Turulan talo Tuusniemen Kartanonsalossa

Talo on rajalla, tuolla Kartansalon kylän puolla, mihin Kojanlahden (Juojärven) kylä päättyy.

Rajalla on Turulan peltolohkare, rajapuron niitty.

Koistilan kantatilan puolella kulki ennen pieni puro, jossa oli myös ylikulkusilta, siitä lieenee purokin nimensä saanut. Tila noin 30 ha on lohkaistu n. Ahvenisen emätilasta. Ahvenisen tilasta on lohkaistu myös Räsälän ja Myllyharjun tilat, joita asutti perheineen Turusen sisarukset.

Turulan mökin hirret on purettu vanhasta rakennuksesta Pöyhölänmäeltä. Näin ne on siten pystytetty uudelleen asunnoksi, joka oli saanut nimekseen Turula.

Tietojeni mukaan meidän majapaikka on ollut ensimmäinen näistä kolmesta paikasta. Ahvenisen tila on ollut Turusten suvulla ja meitäkin oli puolituntemattomat puhutelleet alkuun Turusiksi.

Siihen aikaa lieenee Turulassa asuneet ukkini **Paavo** s. 23.10.1886 k. 28.12.1945. ja mummoni **Anna Loviisa** o.s. **Räsänen** ja heidän peheensä. Mummo oli s. 11.2.1872 k. 20.7. 1942. Perheeseen on kuulunut myös isäni **Petteri** s. 31.3. 1901, k.16.4.1993, sekä **Timo, Anna, Otto, Maria** ja **Elsa**.

Isäni ja äitini olivat menneet naimisiin vuonna 1943. Näin ollen minut on ”kyhätty” huonoista sota-ajan tarpeista. Joten olen tällainen? Siskoni **Riitta Poutiainen** s. 12.11.1949 ja **Ulla Hakkarainen** s. 30.3.1950 ovat minua nuorempia.

Turulan mökki oli heikkokuntoinen, tupa oli ”kylmälään” talvet. Asuimme koko 5 henkinen perhe pikkukamariissa talvet. Meillä asui myös savottakortteerilaisiakin, kun isot talot eivät heitä huolineet. Meillä asuivat myös ”Pahankorven” pojat **Pekka** ja **Mauno**. He kävivät Kalliolan metsässä tekemässä tukkeja.

Turulan pellot olivat tosi kivisiä kivikoita. Isä kynti niitä sorkkauatralla. Meillä oli tosi huono navetta. Kevätalvella kun lumet alkoivat sulaa katolta vesi tippui lehmien ja toistenkin eläinten päälle.

Talvella juomavesi ajettiin hevosella tai vedettiin kolkalla isoihin sammioihin kaivosta lämpimään eläinten juotavaksi. En ollut vielä kansakoulussakaan, kun isän kanssa ruvettiin raivaamaan pelloja. Talvella ajettiin hevosella ja liistereellä raunioita pellon reunoille. Kevään tullen suurempia kiviä nostettiin ylös ns. vippaskankien avulla. Kaivettiin myös monttuja joihin kiviä upotettiin. Pelloja raivattiin lisäksi myös vuokratraktorilla ja suuremmillakin koneilla.

Pellot kasvoivat hyvin, kun lannoitteena käytettiin pääasiassa karjanlantaa. Kaupasta ostettuja väkilannoitteita ei juurikaan käytetty.

Asuinrakennuksen kunnostaminen

Kunnostamiseen tuli avuksi monitaitoinen timpuri **Eetu Räsänen**. Ensin rakennus ”kengitettiin”. Lahot hirret poistettiin ikkunoiden alaosa myöten. Uudet hirret sahautettiin napurissa käyneellä kenttäsahalla. Sahatut hirret eivät riittäneet ja niitä oli veistettävä lisää. Isänikin halusi ko-

Matti Poutiainen raivaamassa kiviä Turulan pellolta.

keilla hirrenveistäjän taitojaan. Veisto ei häneltä kuitenkaan onnistunut. Hän pyysi kuitenkin rohkeasti Eetulta todistusta veistotaidostaan. Niinpä Eetu timpurin pyynnöstä kirjoitti todistuksen työmies tupakkalaatikon kanteen, seuraavaa: maanviljelijä **Petteri Poutiainen** on tänään suorittanut kirvesmiehen näyttökokeen. Todistuksessa oli kuitenkin ylimääräinen lause. Suosittelen, että hän tekisi mieluummin sekatoitaa!

Turulan talon perushirsirunko on pääasiassa punertavaa honkahirttä

Timpuri Eetu oli vanhapoika. Kumminkin varttuneella iällään hän meni naimisiin ja tietenkin eleli onnellisena Elinansa kanssa elämänsä ehtooajan. Eetu toimi myös meillä pojilla kansakoulussa olleessa puukäsityön opettajana, Eetu oli mielestämme hyvä opettaja. Me pojat teimme tietysti nurkan takana tupkanpolttotemppuja. Emme koskaan ”kärähtäneet”

Turulaan rakennettiin uusi navettarakennus tiilestä vuonna 1951 Navetta kuenkin paloi 7.1 1964 jonka mukana meni myös kotieläimiä. Navetan puuosat rakennettiin uudelleen samana kesänä. Rakentajina olivat Rantahon **Kauko Koponen** ja ”hamstlankarina” oli allekirjoittanut.

Savusaunomista ja muutakin Turulan elämää ja työtä

Entisaikaan meillä oli Turulassa huono savusauna. Äiti lämmitti sitä talvella perjantaina, että siten saataisiin lauantaina paremmat löylyt. Valaisimina oli ikkunalla oleva pikku öljylamppu, ilman suojalasiasia. Lamppu savutti aika reippaasti, sen valotehokin oli heikkohko. Pesytyminen saunassa tapahtui enempi käsikopelolla.

Kesällä heinätekoaikaan sauna lämpisi joka ilta. Samoin viljanpuintiaikaan. Näin saatiin aina päivän pölyt ja liat huuhdottua pois.

Usein meillä oli puintimiehinä koneineen **Taavetti Laukkanen** Kosulasta, sekä naapurista Benjolan **Janne**

Monet rakennukset on piirretty Työmies -askin takapuolelle. Kuva Ohtaanniemen Anttilan uunin reunalta.

Räsänen. Jannella oli puimakone, joka oli **Teijon** tehtaan tuotantoa. Voimanlähteenä siinä oli maamoottori. Koneita kuljetettiin hevosvoimin puintipaikoille. Puimakonetta pideltiin miesvoimin, ettei se kaatuisi kivikkoisilla tieurilla. Olin Benjolan Jannen mukana "kylilläkin" puimassa. Viljat vedettiin puintipaikoille hevosvetoisilla käreillä ja reillä. Olin kuulemma Jannen luottomies. Annoin viljaa syöttöpöydälle, kun Janne syötti sitä koneen kitaan. Minäkin sain myöhemmässä aiheessa toimia syöttäjänä. Näin se "virkaylennys" tapahtui tässäkin ammatissa.

Ollessani Turulan omistajana tein siihen remonttia useaan otteeseen. Rakensin mm. uudet ulko- ja sisäsaunat. Laitettiin sähköt vesijohdot, viemäri ja wc. Tein myös pihapiiriin tekolammin rantasaunoineen.

Nykyisin Turulan omistaa ja asuu **Karhusen** pariskunta Kuopiosta. He pitävät edelleen hyvää huolta Turulasta maapalstoineen.

Matin sukua

Turulan aikaisemmat omistajat ovat saaneet elantonsa pääasiassa maanviljelyksestä. Heistä **Otto**-setäni on ollut Muuruveden Meijerin isännöitsijänä.

Muistan meidän suvussa olleen yhtäaikaa elossa neljä Matti Poutiaista. Nyt enää jäljellä vain minä (kirjoittaja)

Äitini **Eliina** o.s. **Koponen** s. 27.1.1910, k. 8.5.1990

Matti Antero Poutiainen s. 11.11.1944 Tuusniemellä. Ammatti: VR Huoltomestari (kirjoittaja)

Asuu Kaavilla. Avoliitossa, kihlattu **Ritva Mirjam Kätsyri** s. 31.5. 1944.

Vaimo: **Elsa** o.s. **Holopainen** s. 7.3.1942, k. 19.1.2014.

Tytär: **Marja Yrjönmäki** s. 30.1.1976 Sosionomi

Asuu Kärkölässä perheineen. Lastentarhan opettaja.

*Matti Poutiainen
Kaavi/ Tuusniemi*

Mikon kellot

Tuusniemen Kansalaisopistossa on ollut jo pitkän aikaa Kaappikellojen tekopiiri. **Lauri "Lassi" Laukkasen** jo -80 luvulla aloittama Könnin kellojen teko on saanut runsaasti seuraajia.

Yksi ahkera kellon tekijä on **Mikko Venäläinen**.

Vasemmalla vuonna 2000 valmistunut koivusta tehty

Vuoden 2015-2016 kaappikellot olivat esillä Opiston näyttelyssä 22-23.4.2016. Vas. Tauno Lempinen (kello vasemmalla) oik. ohjaajana toiminut Aatto Miettinen.

kello. Keskellä tervalepistä tehdyn kellon tekemisen aloitti **Mauno Itkonen**. Kello jäi häneltä 19.11. vuonna 2000 varhaisen poismenon takia kesken. Mikko teki sen loppuun vuonna 2012. Oikealla tämän vuoden keväällä valmistunut lehtikuusesta tehty kello.

Mikko ja kellot.

Tulivenetsialaiset 2016

“Kuden gaikki guulivat tulivenetsialaiset tulivat Tuusniemen erämaapitäjään suuren Juoveden äärelle. Se oli silloin armon vuotena 2016 ja päivä olj se syyskuun toine. Tuli sitä pirusti vettäkin, mut tulta tulj vielä pirummin. Tuusniemen tytöt ja pojat panivat pient housut ja hameet jalcoihinsa ja mualia nuumaansa ja polttivat tulta niin jotta pelotti iha.”

(teksti: joululehtykäisen toimitus)

Kuva: Hannu Reinikainen

Kuva: Markku Kumpulainen

Kuva: Hannu Reinikainen

Tuusniemen kunnanvaltuuston päätöksiä huhtikuun 18. päivänä 1929

Me kuntalaiset usein ihmettelemme ja päiväilemme kunnan päätöksiä. Tavallisen kuntalaisen mielestä ne ovat usein selittämättömiä ja herättävät kysymyksiä ja mielipiteitä. Ottamatta sen enempi kantaa väärin tai oikeisiin päätöksiin. Jäljennämme tähän kaksi päätöstä ylle mainittuna päivänä.

31 § Esitettiin myymälänhoitaja **Ville Laitisen** pyyntö, että kunta anois Valtiolta postin kuljetuksen Hiidenlahteen

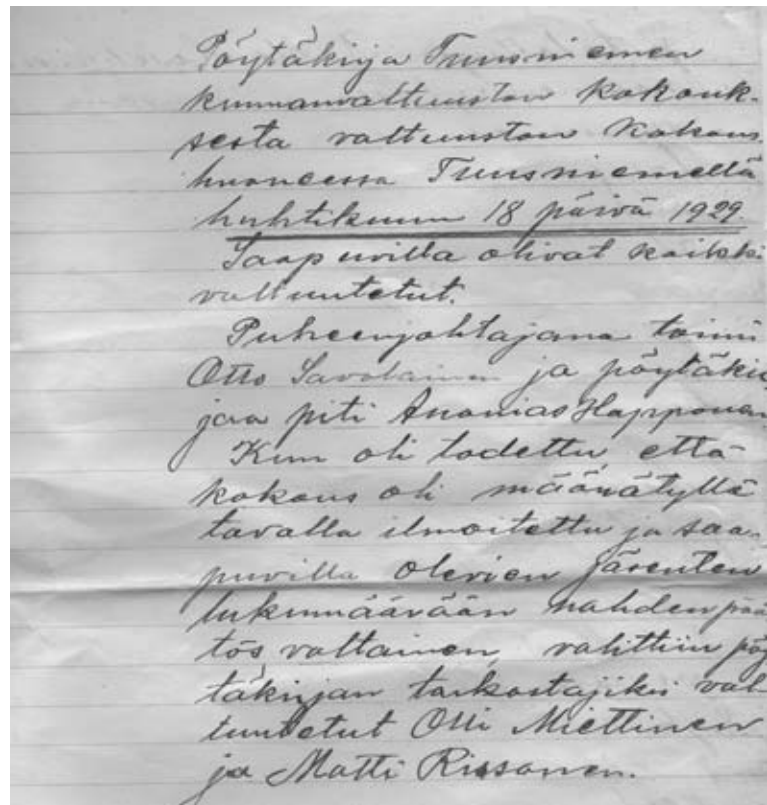
Päätettiin, että kunnan puolesta ei ryhdytä pyydettyä anomusta tekemään vaan tehkää postin tarvitsijat itse anomuksen.

32 § Esiteltiin Mannerheimin Lastensuojeluliiton kirjelmä, jossa kehoitetaan kaikille kansakouluille järjestämään koivukeittola.

Asiasta keskusteltua päätettiin, että esitys ei anna aihetta mihinkään toimenpiteisiin, vaan annetaan kouluavustus entiseen tapaan voileipä – ja maitoannoksina.

33 § Esiteltiin Sisäasiainministeriön kirje 14.3.1929 N:o 2772, jolla on eräitä tiloja siirretty Tuusniemen kunnasta Kaavin kuntaan.

Asia katsotaan kunnanvaltuuston tietoon saatetuksi.

Matkakronikka

Miestenkerho ja Leijonat toimivat rintarinnan. Kuva samoihin aikoihin -60 luvulta. Vas. metsätekniikko Onni Ryyänen, kauppias Matti Hirviheimo, Tuusniemen Ossupankin johtaja Armas Kananen, Tuusniemen Säästöpankin johtaja Toivo Kananen ja metsänhoidonneuvoja Armas Vellonen.

Arvi Smolander Petäjämäestä kirjoitti mainioita pöytäkirjoja Tuusniemen Miestenkerhon kokouksista ja retkistä. Matkakronikka matkasta lislalmeen Olvin tehtaalte on mainiota luettavaa. Tämä antaa mahdollisuuden myös lukijan mielikuvitukselle.

Operaatio Bumerangi alkoi 19/9 – 67. H – hetki oli kello 16,15 täsmälleen kuin Eisenhoooverin Normandian hyökkäys. Lähtö säästöpankin Citystä Ruposen Bussiin. **Antti** – tohtori ja **Olli** puuttuivat ja joku muu.

Sanotaan, että matkailu on hauskaa, matkalla näkee valtakuntia, outoja ihmisrotuja, valtameriä ja jättiläiskaupunkeja. Niin meidänkin retkellä. Aluksi ajettiin itäisten valtioiden kuivia seutuja. Melalahti kierrettiin kaukaa, koska sen kansa oli paha ja se kärsi pitkällistä janon puutetta. Toivalan ristillä käännettiin keskilännen valtioiden kautta pohjoisiin territoirioihin, koko preeria loisti keltaisena kun juuri harvesterit olivat korjanneet viljan farmarien pelloilta. Mutta tuli ja leimaus, kaikki valkeni. Mies harppoi preerialta kohden meitä suuri summaton säkki selässä, mies poimittiin junaan ja säkistä paljastui mahdoton olvitynnyri. Riemusaatossa se kannettiin ravintolavaunuun ja jano totisesti oli lopussa, kun miehet kuin mehiläiset killivät jaloa nektaaaria.

Sitten tuli shokki kun eränä iltana ajettiin kongnak kaupungin portista suoraan Olvin tehtaille, jossa mosjöö kumarrellen otti porukkamme vastaan. ”Olettehan janoisia, janoisia, hyvät herrat, toivottavasti se nyt lähtee. Meitä kuljetettiin katakombeissa loputtomia käytäviä pitkin. Suurissa ammeissa oli käymässä monenlaiset ryypättävät ja meitä opastettiin kaikkiin oluen teon mystereihin.

Sitten tultiin suureen saliin, jossa lukematon joukko mummoja pesi tyhjiä puteliloita. Ei ne jynssänneet niitä hoskan kanssa hiekalla ja vedellä kuten ennen vanhaan. Halli oli täynnä liukuhihnoja, vipuja, nastoja ja kiilaremmejä, joita

pitkin tuhannet putelit liukuivat kiiltävän kirkkaina. Se oli monimutkaisempi laitos kuin **Lassi Nissisen** iso leikkupuimuri.

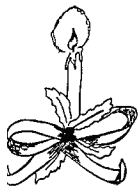
Kovat juhlat alkoivat sitten yläkerran ruokasalissa, ylen kovat ja harvinaiset. Laulettiin Kalevalasta ”Oluen synty”. ”Mies vanha oluen juopi, puu laho veen vetääpi” Pöytiin pöydän antimien kimppuun. Aluksi täräykset krokotiilin pyrstöä, Stroganoovit ja muut tilpehöörit. Edeskäyvät pimut hypellen täyttelivät haarikoita. Atmosfääri vain koveni kun yö lähestyi. Lukkari kiikaroi pitkän hopeanväriseillä etiketillä varustetun pullon läpi: ”tuolla hämmöttävät Himalajan huiput” toisteli hän haltijoissaan.

Mikko poika lankesi loveen ja % alkoi hypellä ehtimiseen, että koska Strip-tease alkaa. Se merkitsee suomeksi sitä, että napatanssijattaret riisuutuvat vähitellen ja tekevät hitonmoisia piruetteja ja pyllistyksiä Adamin ja Eevan antamissa kuteissa.

Silloin Anaski sieppasi taskustaan sen Bumerangin koputti sitä pöytään: ”Sinulla **Mikko** herää syntiset aatokset, luuletkos tätä miksikään saluunaksi, tämä on koillis-alueiden suurimman Olutfirman tiedoistutillaisuus ja lehtikonferenssi, mutta sinä vaan hingut taputtelemaan alastomien pimujen lautasia. Mutta ne pimut tirkistelivät salin oven raosta ja nauraa tirskuivat. Olihan raavaita miehiä noin paljon yhdessä kasassa. Mutta tiheni se ohjelma ja puoliyö lähestyi.

Saliin asteli kaksi rotevaa miestä, he keräsivät paareille pöydän alta humalikkaat miehet ja kantoivat ne hellästi Ruposen linja-autoon. Kotiinpäin matkustaminen sitten tapahtui jokseenkin samoja reittejä pitkin. Syksy oli jo pitkälle ehtinyt kun tultiin kotoisiin maisemiin ja monivaiheinen ja antoisa reissu oli tehty. Joka oli todistettava.

Arvi Smolander

Muistoissamme

Auvo Heiskanen

(2.3.1932-30.12.2015)

Auvo syntyi Ranta-Kosulassa ja jatkoi aikanaan sukutilansa tilanpitoa. Auvo oli sitä niin sanottua unohdettua sukupolvea, joka ei ollut sotaveteraaneja eikä 40-luvun suuria ikäluokkia. Tästä sukupolvesta ei juuri puhuta.

Heiskalan tila, joka paremmin tunnetaan Hörrilänä, on kylänsä suurimpia tiloja. Hörrilän Auvo oli oman kulmakuntansa johtohahmo. Jos kylässä tarvittiin asioiden hoitajaa, se lankesi Auvon osaksi. Hän oli metsästysseura Eräveikkojen perustajajäsen, sen puheenjohtaja ja myöhemmin kunniapuheenjohtaja. Hän toimi myös monien muiden kylällä toimivien seurojen puheenjohtajana. Hän osallistui myös Keskustan edustajana kunnan eri lautakuntiin sekä kunnanhallitukseen. Hän oli myös seurakuntaneuvoston jäsen. Auvon hevosharrastus oli jo suvulta perittyä ja Auvo ehti eläessään ajaa monet kilpa-ajot.

Hyvänä laulajana hän osallistui mieslaulajiin ja eläkepäivinä Krellin kuoro toimintaan.

Tälle hyvät elämänarvot omaavalle, raittiille miehelle olivat kuitenkin kaikki kaikessa vaimo, tytär sekä poika perheineen. Suurena murheena oli nuoremman Matti-veljen kuolema moottoripyöräkolarissa ja myöhemmin tyttären 12-vuotiaan pojan tapaturmainen kuolema. Näistä kaikista koettelemuksista ja oman terveyden pettämisestä huolimatta Auvo jaksoi olla iloinen ja positiivinen. Elämänmyönteisyys kuului tämän ahkeran viljelijän ja metsänhoitajan perusominaisuuksiin. Muutettuaan kirkonkylälle pojan tullessa tilanpitäjäksi eläkeliitto sai Auvosta innokkaan jäsenen. Tätä elämänmyönteistä talonpoikaa jäi suremaan vaimon, tyttären ja pojan perheiden kanssa sisko ja suuri sukulais- ja ystäväpiiri.

Anna-Liisa Happonen

Olavi Ollikainen

(5.10.1934-29.5.2016)

Olavi syntyi Lapinlahdella nuorimmaisena kuusilapsiseen maanviljelijäperheeseen. Olavi kävi Pohjois-Savon kansanopiston ja työskenteli jonkin aikaa harjoittelijana Lapinlahden meijerillä. Hän hakeutui työharjoittelun jälkeen Hämeenlinnan meijerikouluun. Ensimmäinen kesätyöpaikka oli Suonenjoen meijeri. Kesän jälkeen hän sai käyttöpäällikön tehtävät Tuusniemen meijerillä. Tätä työtä Olavilla riitti meijerin sulkemiseen asti. Työ jatkui Kuopion osuusmeijerillä eläkepäiviin saakka.

Tuusniemen meijerillä oli harjoittelijana myös tuleva vaimo Mirja. Heti alkoi silmän vilke ja se johti kihlautumiseen ja avioitumiseen. Perheeseen syntyi kaksi lasta, poika ja tyttö. Mutta Ollikaiset olivat myös sijaisvanhempia Mirjan orvoksi jääneelle veljentyttärelle Sannalle.

Elämän mittaisina harrastuksina Olavilla oli luonnossa liikkuminen, kalastus ja marjastus sekä mieskuorossa laulaminen ja kansantanssit. Mittavan elämäntyön Olavi ja Mirja suorittivat vetämällä nuorten ja lasten kansantanssiryhmiä Näpsäkät ja Nuppuset. Monelle osallistujalle aukesi myöhemmin tästä harrastuksesta jopa elämänura. Ollikaiset olivat perustamassa myös Koillis-Savon Rettelo-kansantanssiryhmää ollen sen innokkaita osallistuvia jäseniä. Eläkepäivinä Olavi osallistui eläkeliiton ja hengitysyhdistyksen toimintaan.

Olavia jäämme kaipaamaan ystävällisenä ja toiset huomioon ottavana ihmisenä. Yhdymme perheen suureen suuruuteen.

Anna-Liisa Happonen

Eemeli Parviainen

Kuva: Toini Parviainen.

24.1.1927–12.3.2016

Eemeli syntyi Riistaveden Kivilammelle viisilapsiseen perheeseen. Isä kuoli Eemelin ollessa seitsemänvuotias ja äiti meni uusiin naimisiin ja muutti nuorimman lapsen kanssa pois kotoa. Eemeli oli silloin 14-vuotias ja veli Tauno 12-vuotias. Sota syttyi ja vanhimmat veljet joutuivat sotaan. Eemeli ja Tauno jäivät talon pitoon. Lehmää oli silloin kymmenen ja vesi oli talvella haettava järvestä. Sieltä pojat vetivät isolla saavilla sen eläimille. Vaikeinta oli veden laittaminen astiaan, kun kumpikaan ei ylettynyt sitä saaviin kaatamaan. Mutta hätä keinot keksivät. Pojat laittoivat matalamman astian alaspäin, toinen nousi sen päälle ja tyhjensi sitten vesiämpärin saaviin. Sama toistui myös tyhjennettäessä. Ei ollut helppoa. Nuorempi joutui vielä keskeyttämään koulunsakin tilan töiden takia. Eemeli oli jo käynyt kansakoulun. Vanhempi veli tuli sodasta lomalle ja kosi naapurin tyttöä. Heidät vihittiin saman tien, ilman mitään seurusteluaikaa. Talo sai topakan emännän ja pojat hyvän ”äidin”. Pojista varttui kunnan ihmisiä.

Eemeli harrasti nuorena urheilua. Uinti, juoksu ja hiihto olivat hänen lajinsa. Hän voitti monta pitäjän mestaruutta ja osallistui Puijon hiihtokisoihin. Eemeli avioitui Toinin kanssa. He asuivat ensimmäiset vuodet Eemelin kotitalalla. Sitten tuli muutto vaimon kotitalalle Laukkaahoon. Siten Eemelistä tuli kotivävy. Perheeseen syntyi kolme poikaa. Ensin rakennettiin karjarakennus, kivetttiin ja salaojitettiin kaikki pellot, rakennettiin asuinrakennus ja varastohalli. Myöhemmässä vaiheessa lehmistä luovuttiin ja navettarakennus laajennettiin ja muutettiin sikalaksi. Toini ja Eemeli ottivat oppinsa neuvojilta ja alan lehdistä sekä erilaisilta lyhyiltä kursseilta. Tilalle istutettiin myös kaksi hehtaaria mansikkaa. Hyvien hallitilojen myötä myös toiset mansikanviljelijät toivat mansikkansa Parviaisten halliin ja sieltä tukkuostaja vei ne edelleen kauppoihin ja kuluttajille. Toini-emännällä oli aina kahvipannu kuumana, usein mansikkakakun kanssa meille marjantuojille. Tilan ollessa hyvässä tuottokunnossa, tehtiin tilalla sukupolvenvaihdos. Nuorimmasta Tauno-pojasta vaimoineen tuli tilan uudet omistajat.

Eläkepäivinä Eemeli ja Toini olivat yksitoista kesää Hangossa Suomifilmin pääjohtaja Risto Orkon kesäpajan hoitajana. Vielä viimeisinä vuosinaan Eemeli teki hiihtoladun pellon ympäri. Nyt on hiihdot hiihdetty ja latu umpeutunut. Läheiset ja ystävät surevat tätä ystävällistä ja aina myhäilevää Eemeliä.

Anna-Liisa Happonen

Eero Hämeen-Anttila

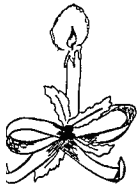
(16.2.41–6.5.2016)

Eero Hämeen-Anttila oli meille tuusniemeläisille hyvän ja ahkeran ihmisen perikuva. Elämäntyönsä hän teki lastemme opettajana ja lukion rehtorina.

Etsimme Savon Tomerien Naisten käsityön tallennusprojektille videokuvaajaa. Eero oli kuvannut tuusniemeläisiä tapahtumia ja juhlia videolle. Pyysin häntä projektiimme ja hän lupautui toiseksi videokuvaajaksi. Kiersimme Koillis-Savoa ristiin rastiin kahden vuoden aikana. Aamuvarhaisella lähdimme ja lähellä puoltayötä palasimme takaisin. Kiersimme Rautavaaran ja Nilsiä perukoita. Myös Eeron mielestä oli mielenkiintoista tallentaa taitavien käsityön tekijöiden töitä ja heidän elämäntarinointaan. Kysyessäni Eerolta, mitä hän haluaa työstään maksettavan, Eero sanoi: ”En tee tätä rahasta. Haluan tallentaa arvokasta käsityökulttuuriperinnettä tulevia sukupolvia varten”. Eero oli kulttuuri-ihminen ja ymmärsi katoavan kansanperinteen tallentamisen tärkeyden. Viimeisen haastattelun kävimme Eeron kanssa tekemässä kolme päivää ennen hänen ja hänen perheensä Espanjan matkaa. Hän sanoi: ”Teen nämä haastattelut valmiiksi sitten myöhemmin”. Eerolla ja minulla oli monta suunnitelmaa tuleville vuosille, mutta yllättäen näitä tulevia vuosia ei tullutkaan.

Olemme Eerolle paljon kiitollisia. Hänen elämäntyönsä elävät pitkään meidän jälkeemmekin. Kaipauksella ja kiitollisuudella muistamme Eeroa.

Anna-Liisa Happonen

Muistoissamme

Reijo Hämäläinen

(16.11.1936 -19.5.2016)

Veikko Kokkonen

(15.1.1922 – 23.6.2016)

Veikko syntyi Juurikkamäen Kumpulassa talvipakkasten aikaan perheen kuudentena lapsena. Myöhemmin sisaruksia kertyi vielä viisi nuorempaa.

Pienestä pitäen totuttiin kotona ja maatilalla eri tehtävien kautta työntekoon. Kansakoulu tuli käydyksi Juurikkamäessä. Sen jälkeen metsähommat alkoivat tulla kuviin mukaan.

19 – vuotiaana tulikin sitten kutsu ”suureen savottaan” asevelvollisena sodanaikaiseen palvelukseen. Alokasajan jälkeen oli suuntana Syväri, mutta matkalla sattui haave-ri. 4 sormea murtui härkävaunun oven välissä junan äkillisesti pysähtyessä. Sairaalan ja toipumisen jälkeen tuli komennus sotavankien vartijaksi metsätyömaille. Veikko sopeutui hyvin tehtävään ja vankien kanssa tuli hyvin toimeen.

Siviiliin päästyä oli paluu kotiin, metsätyöt talvella ja maataloustyöt kesäpuolella, sekä rakennustyöt olivat ohjelmassa.

Puoliso Anja löytyi Saahkarilta. Muutaman vuoden he asuivat Outokummussa. Veikko, kävi rakennustöissä. Sieltä he palasivat Juurikkamäkeen, jonne kotitilan maille Veikko omin käsin rakensi talon ulkorakennuksineen. Maapalsta oli 11 hehtaaria. Pari kolme lehmää pystyi pitämään. Leipä lohkesi rakennus- ja savottatöistä. Puolison kuoltua Veikko vielä asui kodissaan osallistuen myös Juurikkamäen maa- ja kotitalousseuran toimintaan tanhuissa ja ohjelmissa. Mieliin jääpä oli Veikon esittämä laulu ”Rentukkaajan Aatusta”

Voimien vähennyttyä oli edessä muuttokirkonkylään Tuuspiha I:een.

Veikko kuului Tuusniemen Rintamaveteraaneihin 50 vuotta ja johtokuntaan 6 vuotta.

Suomen Valkoisen Ruusun I:n mitali Veikolle luovutettiin Veteraanijuhlissa 2016. Veikko oli iloinen, ystävällinen ja huumorintajuinen.

Mukavat muistot jäi Veikosta.

Lauri Happonen

Reijo Hämäläinen syntyi 80 vuotta sitten Tuusniemen Kulajoella Koivulassa asuneiden Arvi ja Elsa Hämäläisen perheen esikoispoikana. Reijon sisaret muuttivat aikuistuttuaan maailmalle, mutta Reijo asui ja viihtyi miltei koko ikänsä synnyinpitäjässään, ison osan elämästään ihan lapsuusai-kojensa tanhuvilla Kulajoella.

Jo pikkupoikana Reijo kiinnostui autoista ja rakenteli niitä leikkeihinsä, ja naapurissa asuneen Kulajoen Erkin talleilla Reijo puuhaili mielellään oikeiden autojen parissa. Keskenkasvuksena nuorukaisena hän oli jo apumiehenä Kulajoen kuorma-autossa, taisipa jonkun kerran istua kuskina paikallakin, vaikkei virallista ajolupaakaan vielä ollut. Ajokortin saatuaan hän ajoi Kulajoen taksia ja muisteli vielä viimeisinä vuosinaanakin, miten siihen aikaan piti istua tuntikausia Kulajoen pirtissä odottelemassa, josko lankapuhe-
lin pirahdaisi jonkun tarvitessa taksikyytiä.

Aikuiseksi vartuttuaan Reijo muutti 1950-luvun lopulla Riistavedelle, jossa hän toimi Osuuskauppa Harjun kuorma-auton kuljettajana. Tuo oli raskasta työtä, kuormat lastattiin ja purettiin käsin; useimmiten yksin ja iltamyöhään saakka. Sitten Reijo siirtyi saman työnantajan leivissä myymäläauton kuljettajaksi. Siinä hommassa tulivat syrjäisetkin seudut, kylät ja niiden ihmiset tutuiksi. Sosiaalisena ja puheliaana miehenä Reijo voitti ihmisten luottamuksen, ja kauppaa tehtiin paljon.

Myymäläautovaiheen jälkeen Reijo perheineen muutti Paakkilaan Osuuskauppa Harjun myymälänhoitajaksi, ja joitakin vuosia myöhemmin hän vaihtoi toisen työnantajan palvelukseen Tuusjärvelle, koulua vastapäätä olleen Uurtajan kaupan myymälänhoitajaksi.

1960-luvun puolivälissä Tuusniemelle perustettiin Shell-huoltoasema, jonka esimieheksi tarvittiin myyntikokemusta omaavaa automiestä. Paikkakunnan ihmisille tuttu, kaupanteon ja autoasiat osaava Reijo oli siihen tehtävään mitä sopivin henkilö. Niinpä Hämäläiset muuttivat kirkonkylälle, missä perheenisän uusi työpaikka oli. Muuan silloinen alainen muisteli Reijoa, että sen parempaa esimiestä kuin Reijo oli, ei voi olla olemassakaan; hän ei käskyttänyt eikä komennellut alaisiaan, vaan lempeästi ohjasi heidät huomaamaan, mitä piti tehdä. Tuohon aikaan huoltoasemalla-
kin asiakaspalvelu oli huippuluokkaa.

1970-luvun alkuvuosina Reijo toimi Hankkijan myyntiedustajana. Elettiin hyvää aikaa, jolloin kauppa kävi ja

tavara liikkui. Maatilojen väki osti Reijolta maatalouskoneita, traktoreita ja jopa useita Fiat-henkilöautoja Reijo kertoi hakeneensa Helsingistä tuusniemeläisille. Myös pakasimet yleistyivät maaseudulla tuolloin; niitä Reijo kertoi myyneensä paljon etenkin Liukonpellon taloihin.

1970-luvun puolivälin tienoilla Reijo jätti vieraan työnantajan työt ja siirtyi ”pyhättömään työviikkoon” yksityisyrittäjäksi. Hän hankki oman kuorma-auton, ja vanha kauhakuormaaja teki täyden työn lukuisilla rakennuksilla, mm. Tuusniemen sairaalan pohjatöissä.

Monet Tuusniemen omakotitaloista on rakennettu 1980-luvulla, ja myös teitä rakennettiin silloin. Kuorma-autoilijoille ja sora-autoille riitti töitä. Reijo muisteli monet kerrat, kuinka usean talon rakennushiekat hän oli aikoinaan ajanut.

Rakennusbuumin laannuttua alettiin ajaa talkkia Lui-konlahdesta Myllykosken tehtaalle Kouvolaan, yötä päivää. Yritys oli laajimmillaan ja tarjosi työtä useammallekin miehelle, ja Reijon vävyoikakin autteli lomillaan ja viikonloppuisin.

Pitkän työrupeaman jälkeen Reijolle koittivat eläkepäivät. Eläkkeelläkään Reijo ei osannut eikä halunnutkaan olla jouten, kun oli tottunut aina tekemään töitä. Autonratti vaihtui toisenlaisiin työkaluihin. Reijo asui Kulajoella kolmessa eri talossa, jotka kaikki remontoivat uuteen uskoon, kodeikseen. Hän autteli kolmen tyttärensä rakennuksilla ja kesämökkien pihapuiden kaatamisessa ja oli aina aamuvarkaisella varmasti ensimmäisenä paikalla. Polttopuiden teko oli hänelle mieluisinta puuhaa. Reijo kävi mielellään myös kalassa, kun sai kalakaverin. Vielä viimeisenä keväänä hän innokkaana pyydysti iskukoukuilla haukia yhdessä naapurin Eeron kanssa.

Viime vuodet kuluivat ahkerasti pihalla ja puutarhassa puuhastellen, naapureita autellen. Reijon kaltaista lupsakkaa ja auttavaista naapuria tuskin mistään muualta löytyy. Kaivaten muistelemme, miten ututterasti hän teki omalla pihallaan lumitöitä ja siinä samalla kävi puhdistamassa lumet yhteisiltä postilaatikoiltaamme ja naapurin Eilan autokatoksesta. Kun itse tulimme lumisadepäivinä illansuussa töistä kotiin, Reijo oli usein jo valmiiksi työnnetty lumia meidänkin pihaltamme, jotta pääsimme ajamaan autolla pihaan. Lähes päivittäin pysähdyimme Reijon kanssa tarinoimaan milloin mistäkin kuulumisista, ja lukemattomat kerrat tarvitsimme Reijon neuvoja ja apua monenlaisissa askareissa. Kun Reijo keväällä lähti kotoaan sairaalaan leikkaukseen, emme millään olisi voineet kuvitella, että se lähtö olisi hänen viimeisensä. Uskomaton suruviesti tavoitti naapuruston toukokuisena iltapäivänä, kun siniristilippu oli Reijon kotipihan salossa suruasennossa.

Reijo on poissa, mutta hän on silti läsnä muistoissamme, kotipihansa omenapuun kukissa, syksyn lehdissä, tuulen suhinassa, muuttolintujen äänissä, hiljaisuudessa. Reijon hautajaisista mieleen jäi erityisesti hänen nuorimman tyttärensä Virpin kaunis muistopuhe isälleen ja siihen liittyvät säkeet: ”Mun sydämeni tänne jää, aina asuinpaikalleen, vaikka itse saan vain viivähtää kesäiltaan viimeiseen...”

Kiitos Sinulle, hyvä naapurimme ja ystävämme Reijo!

Eevariitta Jäntti

Lyyli Happonen

(29.12.1925 – 15.3.2016)

Lyyli syntyi Tuusniemen Pirttimäellä 5-lapsisen perheeseen, jossa oppi talouden hoitoon ja maatalon töihin jo nuorena.

Hän toimi pikkulottana sotien välisenä aikana.

Solmittuaan avioliiton Matti Happonen kanssa vuonna 1948, Lyylistä tuli nuorena ison talon emäntä kirkonkylän Hapolaan. Perheeseen syntyi kolme lasta.

Lyyli vastasi lypsykarjan hoidosta ja talouden pidosta. Ruokapöydässä oli perhe, työväki ja vieraitakin, joita sen ajan tapaan kävi talossa usein. Pitivätpä Hapolassa kortteeria kärejätuomaritkin 50-luvulla aina viikon kerrallaan.

Lyyli kertoi, että hänellä oli tapana illalla yötölle päästyään miettiä seuraavan päivän työt ja ruuanlaitot valmiiksi, jonka jälkeen uni tulikin pitkän työpäivän jälkeen pyytämättä.

Lypsylehmien hävittämisen jälkeen Lyyli piti 1000-päistä kanalaan muutaman vuoden ajan.

Lyyli jäi leskeksi vuonna 1976, jonka jälkeen hän piti lounasruokapalvelua kotonaan kyläläisille monta vuotta. Hän leipoi paljon, suussa sulavat karjalanpiirakat, leivät ja muut leivonnaiset tekivät kauppansa sukujuhlissa ja muissa tilaisuuksissa, joihin Lyyli tarjosi tilat isossa tuvassaan.

Olipa hän kirkonkylän baarin pitäjänäkin pari vuotta.

Lyyli oli sienikurssit käynyt sieniasiantuntija, ahkera sienestäjä ja marjastaja.

Hapolan kellarin hyllyt täyttyivät mehuista, hilloista ja juureksista.

Lyyli hoiti vuoteen omina olleita miehensä siskoa ja äitiä kotona monta vuotta ja hoiti auliisti lastenlapsia aina tarvittaessa. Nyt jo aikuiset lastenlapset muistavat vieläkin mummon jättiläiset ja leikit mummon laajassa pihapiirissä.

Lyyli oli hyväkuntoinen ja virkeä vielä eläkeikäisenäkin, haravoi mm. ihan viimeisiin vuosiin saakka syksyisin ja keväisin suuren pihamaansa ja aloitti työt aina kukonlaulun aikaan.

Neulominen oli mielipuhaa ja lukemattomat ovat ne monet kymmenet villasukat ja kintaat, joita hän loppuun saakka neuloi jälkipolville.

Muistamme Lyylin aina auttavaisena, vieraanvaraisena emäntänä, joka ei niinkään halunnut osallistua kodin ulkopuolisiin rentoihin vaan seurusteli mielellään kotonaan sukulaisten ja tuttavien kanssa.

Lyyli oli elämän menossa mukana loppuun saakka, luki eläkkeellä ollessaan joka aamu tarkkaan sanomalehden ja säilytti elämänmyönteisyytensä.

Lyyli oli valoisa ja ahkera ihminen. Muistamme lämpimin ja kiitollisin ajatuksin äitiä, anoppia ja mummoa.

Lapset ja lastenlapset

Tuusniemen nykypäivää

Kotiseutuyhdistys ja kunta palkitsi kulttuurihenkilönä Eeva-Riitta Jäntin Kalevala-juhlassa 28.2.2016. Vas. Eeva-Riitta Jäntti, Pirjo Smolander ja Anna-Liisa Happonen.

Kotiseutuyhdistys valitsi vuoden 2016 Tuusniemeläiseksi 9.10.2016 lääkäri Aimo Forsmanin. Kuvassa myös Tuula-rouva.

Kotiseutuyhdistys palkitsi ansioituneita Tuusniemeläisiä 9.10.2016. Vas. Anna-Liisa Happonen (palkitsija), Heikki Vuorinen, Pauliina Vuorinen, Toini Väisänen, Sisko Räsänen, Erkki Miettinen, Tyyne Miettinen, Pekka Mustonen (palkitsija).

Kotiseutuyhdistys palkitsi kirkkoherra Reijo Leinon. Vas. Pekka Mustonen, Anneli Asikainen, Anna-Liisa Happonen.

Vuoden 2015 vuoden yrittäjäksi valittiin Metsäkoneurakointi Voutilainen Oy. Kuvassa Hannu ja Harri Voutilainen puoisoinen. Palkitsijat Tuusniemen yrittäjät ja kunta.

Tuusniemen vuoden yrittäjäksi 2016 valittiin Haketusyrittäjä Markku Väisänen. Sisarensa mös yrittäjä Tarja Soininen onnittelemassa. Palkitsijat: Eerik Nissinen Tuusniemen Yrittäjistä, Tuija Valta Tuusniemen Teolisuus Oy ja Asta Tirkkonen-Hersio valtuuston puheenjohtaja

Koivunlehtipankin värit hävisivät ja vanha oranssi tuli 22.5.2016

Vakuutuspalvelut hävisivät: Tuusniemen Palovakuutusyhdistys aloitti toimintansa 1910. Toimisto pysyi Lähivakuutuksen ja LähiTapiolan nimellä. 13.4.2016 toimisto meni lopullisesti kiinni ja 106 vuotta kestänyt historia päättyi.

FinForelian taimitarha lopetettiin Tuusjärvellä. Pitkäaikainen maineikas toiminta on historiaa. Taimitarha työllisti parhaimmillaan yli 100 työntekijää.

Kauniille Juojärvelle usealla aluksella jo kauan tehnyt Eino Räsänen lopetti. Risteilylaivat lähtivät toisille vesille. Viimeiseksi Suvi-Tuuli 8.10.2016. Jäämme kaipaamaan laivoja. Ilmoitus Koillis-Savossa 6.10.2016.

Kannassaari on ollut suosittu retkikohde. Laavu siellä paloi kesällä 2016. Emeritus palopäällikkö Erkki Mustonen näyttää miten tuli nuotiossa olisi pitänyt sammuttaa.

Kannassaaren kesäisen tulipalon jäljet raivattiin ja korjattiin. Harjakaisiksi juotiin nokipanukahvit ja kotimatka Soukan Koukkelon kautta alkoi. Vas. Teuvo Voutilainen, Seppo Miettinen, Osmo Väisänen, Heimo Räsänen ja Seppo Heiskanen Leijonista. Lasse Koistinen ennätti jo lähteä Kojanlahteen. Huom. Palon jäljet pöydän alaosassa.

Taimi Turusella on kauniina tapana koristaa olohuone lukemattomilla pienoistontuilla. Sama tehtävä on pääsiäisenä tipuilla.

*Yhtenäiskoulun 6-luokkalaiset lauloivat palvelukeskuksella suvivirren 2.6.2016
opettaja Marja Koistisen johtamana.*

Tuusniemen Yhtenäiskoulun 6.-luokkalaisten kirjoituksia harrastuksistaan, koulusta ja vähän muustakin

Minulla on aika monta harrastusta. Tärkeimmät niistä, joista en luopuisi ikinä, ovat pianonsoitto ja taitoluistelu.

Taitoluistelua harrastan Kuopiossa. Taitoluistelussa paras on se, kun onnistuu jossakin asiassa. Esimerkiksi, jos on pitkään harjoitellut jotain itselle hankalaa asiaa, on todella ihana tunne, kun se onnistuu. Joskus tuntuu, että joku asia ei meinaa mitenkään onnistua, mutta ei saa lan-
nistua, vaan jatkaa yrittämistä.

Taitoluistelussa tehdään liukuja, hyppyjä, askeleita ja piruetteja. Ne ovat taitoluistelun elementtejä. Piruetit ovat minusta parhaita.

Toinen harrastukseni on pianonsoitto. Siinäkin yksi parhaista asioista on onnistuminen. Jos saa soitettua vaikean kappaleen hyvin.

Olen soittanut pianoa kohta kuusi vuotta. Esiinnyn aina välillä. Aina jännittää, varsinkin jos soittaa yksin ja yleisö keskittyy vain soittoon. Kuitenkin kaikki menee aina hyvin.

Syysloma

Silloin yleensä lähdetään matkustamaan tai ollaan vaan kotona. Lomaviettotapoja on monia. Sinäkin vietät lomasi varmasti omalla tavallasi. Matkustamalla, olemalla kotona, kavereiden kanssa, tuttujen ja sukulaisten kanssa jne. Tekemällä kaikkea sitä, mistä pidät. Silloin lomastasi tulee onnistunut ja sinulla on mukavaa. Hyvää syksyä kaikille!

Hei olen **Tea** ja haluan kertoa harrastuksestani. Harrastan ratsastusta ja olen ollut hevosten kanssa koko ikäni. Ratsastuksesta aloin kiinnostua vasta 6-vuotiaana. Sain silloin ensimmäisen ponini, Leevin. Se oli shetlanninponi, hyvin pieni ja villi. Ratsastaessa se pukitti paljon ja varusteiden laitossa se temppuili, mutta muuten se oli hyvin kiltti. Tipuin sen selästä monta kertaa, enkä saanut sille yksin varusteita.

Kun muutimme, Leevi tuli mukana. Kasvoin, mutta Leevi pysyi samanlaisena temppuilevana ponina. Jonkin ajan kuluttua se jouduttiin lopettamaan, koska en pärjännyt sen kanssa.

Seuraava poni oli Pirre. Se oli myös shetlanninponi, mutta vähän korkeampi ja kiltimpi. Tykkäsin siitä todella paljon. Pirren kaveriksi sain Aion. Sekin on pieni shetlanninponi. Niistä tuli tosi hyvät kaverukset. Noin vuoden päästä Aino lähti ja minulle jäi vain Pirre.

Sitten minulle tuli Rosa vuokraan. Rakastuin siihen heti, vaikka se oli vähän pyöreä. Opettelin ajamaan sillä. Se oli niin kiltti!!! Jossain vaiheessa ostimme sen kokonaan meille. Nyt minulla on Rosa ja Pirre. Laihdutin Rosaa ja kävin sen kanssa muutamissa raveissa.

Tuusniemen yhtenäiskoulu

Täällä on lukion tilat, yläkoulun tilat ja alakoulun tilat. Tää on tarpeeksi iso koulu. Täällä mahtuu liikkumaan ja välituntialueetkin ovat tarpeeksi isot, että oppilaat saavat liikuntaa. Ulkona on kaksi aluetta, on yläpiha ja alapiha. Yläpihalla ovat alakoululaiset ja alapihalla ovat yläkoululaiset ja lukiolaiset.

Harrastan Parkouria. Siinä tehdään erilaisia temppuja ja hypitään esteiden yli. Se on todella hauskaa, mutta alussa se oli tosi vaikeaa. Olen harrastanut Parkouria jo monta vuotta ja osaan jo kaikenlaista kuten Kongin, takaperinvoltin ja sellaisia helppoja temppuja. Onhan siinä käynyt monenlaisia haaveitakin. Se on hyvä harrastus. Se on vaikea aloittelijalle, mutta kun pääsee alkuun, niin se tuntuu aika helpolta.

Minä harrastan teatteri-ilmaisua ja käyn pelaamassa sunnuntaisin pesäpalloa Tuusjärven Tuiskeen porukassa. Teatteriharkoissa käyn alkuvuodesta. Pidän näyttelemisestä ja itseilmaisusta. Haluaisin isona olla näyttelijä. Se on ollut pitkäaikainen haaveeni.

Haluaisin olla myös lääkäri, koska haluan auttaa muita. Olen joskus halunnut olla myös poliisi tai parturikampaa. Ensimmäinen haaveammatti oli eläinlääkäri, mutta en enää haluaisi.

Käyn koulua Tuusniemen yhtenäiskoulussa. Kävin eskarin ja neljä ensimmäistä vuotta Tuusjärven koulussa, mutta sitten se lakkautettiin. Ensimmäisenä vuonna Tuusnie-

men koulussa oli vaikeaa sopeutua, mutta kaikkeen tottuu. Itse en ole koulussa niin kauhean hyvä. Kielet ja matikka eivät ole minulle helppoja. Pitäisi vain lukea ja lukea ja lukea, mutta kyllä ne menevät, kun vaan tekee parhaansa. Kaikista ei tarvitse tulla insinöörejä, lääkäreitä tai filosofi-
feja. Riittää, kun tekee parhaansa. Kaikki ei ole kaikessa niin hyviä kuin toiset. Ne, jotka eivät osaa matikkaa niin hyvin kuin toiset, osaavat jotain muuta paremmin. Tärkeintä on, että on oma itsensä.

Siiri

Kuljemme koulumatkat autolla, linja-autolla ja jotkut tulevat kouluun pyörällä tai kävellen. Itse kuljen linja-autossa. Me, meidän luokkalaiset, asumme ympäri Tuusniemen kuntaa. He, jotka tulevat kauempaa, he kulkevat linja-autolla. He, jotka asuvat ihan kylällä, niin he tulevat kävellen, vanhempiansa autossa tai polkupyörällä. Koulussa on kivaa ja opettajat ovat kivoja. Meillä on paljon eri oppiaineita tänä vuonna.

Minä olen **Sari**. Minä harrastan sirkusta sekä skeittausta. Sirkuksessa opetellaan erilaisia pyramideja, kuperkeikkoja, käsilläseisontaa sekä kaikkia sirkustemppuja. Sirkuksessa opetellaan ilmaisutaitoa esityksiä varten. Sirkuksessa on tärkeää olla hyvä tasapaino.

Skeittauksessa tarvitaan sopiva skeittilauta ja hyvä maasto, kuten asfaltti. Siinäkin on tärkeää osata tasapaino ja laudalla pitää osata kääntyä oikeaan suuntaan. Skeittauksen opetteluun tarvitaan aikaa enemmän kuin yksi päivä. Jotkut saattavat oppia sen jo parissa viikossa, joillakin voi mennä kuukausia. Kun sirkuksen ja skeittauksen osaa, se tuntuu helpolta.

Liikuntatunneilla olemme yleensä pihalla, joskus kaukalolla. Kesällä ja syksyllä pelataan kaukalolla jalkapalloa, lentopalloa ja talvisin luistellaan. Nuorelman kentällä suoritetaan kuupperintesti ja hypätään pituutta. Lipunryöstöä ollaan montulla tai Suojaharjun lähellä. Yleensä montulla suunnistetaan, vaikka sataisi vettä tai lunta. Salilla ollaan hervoin.

Unelmani on, että voisimme muuttaa. Olen haaveillut jo pitkään muutosta ja haastavammasta elämäntyylisestä. Kaikki olisi täydellistä, jos voisin jatkaa elämäni uudessa talossa koirani, kitarani ja ehkä jopa papukaijani kanssa. Unelmani on olla muusikko. Soittaisin kitaraa ja laulaisin suurelle yleisölle. Nykyään tyydyn ihmisten keuhuihin ja siskoni kannustukseen. Kitaransoitto on minulle tärkeä asia. Jos olen vihainen, kitaran soinnut rauhoittavat. Jos olen surullinen, se antaa minulle hyvän mielen. Lapsen elämä voi muuttua hyvin pienistä asioista, kuten kitaran soitosta tai laulamisesta.

Unelmoin papukaijasta, koska se on haastava hoidettava ja se on sosiaalinen lemmikki. Olen lukenut monia kirjoja papukaijojen hoidosta. Toinen syy on, koska kitarani

on rikki, eikä koirani saa tulla huoneeseeni, enkä halua mennä alakertaan. Haluan piilottaa tunteeni toisilta ihmisiltä. Tarvitsen jotain, mille voin kertoa tunteeni ääneen, mutta ei kuitenkaan tee mitään asialle. Sitten minä rauhoitun. Unelmat ovat tärkeitä ihmisille ja me kaikki haluamme toteuttaa ne.

Minä aloitin pianonsoiton 1. luokalla ja kävin pianotunneilla kerran viikossa. Pianotunnit olivat torstaisin koulun jälkeen ja kestivät 20 min. Minun ystäväni ja siskoni kävivät myös soittotunneilla kanssani. Kun opettaja vaihtui, lopetin, vaikka olin harjoitellut jo kaksi vuotta. Isä osti kotiimme sähköurut ja aloin harjoitella soittamaan nuosteista, joita oli jäänyt soittotunneilta. Sitten aloin soitella enempi ja kehityin. Kun aloitin syksyllä 2016 kuudennen luokan, niin isä ilmoitti minut kansalaisopiston soittotunneille. Käyn nyt keskiviikkoisin 30 min soittotunneilla. Tällä hetkellä minulla on hyvä opettaja, joka neuvoa ja kertoo, mitä parannuksia voisin tehdä, että kehittyisin enemmän. Ainoa huono puoli tässä nyt on, ettei minulla ole ketään, kenen kanssa kävisin soittotunneilla, mutta nautin harrastuksestani yksinkin.

Nimimerkki: Nuotti-Hirmu

Muisto

Oli joulukuun 23. päivä. Ihmiset olivat kauppakeskuksessa ostamassa tavaroita jouluksi. Lapset odottivat, että pääsevät kertomaan lahjatoiveensa joulupukille. Minäkin olin siellä katselemassa tavaroita ja pelejä. Äiti sanoi, että saan valita yhden pelin. Siellä oli peli, jota olin halunnut jo kauan. Menin pelihyllylle ja etsin sieltä peliä. Sitä ei ollut. Menin kysymään kassalta, mutta kaikki olivat loppuneet. Olin surullinen. En saanut sitä ainutta toivetta. Äiti koetti piristää minua. Makasin sängyllä huoneessani. En halunnut mennä alakertaan. Illalla rupesin nukkumaan noin kello 11. Aamulla oli lahjojen avaus. En halunnut mennä olkkariin. Sitten äiti haki minut väkisin olohuoneeseen. Lahjoja oli paljon. Aika monessa paketissa oli minun nimeni. Otin yhden paketin. Rupesin avaamaan sitä. Kun olin saanut paketin auki, näin siellä sen pelin, mitä olin halunnut jo kauan. Se oli paras joulu ikinä. En tiedä edelleenkaan, kuka sen pelin oli minulle hommannut. Mutta sen tiedän, että se oli joulun taikaa.

Minä harrastan TeamGymia, eli joukkuevoimistelua. Olen harrastanut sitä 6 vuotta. Joukkueeseemme kuuluu 10 henkilöä. Silloin, kun aloitin, joukkueemme oli vain harasteryhmä. Muutaman vuoden päästä siirryttiin kisaamaan. Ensiksi oli startti, jolloin kisasimme asemakisoissa. Sitten tuli ykkösluokka, jolloin loppuivat asemakisat. Sitten tuli kakkosluokka ja nyt olemme kolmosluokassa. TeamGymiin kuuluu voltitirata, trapetsi ja vapaaohjelma. Volttiradalla teemme puolivoltteja, voltteja, avausvoltteja, flikkejä, takaperinvoltteja ja kaikkea tällaista. Trapetsilla teemme voltteja, voltteja puolella kierteellä, suoraavolttia, suoraa voltia täydellä kierteellä. Trapetsiin kuuluu myös

pukki, joka laitetaan trapetsin eteen. Kädet laitetaan pukille ja tehdään joku tempu.

Vapaaohjelmassa on tanssi, jossa teemme eri vaikeustasoja. Käymme kisaamassa eri kaupungeissa. Jotkut ovat niin kaukana, että menemme hotelliin yöksi. Meillä on harjoitukset kolmesti, joskus neljästi viikossa. Treenit kestävät kaksi ja puoli tuntia. Joskus on harkkapäivä, jolloin treenit voivat kestää neljä tuntia. Käymme myös voimisteluleireillä yleensä Kuortaneella. Joskus tämä on tosi rankkaa, mutta välillä tosi helppoa. Yleensä seuraavana päivänä jalat ovat kipeät.

Olen 12-vuotias tyttö. Harrastukseni on hevosurheilu. Olen harrastanut sitä melkein koko elämäni ajan. Meillä on kotona kolme hevosta ja yksi poni. Minä ajan ponilla kilpaa raveissa ja kotonakin käyn joka toinen päivä ajamassa sillä noin 13 km:n pituisen lenkin. Aamuisin viedään kaikki hevoset ulos ja illalla otamme äidin ja isän kanssa kaikki hevoset sisälle. Minä käyn yleensä hakemassa oman hevoseni ja ponini sisälle. Minun ”ponielämä” alkoi siitä, kun meidän hevosten kengittäjä sanoi, että minä voisin mennä ponikerhoon 8 km:n päähän tallille. Menin sitten ponikerhoon ja tulin hyvin toimeen kerhon ohjaajan kanssa. Noin vuoden kuluttua minulle selvisi, että kerhon poni tulee meille kotiin ylläpitoon. Poni oli valkoinen ja sen nimi on Apina. Apina oli meillä vuoden ja sitten se meni takaisin samalle tallille, mistä se oli meille tullutkin. Pari viikkoa olin ilman ponia ja sitten meille tuli ruskea poni, Razzo. Se on ollut meillä nyt kolmisen kuukautta. Toivommattini on joku semmoinen, jossa voi olla hevosten kanssa paljon tekemisissä.

Nimimerkki: Hevoshullu

Pidän piirtämisestä ja maalaamisesta. Harrastan näyttö-lemistä eräässä näytelmäkerhossa. Kerhossa on 12 henkilöä. Olen harrastanut sitä jo neljä vuotta. Esitämme aina joka vuosi kaksi esitystä. Harjoitukset ovat joka maanantai ja ne kestävät pari tuntia. Kerhossa kuvaamme puheilmella esityksiä, teemme mininäytelmiä, pelaamme pelejä ulkona ja sisällä. Saamme itse suunnitella tulevan esityksen. Vaikka käsikirjoitukset eivät olisi vielä suunniteltu, silti esitämme esitystä juonen perusteella. Ohjaaja kirjoittaa joitakin vuorosanoja, joita sanomme, vihkoonsa muistiin. Kun ohjaaja on saanut käsikirjoituksen valmiiksi, niin aloitamme harjoittelemaan. Ennen oikeaa esitystä esitämme esityksen pari kertaa läpi. Juhlissa on esitykseni isäksi kahvitarjoilu ja arvontaa. Arvottavana on paljon tavaraa, joita kyläläiset ja juhlan järjestäjät ovat tuoneet

Oli synkkä, kylmä talvi. Lomat olivat alkaneet ja kaikki odottivat innolla joulua. Paitsi yksi pieni orpo lapsi. Lapsen vanhemmat olivat menehtyneet jouluaattona autokolarissa. Lapsi oli viettänyt sen surullisen joulun kotona yksin joulukuusen valossa odottaen vanhempiensa paluuta kauppamatkalta. Seuraavana aamuna ovelle koputti

mies. Se oli poliisi. Hän tuli ilmoittamaan pojalle vanhempien kuolemasta. Poika ei ensin uskonut, mutta poliisit näyttivät kuvia onnettomuuspaikalta. Siitä päivästä lähtien poika inhosi joulua. Hän inhosi joulua koko vuoden. Pojalla ei ollut sukulaisiakaan. Poika asui kotonaan YKSIN.

Syksy oli puolessa välissä, kun innostuin nyrkkeilystä. Mietin, uskallanko ruveta harrastamaan sitä. Äitini kannusti minua aloittamaan. Vertasin itseäni huippunyrkkeilijään ja ajattelin, ettei tyttö voi harrastaa nyrkkeilyä. Sitteen sain kuntosalin avaimen. Mietin, kuka välittää, jos nyrkkeilen ja olen tyttö. Niin aloitin nyrkkeilyn. Nyt olen siinä jo taitava ja odotan kovasti päästä aikuisena kisoihin. Otin itselleni tavoitteen ja nyt olen käynyt entistä enemmän nyrkkeilemässä. Olen koko ajan parempi, mutta on vielä pitkä aika kisoihin. On tullut kommentteja, että ei susta voi tulla ikinä nyrkkeilijää, kun olet tyttö. Se ei minua haaitaa, koska en usko noihin enää.

Keväällä lähdimme luokkaretkelle jonnekin kivaan paikkaan ja yövytään siellä. Minusta olisi kivaa mennä huvipuistoon. Matkakohdetta ei ole vielä päätetty. Se on kuitenkin varmaa, että yövytään jossakin, varmaankin hotellissa. Ei olla ennen käyty missään yöretkellä. Mielestäni on kivaa lähteä jonnekin luokkakavereiden ja opettajan kanssa. Retkellä on kiva käydä jossain kivassa paikassa ja sitten syömässä. Viime vuonna kävimme teatterissa. Katsottiin siellä sellainen hauska näytös. Toivottavasti tämän vuoden luokkaretkestä tulee hauska ja mukava.

Minä harrastan voimistelua. Harjoituksia on kolme kertaa viikossa. Niitä on Kuopiossa ja Riistavedellä. Meillä on joskus myös voimisteluleirejä Kuortaneella. TeamGym on voimistelua joukkueessa. Siinä on trapetsi, volttirata ja vapaaohjelma. Vapaaohjelma on tanssillinen esitys. Olen harrastanut TeamGymiä kuusi vuotta.

On hieman outoa olla kuudesluokkalainen, kun miettii, että ensi vuonna menemme ehkä seitsemännelle luokalle. Aika on kulunut hyvin nopeasti. Mietin vain, kuinka pieni olin itse kuusi vuotta sitten. Mietipä itse, kuinka pieni

olet ollut kuusi vuotiaana! Mietin ykkösluokalla, että on pitkä aika odottaa, että on kuudennella. Nyt on vain enää kolme vuotta, kun pääsen pois peruskoulusta. Välillä kylä tulee vastoinkäymisiä läksyjen kanssa, mutta niistäkin on aina selvitty. Onneksi kaveritkin auttavat, jos jokin painaa mieltä. Onneksi elämä jatkuu vielä pitkään.

Hyvää joulua!

Olen tyytyväinen koulutyöhöni ja siihen, että olen kuudennella luokalla. Perheeni on mukava ja minulla on kolme mukavaa veljeä ja yksi sisko. Kaikki muut paitsi pienin käy koulua. Koulussa sujuu hyvin ja koulutyöni on parantunut eskarista asti joka vuosi. Meillä on hyvä luokkahenki ja aiotaan mennä yöretkelle, jonne vain meidän luokka menee ainoastaan. Ei vain tiedetä vielä minne.

Ja nyt tulee tarina

Olipa kerran eräs viidesluokkalainen, joka ei päässyt kuudennelle tai ainakin todistuksessa luki niin. Kun hän meni kotiin, vanhemmat olivat raivoissaan. Poika juoksi ulos ja huusi ÄkHiÄ PaKhOoN ja meni rehtorin luokse ja sanoi: "Etkö voisi päästää minut luokalta?" Rehtori sanoi: "Jos tuot ison pussin karkkia minulle." Niin poika kävi kaupassa ja toi rehtorille karkkia. Kun hän avasi oven, kuului: "Toit kai noitapellejä?" Poikasanoi: "Toin." ja rehtori NAM, NAM!!!! Niin rehtori päästi pojan luokalta ja poika muisti sanonnan "Karkki ratkaisee aina."

Tämä oli piästä keksitty.

Koulun jälkeen otan välipalaa, teen läksyt ja sitten luen noin tunnin. Sitten touhuan kylällä jonkin verran ja ruoka-aikaan menen kotiin. Syötyäni luen kokeisiin. Nukkumaan menen klo 9-10. Aamulla herään klo 7.30. Syön hyvin, olen vähän aikaa puhelimella ja luen kokeisiin ennen kouluun lähtöä. Lempiaineeni on liikunta. Maanantaina ja torstaina koulu alkaa klo 8. Silloin menen aikaisemmin kouluun pyörällä, että virkoaisin. Joka toinen perjantai on salivälkkä. Menen sinne aina ja se on vähän kuin liikuntaa.

(Marja Koistinen)

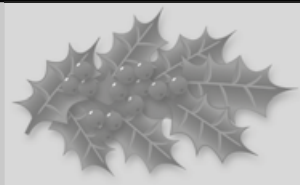
*Toivotamme ystävillemme
ja tuttavillemme
Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*

*Seppo ja Sirkka Heiskanen
Olli-Pekka Hersio ja Asta Tirkkonen-Hersio
Valto ja Tuula Holopainen
Kalervo ja Taija Huhtinen
Raimo Hätinen ja Eila Kuismanen
Lasse ja Marja Koistinen
Olli ja Irene Lehto
Raine Luukkonen
Seppo ja Seija Miettinen
Reino ja Maija Miskala
Antti ja Jaana Nissinen
Eerik ja Anni Nissinen
Heikki ja Helena Pitkänen
Kari ja Tuula Puustinen
Onni ja Vieno Ryytänen
Heimo ja Marja Räsänen
Esa Simanainen ja Kaija Laitinen
Eero Smolander
Hannu Smolander
Timo ja Lea Säisä
Hannu ja Pirjo Tervo
Jarkko ja Arja Toivanen
Jorma ja Sirpa Voutilainen
Teuvo Voutilainen
Osmo ja Heljä Väisänen*

Tuemme tällä yhteisellä ilmoituksella Tuusniemen Joulun julkaisemista.

Joulutervehdys

*Airaksinen Pirkko ja Markku
Antikainen Maire ja Pekka
Eräpaimen Oy
Forsman Tuula ja Aimo
Hakkarainen Kaarina ja Olavi
Hallman Irma ja Seppo
Happonen Hilikka ja Lauri
Happonen Anna-Liisa
Hiltunen Helvi ja Reino
Hirvonen Aili ja Unto
Holopainen Aili ja Reijo
Holopainen Aino-Marjatta ja Timo
Huumonen Raija ja Pertti
Hyvärinen Kaisa
Hämeen-Anttila Riitta
Hämäläinen Saara ja Tahvo
Härkönen Ulla ja Arvo
Hätinen Riitta ja Korhonen Heikki
Jahkonen Elina ja Heikki
Junkkari Tuija ja Anssi
Jäntti Eeva Riitta ja Eero
Keinänen Anne ja Teuvo
Kekäläinen Irma ja Kaarlo
Keränen Tuulikki
Kettunen Hilikka
Kolari Terttu ja Tirkkonen Martti
Koponen Elvi ja Pentti
Korhonen Kaija ja Jouko
Kröger Sinikka ja Taisto
Kröger Vilma ja Marko
Kurki Terttu ja Reino
Kähkönen Anja ja Martti
Lempinen Eeva*

*Lempinen Marja-Leena ja Arvo
Leppänen Liisa ja Pentti
Marku Anja ja Alpo
Martikainen Erja ja Pekka
Miettinen Kirsi ja Antti
Miettinen Esko Viljami
Mikkanen Arja ja Raimo
Mustonen Liisa ja Erkki
Mustonen Lea ja Pekka
Mäkelä Marja-Leena
Neuvoset Kiitokset lintujen ruokkijoille
Nissinen Tuula ja Teuvo
Nuorento Pirjo
Nupponen Eira ja Erkki
Närvänen Riitta ja Erkki
Oinonen Aila ja Lempinen Tauno
Parviainen Aira ja Heimo
Patriikka Tuula ja Korhonen Simo
Pekkonen Marjatta
Pohjolainen Helmi ja Reino
Poutiainen Matti ja Kätsyri Ritva
Rissanen Liisa ja Martti
Ronkainen Hilikka ja Teuvo
Räsänen Sisko
Räty Mia ja Timo
Savolainen Eeva ja Raimo
Taskinen Ritva ja Esko
Tenhunen Marja ja Pekka
Tikkanen Anja ja Viljo
Toikkanen Soili
Tuunainen Eeva ja Erkki
Vartiainen Tuula ja Kalervo*

Rauhallista Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta 2017!

Tuusniemen kunta ja Tuusniemen Teollisuus Oy.

Kesällä 2017 Kutujuhliitaan taas!

*Rauhallista Joulua
ja
Hyvää Uutta
Vuotta!*

Eikala Oy

Sepäntie 9, 71200 Tuusniemi

Puh. 0500 671 898

e-mail: eirasanen@gmail.com

*Hyvää Joulua ja
Siunauksellista
Uutta Vuotta!*

**Hengen voimaa ry
Hupeli Levälahti**

Laivarannantie 2,

71280 Kosula

Puh. 0500 671 898

Hilma ja Heikki

*Tuusniemeläisten Miettisten ja
Tirkkosten suvuista kertova kirja
valmis! Kiitos! kaikille Teille, jotka
olitte veneretkillämme kesällä.*

Valto ja Tuula
www.valtoholopainen.fi
puh. 0400 679 999

ESV Urakointi Oy

Maanrakennuksen ammattilainen
yli 20 vuoden kokemuksella

- rakennusten pohjat
- vesi- ja viemäröintiurakat
- sähköverkon rakennustyöt
- kappaletavara-ajot ja -nostot
- piikkaustyöt
- teiden teko
- louhintapalvelut
- ym. kaivinkonetyöt

Kysy myös rahoitusmahdollisuutta!

Vesa Turunen, Juankoski
Puh. 0400 779 512

Hyvää joulua ja
rauhallista uutta vuotta.

Tuusniemi, Juankoski, Niirala, Petonen

OP Tuusniemi

Keskiraskaat alihankintakoneistukset

- tuotantotilat 5100 m²
 - levytyöt
 - särmäys
- robottihitsaus max 2500 kg
 - CNC -koneistus max
x=2100 mm y/z=1500 mm
 - pintakäsittely
 - kokoonpano

Vuodesta 1978

**PAKKILAN
KONEPAJA OY**

Katseenkestävää laatua

www.paakkilankonepaja.fi

KAIVINKONEURAKOINTIA

Mikan koneurakointi

Mika Laukkanen, Tuusniemi

Puh. 050 560 1291

www.mikankoneurakointi.fi

*Rauhallista Joulua ja
Hyvää Uutta Vuotta!*

TMI ASA RÄSÄNEN

Puh. 0400 579 782

asa@lammintaust.fi

TANEN TAKSIT

Puh. Kosula

puh. 0440 572 280

Tilataksit

Kilpailuta puukauppa Suunnista metsänhoitoyhdistykseen

Palvelemme kaikissa metsän käyttöön, hoitoon
ja suojeluun liittyvissä kysymyksissä.

Toimihenkilömme Tuusniemellä:

Risto Toivanen, metsäasiantuntija 040 538 2555

Antti Kakkonen, metsäasiantuntija 040 580 2033

Arto Heikkinen, metsäasiantuntija 040 573 7506

Jukka Väisänen, erityisasiantuntija/metsäsuunnittelu
0400 171 628

Kirsi Tahvanainen, metsähoitoesimies 040 500 8126

**Metsänomistajat
POHJOIS-SAVO**

Edunvalvontaa puun juurelta Brysseliin

Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Savo • Minna Canrin katu 11 B •
70100 KUOPIO • puh. 0400 330 674 •

etunimi.sukunimi@mhy.fi • www.mhy.fi/pohjoissavo

RAUHALLISTA JOULUA

KAN ry Tuusniemi

Vanereita ja vanerituotteita

Kaasilansalmentie 299, Pahasalo, Tuusniemi

Puh. 050 363 4636

- Kaivutyöt
- Talonpohjien kaivut ja täytöt pitkäpuomi-
ja minikoneella
- Imetyskentät
- Vanhojen talojen ja ahtaiden paikkojen
salaojitukset lyhytperäisellä koneella
- Maansiirtotyöt
- Rantojen ruoppaukset ja massojen
siirrot kuorma-autoilla
- Kosteikkorakentaminen

**Koneyhtymä
Happonen & Holopainen**

040 727 4791, 0400 172 884

HYVÄÄ JOULUA JA
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

**KONEURAKOITSIJAA
ESKO HOLOPAINEN**

Puh. (017) 721 710 ja 0400 295 883

HYVÄÄ JOULUA JA
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

KULJETUSLIIKE PULKKINEN OY

Velhonraitti 9,
71301 Vehmersalmi
Puh. 0500 638 909

*Hyvää Joulua ja
Parempaa Uutta Vuotta!*

**SAHAUSPALVELU
Timo Järvinen**

Luostaritie 663, 71200 TUUSNIEMI
timo.jarvinen@ppr.inet.fi

P. 0400 498 887

*Hyvää Joulua
ja
Onnellista
Uutta Vuotta 2017*

**TAKSI
PIIA KOPONEN**
Puh. 044 0379 703

**KONEURAKOINTI
PEKKA KOPONEN**
Puh. 0440 193 899

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta!*

Iisakki Tukiainen, 0400 651 240
Sannimari Tervo, 0400 273 204
Sanna Tervo-Tukainen, 0400 651 129

Kuljetusliike Tervo & Co. Oy
Matinpellontie 64, 71200 Tuusniemi
toimisto@kuljetusliiketervo.fi
www.kuljetusliiketervo.fi

Tuusniemen Sora Oy
Keskitie 30, 71200 Tuusniemi
puh. 0400 374 616

*Rauhallista Joulua ja
Hyvää Uutta Vuotta!*

MINVERA OY
Erolanniementie 66, 71260 Juurikkamäki
Puh. 044 210 4057

*Hyvää Joulua
ja
Onnellista Uutta Vuotta*

**METSÄKONEURAKOINTI
VOUTILAINEN OY**
040 709 4609

HYVÄÄ JOULUA JA
ONNELLISTA
UUTTA VUOTTA 2017

- Rakennustarvikemyynti
- Remonttipalvelut

SAWON NOVAS Oy

Keskitie 12,
71200 Tuusniemi
Puh. 045 261 5100

**Ystävällinen ja
joustava palvelu**

Koulutetut kuljettajat

**Monipuolinen
kuljetuskalusto**

**Paikallinen tilausajon
ammattilainen**

hojo-matkat.fi

www.hojo-matkat.fi

email: tilausajot@hojo-matkat.fi

Puh. 050 570 9553, Fax (013) 550 336

*Hyvää Joulua ja
kiitos kuluneesta vuodesta*
Tuusniemen Autohuolto ja Varaosa Oy
Puh. 040 767 3787

*Hyvää Joulua ja Onnellista
Uutta Vuotta*

**HIERONTAPALVELU
Heikki Oksman**

71200 TUUSNIEMI, Puh. (017) 660 007, 050 571 1478

*Tuusniemen
Kuntoutus Ky*

- FYSIOTERAPIA-
PALVELUT
- HIERONNAT
- LYMFATERAPIA
- KUPPAUS
- SOLARIUM

TIEDUSTELUT JA AJANVARAUKSET
TUUSNIEMI KUNTOUTUS: P. 040 545 5788
ASTA TIRKKONEN-HERSIO: P. 040 535 7544

**PERINTEINEN HIERONTA, VOICE MASSAGE JA
INTIALAINEN PÄÄHIERONTA**

Mirja Poutiainen

- koulutettu hieroja • Voice Massage -terapeutti

Lahjakortteja pukinkonttiin!

Kenttätie 6, 71200 TUUSNIEMI Puh. 040 502 8091

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta!*

TEUVO-TAPION metsäsuunnittelu-,
ja metsänhoitotyöt, remonttipalvelut

Anaskintie 33, 71200 TUUSNIEMI
puhelin 0400 346 797
teuvo.voutilainen33@gmail.com

Merkillisen Hyvää Joulua!

OUTOKUMPU
Kiisukatu 2
p. 555 535

POLVIJÄRVI
Vasarakankaantie 4
p. 569 660

**KUKKA-, HAUTAUS- JA JUHLAPALVELU
KUITTINEN**

Puh. 044 970 5388

Hautauspalvelu:
Kaavintie 12, Kaavi
(Kenkäkaupan vieressä)

Juhlahuoneisto:
Rantatie 6, Kaavi

WWW.KUITTINEN.FI

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*

KERAMIKKAPAJA

Savetar

Meijerinranta, puh. 040 590 7917

www.savetar.fi

*Rauhaisaa Joulua!
Perinnehoito Wanha Vanamo*

*Kalevalainen jäsenkorjaus
Heljä Väisänen, 044 5486 123*

Pajuharjuntie 41, 71200 Tuusniemi
wanha.vanamo@gmail.com

JALKOJENHOITO- RENTOUTUMISPALVELU

Koralli

Ajanvaraus arkisin 9-17
Tarja Soininen
Puh. 050 547 5490

- jalkojen iho- ja
kynsimuutosten hoidot
- vyöhyketerapeuttinen
jalkahieronta
- parafiinihoidot
- intialainen päähieronta

*Hyvää Joulua ja
Onnea Vuodelle 2014*

**Traktoriurakointi
Jarkko Toivanen
Eero Smolander**

Susijärvi, 71240 Paakkila
Puh. 0400 678 112, 0400 193 564

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta
Vuotta 2017*

TK-Metsäkuljetus Oy

Puutavarakuljetukset kuorma-autoilla
Lannoite-/Rahtikuljetukset
Kysy kuljetustarjousta!

Ranta-Toivalantie 45,
70900 TOIVALA
Toni Kekäläinen
puh. 0400 909 300
tonikeka@hotmail.com

JG-KULJETUS Oy
Kaavi

- muuttokuljetukset
- lannoite-/rahtikuljetukset

Puh. 050 566 7442

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*

LIIEKIRJAPAINO

offset

digipoint

www.kuopionliikekirjapaino.fi
www.painetaan.fi

www.HoKe.fi

**Suunnittelu- ja
Rakennuspalvelu
Hoke Oy**

Olli Holopainen 0400 130 185
Arvi Kekäläinen 044 561 6285

Rauhallista Joulua
ja Onnellista Uutta Vuotta!

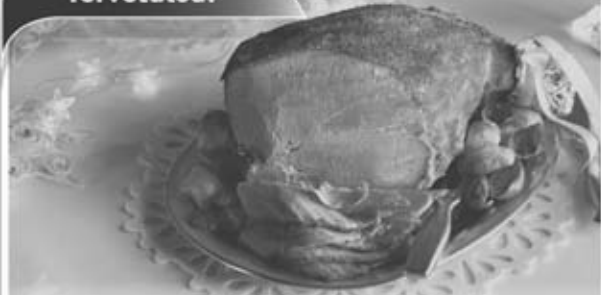
SÄHKÖPALVELU HANNU HIRVONEN

Rantakuja 3 A !, 71200 Tuusniemi
Puh. 045 236 9332

S-MARKET

Enemmän kuin edullinen

Tervetuloa!

**S-market Tuusniemeltä
kaikki herkut jouluun!**

S-MARKET TUUSNIEMI

Puh. 010 76 28620

Ma-Pe 7-21
Su 12-18

PeeÄssä
S-Pankki

WWW.PEEASSA.FI

Puheluiden hinnat: (0,0835 € /puhelu + 0,1209 € /min)

ON Rauta/ON Agri Oy

Olli Nykänen, kauppias
Kaavintie 5, 73600 KAAVI
P. 01053 29570, +358 400 792 268
olli.nykanen@rautia.fi

RAUTIA

K-MAATALOUS

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*

KONEKORJAAMO A. KARTTUNEN

Luostaritie 2404
0400 421 823

Koivuharjun KANALA

Lähiutuottuja
lattiakanalan munia Tuusniemeltä.

Puh. 0400 499 136, Tarleena Tirkkonen ja Samu Kiiski
Huom! Myös kotimyynti.

LÄHITAPIOLA SAVO TOIVOTTA
**RAUHALLISTA
JOULUA JA
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA!**

Kuopion toimisto

Puutarhakatu 6, Kuopio
Puh. **017 684 4000**
www.lahitapiola.fi

Vakuutukset

017 684 4000
Ark. 8-18

Kotikorvaukset

017 684 4002
Ark. 8-17

Terveysterveys

0206 1000
7-23

Ajoneuvojen korvaukset

017 684 4001
Ark. 8-17

Henkilökorvaukset

017 684 4003
Ark. 8-17

Hätäpalvelu

+35880004531
24 h

LÄHITAPIOLA
SAVO

**HYVÄÄ JOULUA JA
ONNELLISTA
UUTTA VUOTTA**

Arto Mustonen

Kuopion Huoltotrio Oy

Teräskatu 5
70150 KUOPIO
044 3060 776
arto.mustonen@huoltotrio.fi

**Kuopion
Huoltotrio**

Kukka-, hautaus- ja juhlapalvelu KUKKATUPA

Avoimna:
ma - ke 9 - 16
to - pe 9 - 17
la 9 - 13

Puh. 017 661 610
044 5565 003

posti@kukkatupa.fi
www.kukkatupa.fi

Huoltotie 5, 71200 Tuusniemi

Tuusniemen parturi- ja kampaamopalvelut

Parturi-Kampaamo Eeva
Keskitie 25, puh. 044 563 0347

Parturi-Kampaamo Pirjo Miettinen
Keskitie 13, puh. 044 366 1790

Parturi-Kampaamo Pirkko Pääkkönen
Poikkitie 2, puh. (017) 661 051
Ina Pääkkönen puh. 040 715 5829

*Toivotamme asiakkaillemme
Hyvää Joulua ja Onnea vuodelle 2017*

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*

KARVOSEN PUUTARHA

Levälahti

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta!*
TUUSNIEMEN LÄMPÖ ja VESI Oy
Meijerintie 16 (vanha meijeri) Tuusniemi
Puh. 040 502 3130

Hyvää
Joulua!

Loma Jussila

Toivottaa
MTY Kekäläinen - Tuomainen

Onnellista
Uutta
Vuotta!

TEBOIL
TUUSNIEMI

*Kiitämme kuluneesta vuodesta
ja toivotamme
Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*

Tervetuloa

Puh. (017) 661 005

*Rauhallista
Joulua ja
Onnellista Uutta
Vuotta 2017!*

Keskitie 23, 71200 Tuusniemi
Puhelin (017) 661 228

HOTTI
-TUVAT

Marja & Lasse Koistinen
Kojanlahti
71280 KOSULA

050 365 7064,
0400 825 514

- **MÖKKILOMAT**
- **OHJELMAPALVELUT**

*Hyvää Joulua ja
Riemullista Uutta Vuotta*
**Koillis-Savon
Hammaspalvelu Oy**

Tauno Miettinen, puh. 040 547 3118

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*
RANTA-MYLLY

Meijerintie 16, Tuusniemi
Puh. 040 721 1097

TOYOTA
C-HR
SE TÄYTYY NÄHDÄ.

Täysin uuden Toyota C-HR:n veistokselliset muodot ja saumattomasti kokonaisuuteen yhdistyvä hybriditeknikka muodostavat täydellisen yhdistelmän aktiivisen elämän haasteisiin. Unohda tavallinen ja löydä täydellinen ajamisen flow uuden Toyota C-HR:n ohjaimissa.

Hinta alkaen 26.492 €.

Kallantie 11 Kuopio
Puh. 017 364 2211
Ma-pe 8-17, la 10-14
www.kuopionautokauppa.fi

**KUOPION
AUTOKAUPPA.fi**

Hyvää Joulua!

OKUN KONEOSA

Kiisukatu 6, Outokumpu Myynti 020 787 9510
www.okunkoneosa.fi

SHELL-OUTOKUMPU

Kuusjärventie 41
83500 Outokumpu

Puh. 013 222 389
050 512 5114 / Pekka
pekka.sairanen@elisanet.fi

PitoPata

Ravintola&Pitopalvelu

Kaavintie 16, 73600 Kaavi Puh. 017 662 265
www.ravintolapitopata.fi

MARKET

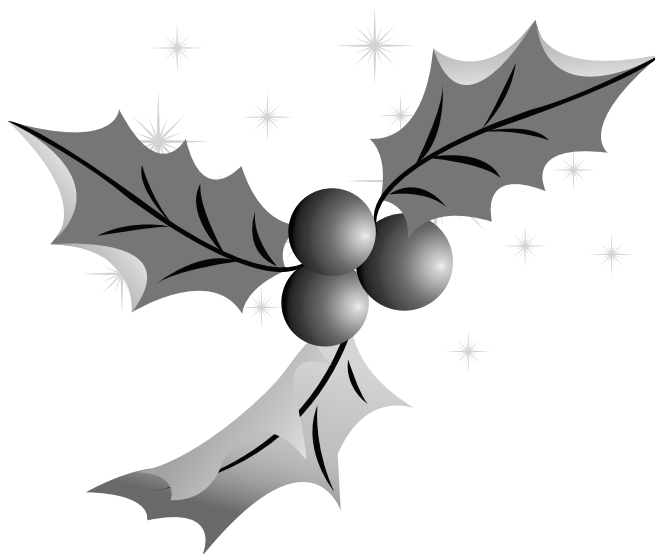
TIMANTTI

sanna.sillman@k-market.com

Kaivotie 2, Kaavi, puh. 020 741 7810

Ma-Pe 7-21, La 7-19, Su 10-18

www.k-market.com

Jos haluatte
tilata vuoden 2017
Tuusniemen Joulu -lehden
tai antaa lehdestä palautetta,
voitte ilmoittaa yhteystietonne
lehden päätoimittajalle. Myös
hyvät juttuvinkit ovat odotettuja
ja mieleisiä:

Valto Holopainen
Koivulanrannantie 8
71200 Tuusniemi,
valto.holopainen@kolumbus.fi
0400 679 999

[illegible]

[illegible]

JOULUTERVEHDYS

*Punaiseen pussiin pujotan
kaksikymmentäviisi joulukorttia
kirjoittamista odottaa toinen mokoma.*

*Onko hyvän joulun
toivottaminen tällä tavalla
auttamattomasti jo vanhanaikaista?
Eikö pitäisi ostaa vuohia ja kanoja,
hankkia maitopulveria, turvata rokotuksia?*

*Moni osoite vuosien varrella vaihtunut
osoitekirja vaikeaselkoiseksi muuttunut
hitaasti käy selvitystyö, kaukana
Betlehemin tähti, tunnelma juhlayön.*

*Posti kulkee, kortteja jaetaan,
unohtuu vaivannäkö, todentuu lause:
antaessaan saa.*

Raija Pohjolainen